

SKÖVDE KOMMUNS

ÖP 2040

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

SKÖVDE

Innehåll

1	Bakgrund	5		
2	Sammanfattning av justeringar i planförslaget.....	6		
3	Myndigheter och statliga verk.....	8		
	Länsstyrelsen Västra Götaland (LST).....	8		
	Trafikverket (TRV).....	17		
	Luftfartsverket (LFV).....	19		
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	19		
	Svenska kraftnät (SVK).....	19		
	Försvarsmakten.....	21		
	Skogsstyrelsen.....	22		
4	Region.....	23		
	Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden Västra Götalandsregionen.....	23		
	Förvaltningen för kulturutveckling Västra Götalandsregionen.....	25		
5	Kommunala nämnder och sektorer	26		
	Bygglövsnämnden.....	26		
	Kultur- och fritidsnämnden	26		
	Sektor socialtjänst	27		
	Servicenämnden.....	27		
6	Kommunalförbund.....	29		
	Miljösamverkan Östra Skaraborg	29		
	Räddningstjänsten Skaraborg.....	33		
7	Politiska partier.....	36		
	Moderaterna	36		
	Socialdemokraterna	36		
	Skövdepartiet	38		
	Centerpartiet.....	43		
8	Kommuner	45		
	Hjo kommun.....	45		
	Lidköpings kommun.....	45		
	Falköpings kommun	45		
	Tibro kommun	46		
9	Intresseorganisationer och föreningar. 48			
	Naturskyddsföreningen.....	48		
	Lantbrukarnas riksförbund, Skövdes kommungrupp.....	51		
	Fastighetsägarna GFR.....	53		
	Bet:L pingst (fd Pingstförsamlingen).....	54		
	Skultorps hembygdsförening.....	56		
	Lerdala vägförening.....	56		
	Lerdala utvecklingsgrupp	57		
	Ulvåkerbygdens fiber ekonomisk förening.....	58		
	Greby Götlunda fiberförening	58		
	Referensgruppen i Vårsås.....	58		
	Timmersdalabygdens Utvecklingsgrupp.....	60		
	Väring sydost fiber ek. Förening.....	61		
	Värings intresseförening.....	62		
	Utvecklingsgrupp Tidanbygden	65		
	Igelstorps IK	66		
	Föreningen Svenskt Landskapsskydd	68		
10	Övriga	70		
	Skanova AB	70		
	Ellevio AB.....	70		
	Vattenfall Eldistribution AB.....	70		
	Arne Lorentzon AB.....	70		
	Jättadalen AB	71		
	Fastighetsägare Braxtorp 3:2 samt Brixly AB.....	72		
11	Medborgarsynpunkter.....	73		
	Synpunkterna nedan är formellt inkomna från medborgare under samrådet av ÖP 2040. Där flera lämnat synpunkter inom samma ort är dessa samlade och svar ges per ort. Alla synpunkter är anonymiserade.	73		
	Skultorp	73		

	Väring	74
	Igelstorp.....	79
	Övriga synpunkter	91
12	Synpunkter vid samrådsmöten.....	103
	Samrådsmöte 1.....	103
	Samrådsmöte 2.....	103
	Samrådsmöte 3.....	103
13	Bilagor	104

1. Bakgrund

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som ska ge vägledning för beslut om kommunens användning av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Uppdraget att ta fram en ny översiktsplan för Skövde kommun gavs av kommunstyrelsen 2021. Syftet är att revidera nu gällande översiktsplan (ÖP 2025), genom uppdateringar och kompletteringar, så att kommunen har en aktuell översiktsplan som på ett bra sätt kan fortsätta fungera som ett strategiskt styrdokument.

Hur samrådet har genomförts

ÖP 2040, förslag till Skövde kommuns översiktsplan, har varit utställd för samråd 2022-12-19 till och med 2023-02-28. Materialet har funnits digitalt samt i Stadshuset under den här perio-

den och samrådet har kungjorts i lokaltidningen Skaraborgs Allehanda (SLA). Mellan 2023-01-12 till och med 2023-02-25 har det även funnits en större utställning på Skövde Kulturfabrik samt att material funnits tillgängligt på Skövde stadsbibliotek och biblioteken i Skultorp, Stöpen, Tidän, Timmersdala och Vårsås. Samrådsmöten för allmänheten hölls vid tre tillfällen och personal har funnits på plats på Skövde Kulturfabrik för att svara på frågor vid flera tillfällen.

Planförslaget har även skickats på remiss till 81 instanser. Se sändlista i bilaga.

Det har inkommit totalt 95 skriftliga synpunkter på planförslaget under utställningstiden.

Ytterligare synpunkter, frågor och funderingar har framförts muntligt både före, under och efter samrådstiden. Inkomna synpunkter under samrådet samt kommunens bemötande av dessa sammanställs här i denna samrådsredogörelse.

2. Sammanfattning av justeringar i planförslaget

Framförda synpunkter under samrådstställningen, från såväl remissinstanser och utställning som internt i bland annat arbetsgrupp och referensgrupp, har resulterat i ett antal åtgärder i planförslaget. Större ändringarna återges här i en kort sammanfattning. Utöver dessa ändringar har ytterligare uppdateringar, kompletteringar och justeringar gjorts. Samt redaktionella sådana. Samtliga inkomna yttranden samt bemötanden och åtgärder finns att läsa på efterföljande sidor.

- Ställningstagande nr 2 har omformulerats till Den nära staden - Hållbara färdsätt och hållbart byggande och textavsnittet har justerats.
- Ett textavsnitt som beskriver innebörd och konsekvenser vid genomförandet av ÖP2040 och målet att vara 75 000 invånare har tillkommit.
- Ny karta kopplad till avsnitten om mellankommunala frågor har tillkommit.
- Begreppen serviceort respektive lokalort har tagits bort. Alla orter benämns tätort. Texter och kartor har uppdaterats.
- Hasslums övningsområde har på markanvändningskartan ändrats från verksamhetsområdet till utredningsområde och text och planeringsprinciper har kompletterats utifrån detta.
- Planbeskrivningen har förtydligats gällande syfte och användning för område på markanvändningskartan benämnt plats för eventuell terminal.
- Text har kompletterats med stycke om riskobjekt och samhällsviktig verksamhet.
- Text har kompletterats om civil luftfart och MSA-yta för Jönköpings flygplats.
- Avsnitt om dagvatten samt om miljö kvalitetsnorm för vatten har kompletterats.
- Avsnitt om risk för skador från naturolyckor har kompletterats och planeringsprinciper har lagts till.
- Text om energiförsörjning har kompletterats och gjorts utförligare.
- Avsnitt om IT-infrastruktur och fiberföreningar har lagts till.
- Riksintressens kärnvärden beskrivs tydligare.
- Text om jordbruksmark har kompletterats med avsnitt om väsentligt samhällsin-tresse, övergripande lokalisering-alternativ samt ställningstagande kring ytor. Ytterligare riktlinjer har lagts till.
- En separat karta som visar vilken jordbruksmark som berörs vid ny byggnation har tillkommit.

Ändringar i karta mark- och vattenanvändning

Namnändringar:

- Sammanhängande bostadsbebyggelse ersätts med Bostadsbebyggelse med viss service.
- Verksamhet militär del ersätts med Totalförsvaret.
- Besöksanläggning ersätts med Idrottsanläggning.
- Grönområde och klimatanpassning ersätts med Klimatanpassning skyfall.

Ytor som tillkommit:

- Område för ny byggnation i eget kartlager.

- Fler ytor för klimatanpassning skyfall.
- Stråk för skyfall.
- Ytor för framtida dagvattenanläggning.
- Yta för teknisk anläggning i Tidån (reningsverket) har tillkommit
- Gränser för markanvändningarna järnväg, verksamhet samt mångfunktionell bebyggelse inom Stadsskogenområdet har ändrats.
- En av sträckorna för framtida vägkoppling inom Stadsskogen har tagits bort (lämplig sträckning får utredas i samband med planprogram eller FÖP för området)
- Yta bostadsbebyggelse med viss service har utökats i Värsås
- Yta bostadsbebyggelse med viss service har utökats i Värning
- Yta för verksamhet i Norra Ryd har utökats något åt norr
- Yta för bostadsbebyggelse med viss service har minskats vid Sommarvägen
- Södermalms IP har ändrats från sport och fritid till idrottsanläggning
- Del av område i södra Skultorp har ändrats från bebyggelse till grönområde
- Grönområde vid Boberget-Kajsas kulle i Hentorp har utökats något åt norr.
- Korrigerat och kompletterat grönstråk

Ändringar i karta värden och hänsyn

- Transmissionsnät har lagts till på kartan.
- MSA Riksintresse Jönköpings flygplats har lagts till som kartlager.
- 30 m bebyggelsefri zon utmed transportled för farligt gods finns som nytt kartlager.
- 150 m zon med riskhänsyn utmed transportled för farligt gods finns som nytt kartlager.
- Områden med naturvårdsavtal har lagts till som kartlager.
- Förorenade områden har lagts till som kartlager.

Ändringar i karta utvecklingsinriktning

- Regionala cykelvägar, cykelväg-turism, har lagts till på kartan.
- Markering av besöksanläggning har tagits bort.
- Nytt grönstråk i nordost har tillkommit.
- Begreppen serviceort och lokalort har tagits bort. Orterna benämns tätort.

Inkomna yttranden och bemötandet av dessa

Nedan följer en sammanställning av inkomna yttranden samt kommunens bemötande och ändringar i planförslaget. Yttrandena är sorterade efter underrubriker. Bemötande av synpunkterna markeras med kursiv stil.

3. Myndigheter och statliga verk

Länsstyrelsen Västra Götaland (LST)

Inledning

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen **tillgodoses** – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenlig med 7 kap. MB,
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt samt
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt. I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Försvarmakten, Luftfartsverket, Post- och telestyrelsen (PTS), Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska Kraftnät, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen är gedigen, välgjord och med en tydlig struktur. Översiktsplanen har en klar och tydlig utvecklingsinriktning konkretiserad i åtta olika ställningstaganden. Översiktsplanen ger i stort god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen är överlag väl anpassad till riksintressena,

men riktlinjerna behöver utvecklas och konkretiseras för att det ska bli tydligt hur riksintressena kan tillgodoses.

För att bedöma om det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs behöver kommunen utveckla avsnittet om MKN vatten och föra ett resonemang kring om översiktsplanens förslag kan innebära svårigheter att följa miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsterna i kommunen.

Kommunen föreslår inga nya LIS-områden, utan arbetar in tidigare LIS-områden i översiktsplanen. Länsstyrelsen bedömer att LIS-områdena är förenliga med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

När det gäller påverkan på människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion finns det en del frågeställningar som behöver utredas vidare. Det krävs också tydligare riktlinjer och ställningstaganden. Det gäller bland annat frågor kring översvämning, förorenade områden, farliga verksamheter och risken för olyckor med transport av farligt gods.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripande- grunder enl 11 kap.10§ PBL

Riksintressen

Kommunen redovisar i översiktsplanen på ett tydligt sätt vilka ytor som föreslås få ny eller förändrad användning och som berör något riksintresse. Ytorna det gäller är: Igelstorp – naturvård, Lerdala – friluftsliv, Melldala (LIS-område) – kulturmiljövård, Simsjöområdet - naturvård och friluftsliv, Skultorp - naturvård och totalförsvaret, Tidån – kulturmiljövård och Timmersdala - naturvård och kulturmiljövård. För att tillgodose riksintressena innehåller översiktsplanen en övergripande riktlinje om att riksintressena ska skyddas mot påtaglig skada och att kärnvärden ska beaktas. Vidare innehåller översiktsplanen riktlinjer för respektive riksintresse. Kommunen gör bedömningen att riksintressenas kärnvärden inte påverkas negativt. Kommunen skriver att hänsyn till och anpassning av de be-

rörda ytorna ska göras i detalj i samband med detaljplanering eller bygglovsprövning.

Länsstyrelsen bedömer att redovisningen av riksintressena är god och att översiktsplanen överlag är väl anpassad till dem, samtidigt behöver riktlinjerna utvecklas och konkretiseras för att det ska bli tydligt att riksintressena kan tillgodoses. Det behöver förtydligas hur kärnvärdena ska beaktas. Kommunen kan komplettera planeringsprinciperna och lyfta fram de kärnvärden kommunen ser i respektive riksintresseområden. Värden som alltid ska värnas. På samma sätt kan kommunen peka på värden som kan påverkas inom acceptabla gränser. Vidare är det viktigt att synliggöra eventuella behov av fortsatta utredningar. Val och överväganden behöver bli tydliga, precis som påverkan på och konsekvenserna för riksintressena. Kommunen har en del ställningstaganden och resonemang i miljökonsekvensbeskrivningen att utgå ifrån och att använda sig av för detta.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att det av översiktsplanen i stort framgår i stort hur riksintressen för totalförsvarets militära del avses tillgodoses genom efterföljande remisshantering. Det är av stor vikt att kommande planer, lov och tillståndsärenden remitteras Försvarsmakten enligt vad som framgår i riksintressekatalogen för Västra Götalands län. Detta för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på en karta.¹

Den vindkraftsplan som kommunen antog år 2010 upphör att gälla i och med antagande av ÖP 2040. De ytor som ska fortsätta gälla har plockats in i översiktsplanen. Precis som Länsstyrelsen skrev i granskningsyttrande över vindkraftsplanen, daterat 2010-04-12, kan konflikt med riksintresse för totalförsvaret komma att föreligga och särskilt samråd med Försvarsmakten måste genomföras.

Kommunen planerar för ett grönt stråk genom Skövde övnings- och skjutfält förbi Klagstorps herrgård. Det behöver tydliggöras hur detta kan inverka på verksamhet för totalförsvarets militära del.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Vad gäller riksintresse för kommunikationer berörs Skövde kommuns södra del av MSA-tytor för Jönköpings flygplats. Det behöver framgå av översiktsplanen.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver utveckla avsnittet om MKN vatten i översiktsplanen. Kommunen behöver förtydliga i text och på karta vilka vattenområden som har sämre än god status och som därför särskilt måste beaktas vid planering och byggande. Kommunen kan också förtydliga hur miljö kvalitetsnormerna beaktas vid översiktsplanens förslag till mark- och vattenanvändning.

En övergripande strategi bör arbetas fram för att underlätta framtida detaljplaneprocesser. En sådan strategi eller plan bör utgå från respektive recipient/vattenförekomst och vilka åtgärder som behöver vidtas inom dess avrinningsområdet, för att möjliggöra att beslutade miljö kvalitetsnormer kan uppnås eller vilka hänsyn som behöver tas för att bibehålla god status. Strategin bör utgå från de kumulativa effekterna på recipienten från verksamheter och bebyggelse. En strategi/plan för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering kan med fördel integrera skyfallshantering då avgränsningen mellan normala flöden, som dagvattenanläggningen ska dimensioneras för och större flöden och skyfall inte är entydig, utan kan variera beroende på platsens förutsättningar.

För att översiktsplanen ska fungera som ett tydligt, vägledande dokument för den fortsatta fysiska planeringen är det viktigt att kommunen gör ett ställningstagande om att det alltid behöver finnas utrymme för lokalt omhändertagande av dagvatten i detaljplanerna. Det bör även framgå vad som behövs för att bibehålla eller, i det fall det behövs, förbättra vattenkvaliteten och möjliggöra att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan uppnås. Speciellt bör planeringsprinciperna för LIS-områdena kompletteras med tydligare ställningstaganden om omhändertagande av avloppsvatten, inklusive dagvatten.

¹ Se också Försvarsmaktens yttrande, daterat 2023-02-22.

Luft

Vid tät nybyggnation nära trafikerade vägar kan det finnas anledning att närmare beakta luftkvaliteten av främst NO₂ och PM₁₀. Med tanke på att kommunen pekar på att tillkommande bebyggelse i första hand ska ske genom förtätning, omvandling och komplettering kan det vara bra att redan i översiktsplanen bedöma i vilka områden luftfrågan behöver beaktas i det kommande detaljplanearbetet.²

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Kommunen föreslår inga nya LIS-områden, utan arbetar in tidigare LIS-områden i översiktsplanen. Länsstyrelsen bedömer att LIS-områdena är förenliga med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Farligt gods

Översiktsplanens planeringsprincip att ny bebyggelse i första hand ska ske genom förtätning, omvandling och komplettering är positiv, men en sådan inriktning kan också medföra ökade risker, dels eftersom persontätheter kan öka, dels eftersom avstånd till riskkällor kan krympa.

Det kan från ett riskperspektiv därför finnas en målkonflikt mellan kommunens generella riktlinje för ett robust samhälle och strävan att förtäta. Denna målkonflikt bör kommunen lyfta fram och översiktsplanen bör tydligare vägleda, genom ett ställningstagande, hur konflikten kan hanteras. Kommunen kan exempelvis tydliggöra om och i så fall när tätheten är så viktig att en förhöjd risk accepteras.

När det gäller risk kopplat till farligt gods är det inte säkert att de tekniska åtgärder eller skydd som ofta införs faktiskt reducerar risker till försumbar nivå, det kan ofta finnas en restrisk som är svår att reducera. Utifrån risker med farligt gods är skyddsavstånd därför mer effektfulla än tekniska skydd. I ljuset av detta håller Länsstyrelsen inte med om bedömningen i översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning som beskriver att översiktsplanens planeringsprinciper medför att inga risker (rörande farligt gods) bedöms uppstå. Planeringsprincipen anger endast att Länsstyrelsens Riskpolicy ska följas, vilket förvisso är viktigt, men ingen garanti eller metod för att risk elimineras.

Vidare noterar Länsstyrelsen att Räddningstjänsten i sitt handlingsprogram³ bland annat beskriver att transporter av farligt gods väntas öka i takt med samhällets utveckling och att detta ställer krav på balans mellan planerade exploateringar och ett ökat riskmedvetande i form av säkerhet i den fysiska planeringen. Kommunen bör tydliggöra hur denna balans ska hittas, vilket innebär att kommunen bör uttrycka ett ställningstagande kring vad kommunen anser vara tolerabla risker för hälsa och säkerhet.

Länsstyrelsen rekommenderar vidare att kommunen som utgångspunkt bör eftersträva 30 meters bebyggelsefritt avstånd utmed rekommenderad transportväg för farligt gods. Kommunen har beskrivit detta för järnväg (adderat med 15 meter för att ta höjd för ett eventuellt tredje spår) men inte för väg. Det bebyggelsefria avståndet bör dock ses som ett lämpligt minimiavstånd, i många fall kan längre avstånd och/eller kompletterande åtgärder vara nödvändiga.⁴

Länsstyrelsen noterar att kommunen redovisar farligt godsleder i kartan, vilket är positivt. Länsstyrelsen rekommenderar dock att kommunen i detta lager även redovisar zonen om 150 meter respektive 30 meter på varje sida om leden/järnvägen, för att tydliggöra var riskhänsyn bör beaktas och där bebyggelsefritt område bör eftersträvas.

² Länsstyrelsen vill i detta sammanhang också uppmärksamma kommunen på att Världshälsoorganisationen (WHO) år 2021 meddelat nya strängare riktvärden för luftkvalitet och att EU-kommissionen under år 2022 kom med ett förslag om betydligt strängare miljökvalitetsnormer. På sikt kan det här leda till strängare miljökvalitetsnormer för luft i EU och Sverige och vidare även till skärpta målnivåer inom miljömålet Frisk luft.)

³ <https://www.rtskaraborg.se/globalassets/dokument/verksamhetsplan/handlingsprogram-2022-raddningstjansten-ostra-skaraborg-2022-01-01.pdf>

⁴ Översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning anger att om 45 meters skyddsavstånd beaktas elimineras riskerna från farligt gods, det är felaktigt, för många typer av olyckor kan betydligt längre konsekvensavstånd uppkomma.

Kommunen bör också upplysa om att kommunen har ett ansvar för att beakta risker kring vägar, oavsett om de är rekommenderade som farligt godsleder eller inte samt att alla vägar i praktiken är tillåtna för transport av farligt gods, om det inte finns en lokal trafikföreskrift som begränsar detta. Kommunen bör även ta ställning till om de sekundärt rekommenderade transportlederna för transport är fortsatt aktuella eller om behov av revidering finns.

Kommunen behöver tydligare beskriva område för område där hänsyn till farligt gods behöver tas. Länsstyrelsen noterar att områdena Södra Ryd, Norra Trädgårdsstaden, Södra Trädgårdsstaden, Stöpen, Tidån, Våring, Aspelund-Risatorp-Volvoområdena, Norra Ryd, Hasslum och Mejselvägen, Stallsiken samt Trafikplats Skultorp: väg 26 ligger nära transportleder för farligt gods, vilket kommunen inte kommenterar.

Riskobjekt

Kommunen behöver redovisa vilka riskobjekt som finns i kommunen och vilken hänsyn som behöver tas till dessa i kommande planering. Med riskobjekt avses exempelvis industrier, drivmedelstationer, kraftvärmeverk eller andra verksamheter som kan utsätta omgivningen för olycksrisk i form av till exempel gasutsläpp, explosion och värmestrålning. Kommunen behöver även beskriva kommunens strategi för etablering och lokalisering av nya riskobjekt. Det kan exempelvis kunna handla om vätgasanläggningar, vilket kan vara en följd av den gröna omställningen.

Kommunen bör beskriva riskobjektens förhållande till skyddsobjekt, specifikt om det finns befintliga eller planerade riskobjekt som kommer i konflikt med befintliga eller planerade skyddsobjekt. Kommunen bör även beskriva om det finns risk- eller skyddsobjekt i angränsande kommuner som kan påverka Skövde kommun.

Naturolyckor

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upp-

höra. Länsstyrelsens bedömning är att kommunen behöver utveckla denna frågeställning och ta fram tydliga ställningstaganden kring hur nämnda frågor ska hanteras.

Som stöd för arbetet med klimatrelaterade risker för den byggda miljön har Länsstyrelsen tagit fram publikationen *Riskanalyser i ÖP, Klimatrelaterade risker i översiktsplanering - metodstöd*, se också Boverkets vägledning *Klimatrelaterade risker i PBL*.

Höga flöden

Kommunen behöver beskriva vilka grundläggande förutsättningar som gäller vid bedömning av översvämningens risk. Ny sammanhållen bebyggelse ska enligt *Boverkets tillsynsvägledning* som utgångspunkt lokaliseras till områden utan risk för översvämning (dvs. över högsta beräknade flöde).

Boverket lyfter också att framkomligheten generellt ska säkerställas med tillfartsvägar som klarar översvämning motsvarande den grundläggande utgångspunkten. Om avsteg från den grundläggande utgångspunkten behöver göras bör kommunen tillämpa metoden i "*Stigande vatten*".

Länsstyrelsen noterar att vissa utvecklingsområden ligger nära vattendrag, vilket inte kommenterats. Det gäller Stadsskogen, Norra och Östra Trädgårdsstaden samt Simsjöområdet. Även om kommunen betraktar riskerna för såväl planerad som befintlig bebyggelse som små, behöver även ett sådant konstaterande tydligt redovisas. Kommunen behöver även redovisa hur översvämningens riskerna för den byggda miljön kan minska eller upphöra.

Skyfall

Skyfall kan inträffa var som helst och är därmed något som behöver beaktas i all kommande planering. Vid beskrivning av hänsynstagande under respektive område har kommunen dock bara beskrivit att skyfall behöver beaktas under några områden. Det framgår inte varför vissa områden har nämnts och andra inte, eller vad som är kriteriet för att tas upp.

Kommunen beskriver vikten av att styra skyfallsvatten till i utvalda platser och att detta behöver lösas inom avrinningsområden snarare än inom enskilda detaljplaner. Några sådana ytor

redovisas dock inte, trots att det också är ett förslag i miljökonsekvensbeskrivning. Länsstyrelsen rekommenderar att dessa ytor pekas ut i översiktsplanen. Kommunen behöver också redovisa hur översvämningsriskerna, kopplat till skyfall, för den byggda miljön kan minska eller upphöra.

Samhällsviktig verksamhet

Kommunen bör tydliggöra, genom ställningstagande, hur samhällsviktig verksamhet ska hanteras generellt i planeringen. Länsstyrelsens rekommendation är att samhällsviktig verksamhet ges en högre säkerhetsnivå när det gäller risker.

Buller

Kommunen beskriver i översiktsplanen bullersituationen i övergripande ordalag. Några konkreta åtgärder finns inte beskrivna för särskilt utsatta områden. Hänvisning finns till en bullerkartläggning, men den redovisas inte och någon tydlig hänsyn till den verkar inte ha tagits i översiktsplanen. I stället hänvisas till att bullerutredning ska upprättas i vissa fall i samband med framtagande av detaljplan.

Kommunen bör planera för den bästa miljön ur bullersynpunkt. I första hand bör man undvika att bygga bostäder i problematiska lägen eller att acceptera att riktvärden för ekvivalent och maximal ljudnivå överskrids för att försöka lösa dem i ett senare skede. Skyddsavstånd till bullerkällor är den mest effektiva och hållbara lösningen. Översiktsplanen bör också innehålla en bedömning av de områden som redan är bullerutsatta (alltså inte bara de nya områdena som planeras) och en handlingsplan för vad som ska ske med de områdena (särskilt områden som kan komma att förtätas och kompletteras med bostäder).

Etablering av det nya terminalområdet kan antas innebära en ny betydande bullerkälla. Det behöver bättre beskrivas vilken hänsyn som behöver tas vid etablering av det nya terminalområdet med tanke på att även bostäder finns och planeras i närheten.

Förorenade områden

I översiktsplanen beskriver kommunen vissa förorenade områden, men för att tidigt i planeringsprocessen kunna uppmärk-

samma områden är det bra om en kartläggning över hela kommunens förorenade områden redovisas i översiktsplanen. De områden som misstänks vara förorenade bör pekas ut på karta och beskrivas. Genom att peka ut förorenade områden tidigt i planeringsprocessen är lättare att få en bild över kommande behov av undersökningar och åtgärder. På så sätt skapas en tydligare vägledning och bättre förståelse för vilka krav som kan komma att ställas och kostnader förknippade med dessa.

I översiktsplanen uppmärksammar kommunen att det finns höga bakgrundshalter av arsenik i kommunen. I översiktsplanen saknas beskrivningar och strategier för hur kommunen ska arbeta med just de områden där höga bakgrundshalter kan vara aktuella. Oavsett om arseniken i marken är hög på grund av naturligt innehåll eller mänsklig påverkan ska marken vara lämplig för det ändamål den ska användas till samt massor från området hanteras på ett säkert sätt. Förutom arsenik kan det även vara förhöjda halter av andra tungmetaller som kadmium, molybden, vanadin och uran i moränjordar kring platåbergen. I översiktsplanen bör det finnas en strategi för undersökningar, skyddsåtgärder och masshantering vid planering inom dessa områden.

SGU har genomfört en geokemisk kartläggning av jordarnas naturliga halter av metaller och tagit fram en geokemisk atlas där analysresultaten presenteras i kartor. Detta material kan användas som underlag för var i kommunen det finns risk för förhöjda bakgrundshalter.

Alunskifferområden bör även märkas ut där särskilda försiktighetsåtgärder kan behövas till exempel vid borning av energibrunnar. Åtgärder syftar till skydd av grundvattnet som annars kan förorenas vid läckage från alunskifferlager till grundvatten i sandstenslagret. Områden med rödfyr bör också redovisas på karta.

I Locketorp planeras för en storskalig verksamhet. Kommunen har i en planeringsstrategi listat faktorer att ta särskild hänsyn till. Länsstyrelsen anser att kommunen bör komplettera listan med PFAS⁵, som också finns där.

⁵ PFAS står för per- och polyfluorerade alkylsubstanter och kallas ibland också högfluorerade ämnen.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter – övriga allmänna intressen

Social hållbarhet

Ett av översiktsplanens övergripande ställningstagande handlar om medskapande och samverkan. Kommunen lyfter vikten av att ha medborgarna i fokus för att kunna ta hänsyn till alla medborgares behov av service samt möjligheter att röra sig i och ta del av kommunen. I översiktsplanen framgår det även att grunden för planeringen ska vara så kallad universell utformning, där barn, äldre och personer med funktionsnedsättning särskilt beaktas i planeringen. Kommunen har tagit fram ett barn- och ungdomspolitiskt program som vilar på barnkonventionen och beskriver kommunens arbete med barn- och ungdomspolitik.

Länsstyrelsen ser positivt på allt detta, men samtidigt kan översiktsplanens förslag för en stärkt social hållbarhet framgå på ett tydligare sätt genom att lyfta konkreta åtgärder kopplat till olika målgrupper och kopplat till de utmaningar kommunen ser.

Vidare kan det bättre framgå hur det ser ut med jämställdhet, mångfald och segregation i Skövde kommun idag. Då kan det bli tydligare vilka åtgärder som behövs och som kan tas med i översiktsplanen.

Bostadsförsörjning

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Kopplingen mellan kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning och översiktsplanen går inte att utläsa. Det är otydligt vilka mål kommunen har för bostadsförsörjningen och hur de påverkar översiktsplanens innehåll samt hur översiktsplanens innehåll bidrar till att nå bostadsförsörjningsmålen.

Länsstyrelsen noterar att kommunen lyfter fram behovet av att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen vill understryka det. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning antogs år 2018. Enligt lagen om kommunernas bo-

stadsförsörjningsansvar (2000:1383) ska kommunen anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod. Länsstyrelsen anser att de är för gamla för att utgöra ett aktuellt underlag till översiktsplanen. Kommunens riktlinjer borde ha uppdaterats innan eller parallellt med att översiktsplanen togs fram för att ge rätt förutsättningar för planen.

Infrastruktur och kommunikationer

Av översiktsplanen framgår att bilen kommer att ha en fortsatt viktig roll i Skövde kommun. En prioritering av bilens framkomlighet kan motverka möjligheten till hållbara resor och transporter. Länsstyrelsen ser, precis Trafikverket⁶, därför positivt på det förhållningssätt som kommunen uttrycker i översiktsplanen om att det måste till ett skifte mot fler hållbara resor och färre resor totalt för att Skövde ska växa och utvecklas hållbart. I den revidering av trafikstrategi som kommunen nämner i översiktsplanen blir det viktigt att analysera trafikflödena i centrala Skövde inkluderat en utbyggnad enligt översiktsplanen och hur det ska bli möjligt att skifta mot fler hållbara resor och färre resor totalt. Sett till översiktsplanens förslag med nya stora bebyggelseområden norr och öster ut, är det svårt att se att resorna verkligen kommer att bli färre.

Kommunen bör komplettera översiktsplanen med det funktionellt prioriterade vägnätet. Utpekade vägar i Skövde kommun är väg 26, väg 49, väg 194 och väg 200. Vägarna i det funktionellt prioriterade vägnätet utgör också en grund för Västra Götalandsregionens (VGR) arbete med den regionala planen för transportinfrastruktur i form av prioriterade stråk. En annan regionalt viktig koppling där transportbandet behöver förbättras är väg 2761 mellan Skövde och Götene.

I översiktsplanen föreslår kommunen nya vägkopplingar mellan väg 26 och väg 200. Det finns i dagsläget ingen planering i nationell eller regional plan för detta genom Trafikverket eller VGR.

Civil luftfart

Översiktsplanen behöver kompletteras med upplysningar om vad som gäller för civil luftfart för att säkerställa att Luftfartsverket remitteras i ärenden. För vad som behöver framgå se Luftfartsverkets yttrande, daterat 2022-12-16.

⁶ Se Trafikverkets yttrande, daterat 2023-02-02.

Transmissionsnät⁷

Svenska kraftnät har en station (Timmersdala) i kommunen och två 400 kV-ledningar tillhörande transmissionsnätet Hallsberg-Timmersdala och Timmersdala-Stenkullen, som passerar nordvästra delen av kommunen. Ledningarna ska bytas ut med planerad drifttagning runt år 2030. I hela Västra Götalandsregion kommer elanvändningen öka kraftigt framöver. Det kommer också påverka Skövde kommun där det kommer krävas utbyggnad av transmissionsnätsanläggningar.

Transmissionsnätet kan komma att behöva förstärkas mellan Hallsberg-Timmersdala med en ny 400 kV-ledning och transformatorstation för att möta det ökade effektbehovet i Västra Götaland. Detta är dock under utredning och inte beslutat.

Kommunen föreslår nya områden för sammanhängande bostadsbebyggelse i södra och västra Timmersdala. I kommande detaljplanering av området behöver kommunen kontrollera magnetfältsvärden.

Avfall

Redovisningen av avfallsfrågorna är överlag bra, men Länsstyrelsen saknar en hänvisning och en tydligare koppling till kommunens övergripande plan för avfallshantering.

Jordbruksmark

Jordbruksmark är en förutsättning för livsmedelsproduktion. Det är en begränsad resurs, som är viktig ur produktions-, miljö och totalförvarssynpunkt och viktig att förvalta både för dagens och för framtidens behov. I en grov uppskattning planerar Skövde kommun att ianspråka över 150 hektar jordbruksmark, där en stor del avser ett sammanhängande jordbruksområde strax öster om staden Skövde.

Innan förändrad markanvändning på jordbruksmark föreslås ska en lokaliseringstudie enligt 3 kap. 4§ miljöbalken göras⁸. I översiktsplanen förs ett resonemang kring det väsentliga samhällsintresset, vid ianspråktagandet av jordbruksmark. Dock är resonemanget generellt, särskilt gällande serviceorterna och lokalorterna. Att det på flera orter finns ytor i

äldre detaljplaner som inte genomförts kan snarare tyda på att mer mark inte behövs där. Då kan det vara än mer viktigt att utveckla det väsentliga samhällsintresset. Skövde kommun har inte redovisat några alternativa lokaliseringar till den jordbruksmark som är utpekad för exploatering. Eftersom denna översiktsplan på längre sikt pekar ut stora arealer jordbruksmark för exploatering är det önskvärt att lokaliseringstudien, enligt 3 kap 4 § miljöbalken, redovisas i planen. Enligt tidigare domar från mark- och miljööverdomstolen kan en detaljplan där förändrad markanvändning på jordbruksmark föreslås, upphävas om utredningen enligt 3 kap 4§ miljöbalken saknas. Kommunen har en riktlinje för areella näringar om att undvika fragmentering av jordbruksmark som försvårar ett rationellt jordbruk. Det är oklart vad denna riktlinje innebär. I översiktsplanen finns förslag på förändrad markanvändning för delar av skiften, vilket innebär att återstående del av skiftet blir mindre och riskerar bli svårbrukat. Ett förtydligande av riktlinjen behövs.

Gestaltad livsmiljö och kulturmiljövården

Kommunen lyfter fram gestaltad livsmiljö, benämnt Livsmiljön i fokus, som ett av åtta fokusområden för översiktsplanen. Länsstyrelsen välkomnar att kommunen lägger fokus på politikområdet gestaltad livsmiljö, men Länsstyrelsen ser samtidigt ett behov av att kommunen stärker kulturmiljödelen i fokusområdet.

Kommunens kulturmiljöunderlag innehåller många områden och har sett till innehåll mer eller mindre användbara formuleringar i planeringssammanhang. Länsstyrelsen ser att kommunen ofta lutar sig helt mot underlagens utpekade miljöer. Även utanför utpekade områden kan det finnas kulturmiljövården och kulturhistoriska strukturer av värde.

I översiktsplanens del om centrala Skövde beskriver kommunen till viss del stadskärnans medeltida historia. Kommunen nämner dock inget om den fasta fornlämningen, stadslagret,⁹ vilket är en lagskyddad fornlämning. Kommunen uppger att

⁷ Se också Svenska Kraftnäts yttrande, daterat 2023-01-31.

⁸ Det innebär att kommunen måste utreda om jordbruksmarken är brukningsvärd, om den förändrade markanvändningen är ett väsentligt samhällsintresse och varför förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte är tillfredsställande.)

⁹ Beteckning L1961:5137.

stadskärnan ska expanderas och utvecklas och bör därför beskriva vilka hänsynstagande kommunen kommer tillämpa gällande stadslagret.

Skogsmark

I översiktsplanen nämner kommunen ingenting om naturvårdsavtal.¹⁰ Översiktsplanen bör uppdateras med information om detta.

Konsekvenser

Miljökonsekvensbeskrivningen till översiktsplanen är gedigen, men kommunen ska i själva översiktsplanen också redovisa planens väsentliga konsekvenser. Länsstyrelsen anser att det kan göras lite tydligare än vad det gjorts i samrådsförslaget.

Kartredovisningen

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i mark- och vattenanvändningskartan tydligare skiljer på befintlig bebyggelse och ny föreslagen bebyggelse. Som redovisningen ser ut nu blir det lite svårt att få en tydlig bild över detta.

För att bättre nyttja den digitala översiktsplanens potential föreslår Länsstyrelsen att information om attributen läggs in, så att den klickbara kartan faktiskt innehåller informationen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekten och funktionschefen Andreas Lidholm med kulturgeografen Torbjörn Sahl som föredragande. Företrädare för landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, naturavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planförslaget.

Bilagor

Yttranden för kännedom från Försvarsmakten, Luftfartsverket, PTS, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät, SGU och Trafikverket.

Bemötande ingripandegrunder:

- *Kärnvärden för riksintressen har tydliggjorts och riktlinjer har tillkommit.*
- *Syftet med gröna stråk har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Verksamhet och industri samt avsnitt Grönstruktur.*
- *Karta värden och hänsyn har kompletterats med MSA-yta för Jönköpings flygplats.*
- *Planeringsprincip om civil luftfart och höga objekt har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse.*
- *Text har justerats och beskrivande kartbild har tillkommit i kapitel Värden och hänsyn > MKN Vatten.*
- *Text om dagvatten och skyfall har utökats samt att planeringsprinciper tillkommit i kapitel Mark- och vattenanvändning > Klimatanpassning.*
- *LIS-områden har fått planeringsprincip om anslutning till kommunalt vatten- och avlopp. Planeringsprincip om dagvatten finns för bägge områdena.*
- *I karta Mark- och vattenanvändning har ytor för "Grönområde och klimatanpassning" bytt namn till "Klimatanpassning skyfall" och ytterligare ytor har lagts till. Det har även tillkommit ytor för "Framtida dagvattenanläggning" samt "Skyfall stråk".*
- *Planeringsprincip för farligt gods har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Farligt gods.*
- *Gällande bedömningen av aspekten risk (farligt gods) som har utförts i hållbarhetsbedömningen, har denna omformulerats, samt kompletterats med att inom de områden där risk kopplat till farligt gods kan medföra negativa konsekvenser, bör vidare utredningar utföras i samband med detaljplanen.*
- *Bebyggelsefritt avstånd pga farligt gods har justerats så att även berörda vägar omfattas i kapitel Mark- och vattenanvändning > Farligt gods.*

¹⁰ Naturvårdsavtal kan bildas för att skydda höga naturvärden eller höga sociala värden. Skogsstyrelsen, länsstyrelser eller kommuner kan teckna naturvårdsavtal med markägarna.

- Kartlager med 30 + 150 meter längs väg och järnväg har lagts till i karta Värden och hänsyn.
- Skövde kommun ser inget behov av justering av utpekade transportleder för Farligt gods.
- Information om hänsyn till farligt gods har lagts till under respektive område i kapitel Mark- och vattenanvändning.
- Text och planeringsprinciper för samhällsviktiga verksamheter och riskobjekt har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Samhällsviktig verksamhet och riskobjekt.
- Förtydligande kring luft har tillkommit i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället samt i kapitel Värden och hänsyn > Miljökvalitetsnormer.
- Text i kapitel Mark- och vattenanvändning om Översvämning samt Ras och skred har utökats och planeringsprinciper har lagts till.
- Text om skyfall kompletteras i kapitel Mark- och vattenanvändning > Klimatanpassning Stråk för skyfall, ytterligare ytor för klimatanpassning-skyfall samt områden för framtida dagvattenanläggning har tillkommit i karta Mark- och vattenanvändning.
- Text om samhällsviktig verksamhet samt planeringsprinciper har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället.
- Text om buller samt planeringsprinciper har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället.
- PFAS läggs till under rubriken Locketorp i kapitel Mark- och vattenanvändning > Verksamhet och industri.
- Text, planeringsprinciper samt länkar till EBH, SGU bergkartvisare och geodataportalen har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Förorenad mark.
- Förorenade områden med tillhörande information har lagts in i karta Värden och hänsyn.

Bemötande rådgivande synpunkter:

- Skövde kommuns bedömning är att frågor kring social hållbarhet hanterats tillräckligt väl i detta skede i och med översiktsplanens ställningstaganden och avvägningar. Synpunkterna om social hållbarhet hanteras främst inom bostadsförsörjning och folkhälsofrågor. Arbete med att ta fram ett politiskt program för folkhälsa och social hållbarhet pågår inom kommunen.
- Det funktionellt prioriterade vägnätet och stråken beskrivs tydligare i kapitel Skövde inför 2040 > Regional infrastruktur samt om funktionellt prioriterade vägnätet i kapitel Mark- och vattenanvändning > Övergripande vägnät.
- Planeringsprincip om civil luftfart har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse.
- Avsnitt om magnetfält har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället. Planeringsprincip om beaktande av magnetfält vid Timmersdala har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Timmersdala. Avstånden mellan föreslagna bebyggelse och transmissionsnätet har bedömts som ok. Transmissionsnätet har lagts till i karta Värden och hänsyn.
- Kopplingen till övergripande avfallshantering har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Materialåtervinning och avfallshantering.
- Text om jordbruksmark och de delar som föreslås ianspråkta har förtydligats i kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.
- Centrala delarna av Skövde ligger inom område för FÖP C (som fortsatt gäller) och därför föreslås inga ändringar eller förtydliganden i ÖP 2040 inom detta område.
- Information om naturvårdsavtal har lagts till i kapitel Värden och hänsyn > Skyddad natur. Områden med naturvårdsavtal har lagts in i karta Värden och hänsyn.
- Planens väsentliga konsekvenser beskrivs under ny rubrik "Konsekvenser av ÖP 2040" i kapitel Mark- och vattenanvändning > Hållbar markanvändning.

- *Områden för ny bebyggelse som ej är planlagt än har förtydligats med eget kartlager.*
- *De digitala kartornas funktion är uppdaterad så att information visas när en klickar på olika ytor. Ett tekniskt fel under samrådet som gjorde att information om naturreservat etc inte syntes har korrigerats.*

Trafikverket (TRV)

Generellt

Inom översiktsplaneringen har kommunen möjlighet att lägga grunden för en planering som bidrar till en utveckling i enlighet med målen om ett tillgängligt och säkert transportsystem, minskad klimatpåverkan och minskad energianvändning samt verka i enlighet med EU:s transportpolitik. Hur kommunen väljer att styra lokaliseringen av bostäder och verksamheter får stora konsekvenser på såväl den kommunala som den statliga infrastrukturen.

Skövde kommuns förslag till översiktsplan är i digital form (webbaserad och pdf) och är ett relativt omfattande dokument. Det är tydligt vilken målbild och strategier kommunen arbetar med. ÖP 2040 ger möjlighet för omkring 75 000 invånare till 2040–2060, beroende på framtida beslut för infrastruktur, av utformningen och marknadsintresset. Trafikverket konstaterar att kommunen ser den befintliga transportinfrastrukturen som viktiga tillgångar i kommunens utveckling men har också förslag på ny väg- och järnvägsinfrastruktur.

I förslag till översiktsplan sägs att kommunens trafikstrategi ska revideras. Trafikverket anser att det hade varit en fördel om detta gjorts inför ny översiktsplan eftersom det är i denna som kommunens långsiktiga strategi för trafikfrågor för att stödja en hållbar samhällsutveckling visas. Dock tar översiktsplanen upp prioriteringar av trafikslag samt att om Skövde ska växa och utvecklas hållbart behövs ett skifte mot fler hållbara resor och färre resor totalt, snarare än att bygga fler vägar och att vid konkurrens om fysiskt utrymme ska kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafik prioriteras.

Trafikverket anser att detta är ett bra förhållningssätt, ny infrastruktur är kostsamt och ger stor påverkan samt är sällan samhällsekonomiskt lönsam.

När det gäller markanvändningskartan anser Trafikverket att det är svårtolkat vad gäller nya föreslagna områden för bostäder och verksamheter vilket i sin tur gör det svårt att bedöma påverkan på statlig infrastruktur.

Riksintresse för kommunikationer

Riksintresse för kommunikationer hanteras enligt 3 kap. 8 § Miljöbalken. Områden som är av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Inom Skövde kommun är väg 26, väg 49 och Västra stambanan utpekade riksintressen för kommunikationer, vilka också finns med i översiktsplanen.

I översiktsplanen beskrivs kommunens riktlinje för riksintresse kommunikationer: ”Utmed hela stambanans sträckning ska ett bebyggelsefritt avstånd finnas på 45 meter (30+15 meter). Detta ska beaktas vid all planläggning och bygglovshandtering”. Trafikverket anser att det är positivt men vill vara tydliga med att det inte i dagsläget finns några planer på ett tredje spår genom Skövde.

I översiktsplanen beskrivs att kommunen påverkas av riksintressena Karlsborgs övningsflygplats och Råda övningsflygplats, med influensområde luftrum runt flygplatsen (MSA-områden). Även Skövde kommuns södra del berörs av MSA-tytor för Jönköpings flygplats.

Funktionellt prioriterat vägnät

Trafikverket noterar att det inte finns någon skrivning om det funktionellt prioriterade vägnätet. Utpekade vägar i Skövde kommun är väg 26, väg 49, väg 194 och väg 200. Vägarna i det funktionellt prioriterade vägnätet utgör också en grund för VGR:s arbete med den regionala planen för transportinfrastruktur i form av prioriterade stråk.

Vid planering av bostäder eller verksamheter som innebär ökad trafik på en funktionellt prioriterad väg är det viktigt att se till att tillgängligheten utmed vägen inte påverkas negativt. Tra-

fikanalyser bör utföras för att visa hur bl.a. kapacitet och trafik-säkerhet påverkas. Ett sätt att uppnå en god tillgänglighet och trafiksäkerhet kan vara att samla ihop flera befintliga anslutningsvägar i en anslutningspunkt, men även planskilda korsningar bör prövas. Trafikverket är generellt restriktiva till att tillåta ytterligare anslutningar till det statliga vägnätet och då särskilt till funktionellt prioriterat vägnät.

Infrastruktur

I översiktsplanen beskrivs de största vägarna och järnvägarna som binder samman Skövde med sin region och resten av landet. Dessa är väg 26, väg 49, väg 194 och väg 200 samt Västra stambanan och Jönköpingsbanan. Utöver nämnda vägar är kopplingen mellan Skövde och Götene via väg 2761 av regional vikt, här behöver transportsambandet förbättras.

Järnväg

I ÖP 2040 anvisas mark även för ett nytt industrispår i norra delen av Skövde centralort. Industrispåret ska skapa en järnvägsanslutning till verksamhets- och industriområdet vid Locketorp. Spårområdet redovisas i form av två alternativa utredningskorridorer. Kommande utredningar får visa vilket av dessa två alternativ som ska väljas. Ett nytt industrispår förutsätter åtgärder vid Västra stambanan, bland annat i form av en överlämningsbangård samt nya spårväxlar. Detta kan på sikt skapa förutsättningar för både en pendelstation vid Södra Ryd och en etablering av en kombiterminal. Mark för detta finns utpekad på markanvändningskartan.

Trafikverket har deltagit i tidiga skeden gällande verksamhets- och industriområde Locketorp och ställer sig positiva till järnvägsanslutning till området men är tydliga med att detta är ett kommunalt intresse. Anslutning till Västra stambanan är dock Trafikverkets ansvar. Gällande en eventuell framtida kombiterminal vill Trafikverket vara tydliga med att kombiterminalen i Falköping, Skaraborg Logistic center, pekats ut som riksintresse för kommunikationer och att en ytterligare allmän kombiterminal i Skaraborg kräver utredningar för att visa att riksintresset inte påverkas. Under 2023 kommer riksintresset Falköpings kombiterminal och depå preciseras gällande ytor

och funktioner. Detta kan ge ett bättre underlag till vad som kan påverka riksintresset negativt.

Väg

I samband med att Skövde byggs ut vid Stadsskogen, Norra Ryd och Locketorp föreslås nya vägkopplingar mellan väg 26 och väg 200. De nya vägarna bedöms långsiktigt kunna få en dubbel funktion; dels som led för lokal trafik för att nå och binda samman områden inom staden, dels för nationell och regional trafik som passerar Skövde. På markanvändningskartan är vägstreckningarna översiktligt illustrerade som framtida vägkoppling. Stadsskogen är ett stort sammanhängande tillväxtområde med både bostäder och verksamheter. Området ska studeras vidare i en ändring (d.v.s. en geografisk fördjupning) av översiktsplanen eller som planprogram. Då ska även väginfrastrukturen detaljstuderas inom området.

Om det är kommunens inriktning att föreslagna nya vägdragningar ska ha ett statligt väghållaransvar ser Trafikverket att nationell väg 26 inte kommer att byggas om under överskådlig tid. Om kommunens inriktning är att det ska bli statliga regionala vägar kräver detta inspel till Västra Götalandsregionen, via Skaraborgs kommunalförbund, inför kommande planrevideringar. I de fall dessa prioriteras krävs att de utreds i Åtgärdsvalsstudier.

Trafikverket delar kommunens syn på väg 2761 som får en allt viktigare funktion, dels som pendlingsväg, dels för gods-transporter i och med att Skövdes verksamhetsområden växer i de norra och nordöstra delarna.

Bemötande:

- *Områden för ny bebyggelse som ej är planlagt än har förtydligats med eget kartlager.*
- *Karta värden och hänsyn har kompletterats med MSA-yta för Jönköpings flygplats. Planeringsprincip om civil luftfart har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse. Text om MSA-yta Jönköping har lagts till i kapitel Värden och hänsyn > Riksintresse kommunikationer.*

- *Det funktionellt prioriterade vägnätet och stråken beskrivs tydligare i kapitel Skövde inför 2040 > Regional infrastruktur samt om funktionellt prioriterade vägnätet i kapitel Mark- och vattenanvändning > Övergripande vägnät.*
- *Text om terminal förtydligas då det inte handlar om en allmän kombiterminal likt den i Falköping utan för enskilda intressen alternativt som ett framtida komplement till den i Falköping. Kapitel Mark- och vattenanvändning > Järnväg.*

Luftfartsverket (LFV)

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarsmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarsmakten remitteras i dessa ärenden.

Bemötande:

- *Planeringsprincip om civil luftfart har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse generellt samt i kapitel Värden och hänsyn > Riksintresse kommunikationer.*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig i rubricerat ärende. MSB hänvisar till att Länsstyrelsen har ansvar för att företräda och samordna statens intressen i planprocesser samt tillhandahålla planeringsunderlag.

Svenska kraftnät (SVK)

Svenska kraftnät har en station (Timmersdala) i kommunen och två 400 kV-ledningar tillhörande transmissionsnätet Hallsberg-Timmersdala och Timmersdala - Stenkullen, som passerar nordvästra delen av kommunen. Ledningarna ska bytas ut med planerad drifttagning runt år 2030. I hela Västra Götalands

region kommer elanvändningen öka kraftigt framöver. Det kommer också påverka Skövde kommun där det kommer krävas utbyggnad av transmissionsnätets anläggningar. Transmissionsnätet kan komma att behöva förstärkas mellan Hallsberg-Timmersdala med en ny 400 kV-ledning och transformatorstation för att möta det ökade effektbehovet i Västra Götaland. Detta är dock under utredning och inte beslutat.

Utbyggnadsområde Timmersdala

På markanvändningskartan tillhörande översiktsplanen redovisas större områden för ny bebyggelse i södra respektive västra Timmersdala. Svenska kraftnät vill passa på att upplysa om att det kan vara aktuellt att kontrollera magnetfältsvärden om tillkommande bostäder kommer alltför nära Svenska kraftnäts transmissionsnätets ledningar i väst. Se vidare under rubrik Magnetfält.

Faktakorrigerering

- Svenska kraftnät är i rollen som TSO inte ett aktiebolag, "AB" bör därför strykas i texten. (s. 101)
- Enheten för spänningsnivå är Volt och inte Watt, det bör därför stå "kV" istället för "kW" för de spänningsnivåer som beskrivs. (s. 101)
- Det är Vattenfall Eldistribution och Ellevio (tidigare Fortum) som är regionnätsägare i området. (s.101)

Elsystemets behov och nytta

Det kan vara av intresse att ta med i översiktsplanen att transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds för riksintressanspråk inom totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § Miljöbalken (MB) (1998:808) av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Transmissionsnätets verksamhet med dess tillhörande mark- och vattenanspråk är även ett allmänt intresse enligt 2 kap. Plan- och bygglag (2010:900) och 3 kap 8–9 §§ (MB) eftersom elförsörjningen är en grundförutsättning för att samhället ska fungera i fred, kris och krig.

Transmissionsnätet för el är ett essentiellt planeringsunderlag för kommunalt planeringsarbete både ur perspektivet att befintligt transmissionsnät är samhällsviktig infrastruktur som

tryggar Sveriges energiförsörjning, men också en förutsättning för storskalig samhällsplanering. Elsystemet utgör en förutsättning för samhällets primära funktioner och för att Sverige ska klara av både internationella och nationella mål som miljö-, klimat- och tillväxtmål.

Svenska kraftnät noterar att transmissionsnätet inte finns utmärkt med legend specifikt i markanvändningskartan för ÖP 2040. Svenska kraftnät anser att transmissionsnätet bör finnas med i en karta med samlade intressen för att få en överblick och även se eventuella motstående intressen. Transmissionsnätet (tidigare stamnätet) omnämns i planbeskrivningen på sid 101 men med den gamla benämningen stamnät och här omnämns även distributionsnät, vilket är positivt. Det bör också förtydligas vilken vikt distributionsnät (tidigare kallat regionnät) och transmissionsnät har för staden, kommunen, regionen och landet. Transmissionsnätet (el överföring via 400 och 220 kV-ledningar) har de högsta spänningsnivåerna som finns i Sverige och kan likställas med europavägar, medan region- och lokalnät arbetar med regional och lokal eldistribution. Översiktsplanen bör använda benämningen transmissionsnät istället för som tidigare stamnät.

Nationella mål

Den förra regeringen tog fram en nationell strategi för elektrifiering ”Nationell strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning (februari och maj 2022)”. I strategin tas ett helhetsgrepp om förutsättningarna i energisektorn för att möjliggöra en ökad elektrifiering. En plan för att hantera hinder för en ökad elektrifiering ingår också i strategin. Strategin ska bidra till förutsättningar för en snabb, smart och samhällsekonomiskt effektiv elektrifiering. Det kan vara lämpligt att ha med under rubriken nationella mål och planer i översiktsplanen.

Magnetfält

Svenska Kraftnät har haft en magnetfältspolicy som har ersatts av nedan stående text samt mer information på vår hemsida.

Allmänhetens exponering för magnetfält regleras genom Strålskyddslagen och Miljöbalken. Svenska kraftnät beaktar

magnetfält genom att utforma ledningar så att referensvärdet för allmänhetens exponering (SSMFS 2008:18) inte överskrids invid ledningarna. Dessutom planeras nya ledningar för att minska exponering i bostäder, grundskolor och förskolor. Svenska kraftnät förutsätter att kommunen tar motsvarande hänsyn vid planering av nya bostäder, skolor och förskolor i närheten av befintliga och planerade ledningar. Magnetfältet invid ledningen påverkas av ledningens utformning och varierar dessutom över tid, men kan behöva beaktas upp till 130 m från en 400 kV-ledning, 80 m från en 220 kV-ledning, 165 m från två parallella 400 kV-ledningar och 105 m från två 220 kV-ledningar. För avstånd utifrån platsspecifika årsmedelströmvärde krävs en magnetfältberäkning. Ifall bostäder, grundskolor och förskolor planeras inom ovan angivna schablonavstånd beräknar Svenska kraftnät magnetfältet från våra ledningar. När det gäller andra ledningar får respektive nätbolag kontaktas.

Schablonavstånden är baserade på ett årsmedelströmvärde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet. För avstånd utifrån en eller flera parallellgående ledningars faktiska årsmedelströmvärde krävs en magnetfältberäkning. Svenska kraftnät utför beräkningar för sina egna ledningar.

Bemötande:

- Faktafel har korrigerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Energiförsörjning och energiproduktion samt i kapitel Värden och hänsyn > Energidistribution.
- Text om elsystemet har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Energiförsörjning och energiproduktion samt i kapitel Värden och hänsyn > Energidistribution.
- Transmissionsnätet har lagts till i karta Värden och hänsyn.
- Den nationella strategin har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Energiförsörjning och energiproduktion.
- Avsnitt om magnetfält har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället. Planeringsprincip om beaktande av magnetfält vid Timmersdala har lagts till i kapitel Mark-

och vattenanvändning > Timmersdala. Avstånden mellan föreslagna bebyggelse och transmissionsnätet har bedömts som ok.

Försvarsmakten

Försvarsmakten har gjort en enklare beredning av översiktsplanen och har följande att framföra i detta skede.

Riksintressen för totalförsvarets militära del bedöms i stort korrekt beskrivna i översiktsplanen. För fortsatt stöd gällande beskrivning av detta kan texten i detta yttrande användas eller riksintressekatalogen för Västra Götalands län.

Försvarsmakten bedömer att det i stort framgår av översiktsplanen hur riksintressen för totalförsvarets militära del avses tillgodoses genom efterföljande remisshantering. Försvarsmakten vill betona att det är av stor vikt att kommande planer, lov och tillståndsärenden remitteras Försvarsmakten enligt vad som framgår i riksintressekatalogen. Detta för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på en karta.

Öppet utpekade riksintressen och områden av betydelse i Skövde kommun

Skövde kommun berörs av följande öppet utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del. Utförligare beskrivning av dessa områden, deras värden samt exempel på vilka åtgärder som kan riskera påtaglig skada finns att läsa i aktuell riksintressekatalog (www.forsvarsmakten.se/riksintressen).

Riksintresset Skövde skjutfält samt övningsfält med skjutbanor med tillhörande påverkansområden: påverkansområden för buller eller annan risk och påverkansområde med särskilt behov av hinderfrihet.

Inom riksintresset Skövde skjutfält, övningsfält, skjutbanor, samt påverkansområde för buller eller annan risk gäller bland annat att samtliga plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd ska remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Inom påverkansområde för buller eller annan risk kan den verksamhet som bedrivs inom riksintresset påverka omgiv-

ningen, genom exempelvis buller eller andra risker. Vissa mark- och vattenåtgärder inom påverkansområdet kan i sin tur påverka den verksamhet som bedrivs och riskerar således att påtagligt skada de värden som utgör riksintresset.

Inom påverkansområdet riskerar exempelvis tillkomst av störningskänslig bebyggelse (bostäder, skolor och vårdlokaler) skada riksintresset.

Inom påverkansområde med särskilt behov av hinderfrihet ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Stoppområde för höga objekt tillhörande riksintresset Karlsborgs flygbas.

Ett stoppområde för höga objekt är ett påverkansområde kring en flygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Inom stoppområdet riskerar vindkraftverk och andra höga objekt att medföra påtaglig skada på riksintresset, då sådana påverkar möjligheterna till säkra start- och landningar för den flygande verksamheten. Försvarsmakten har inom stoppområdet en mycket restriktiv hållning till uppförandet av höga objekt och accepterar generellt inte objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse då dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset.

Inom stoppområde för höga objekt ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

MSA-område tillhörande riksintresset Karlsborgs flygbas och MSA-område tillhörande riksintresset Råda flygbas.

Ett MSA-område är ett påverkansområde kring en flygplats. MSA anger den minimihöjd kring en militär flygplats inom vilken det är säkert att genomföra in- och utflygningar och syftar till att säkerställa möjligheten att genomföra visuell inflygning till en flygplats.

Inom MSA-område ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Riksintressen och områden av betydelse som omfattas av sekretess. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen el-

ler områden av betydelse som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen och därmed inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för till exempel alla ärenden och projekt som rör objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att till exempel alla ärenden avseende höga objekt i hela landet måste skickas på remiss till Försvarmakten för bedömning av påtaglig skada.

För mer information om riksintressen som omfattas av sekretess och remisser till Försvarmakten se riksintressekatalogerna www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

I övrigt vill Försvarmakten lyfta följande:

- Försvarmakten ställer sig frågande till syftet med det gröna stråket som förlagts till Skövde övnings- och skjutfält förbi Klagstorps herrgård och hur detta eventuellt kan inverka på verksamhet för totalförsvarets militära del.
- Försvarmakten har tidigare yttrat sig över planprogrammet för Mariesjö (FM2019-12040:5, daterat 2019-06-25) och vill fortsatt belysa att man ser att Mariesjöterminalen ur ett totalförsvarsperspektiv fyller en viktig funktion.

Bemötande:

- *Syftet med gröna stråk har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Verksamhet och industri samt avsnitt Grönstruktur. Grönstråket förbi Klagstorps herrgård är ett befintligt stråk utmed vattendraget och är i första hand en spridningskorridor för djur och natur.*
- *Kommunen utreder alternativen för att fylla behovet efter Mariesjöterminalen. Processen för att undersöka olika alternativ pågår i dialog med Försvarmakten. Information har lämnats till projektledare för Skövde Science city (Mariesjö).*

Skogsstyrelsen

För de frågor som rör Skogsstyrelsens verksamhetsområde är översiktsplanen väl formulerad. Vi har bara ett par saker att lyfta.

Naturvårdsavtal är en formellt skydd av skogsmark som saknas i planen. Naturvårdsavtal kan bildas för att skydda höga naturvärden eller höga sociala värden. Skogsstyrelsen, länsstyrelser och kommuner kan teckna naturvårdsavtal med markägarna. Det är viktigt att ta hänsyn till naturvårdsavtal i den kommunala planeringen.

Vi har inte tittat närmare på om föreslagna exploateringsområden krockar med andra intressen men Skogens pärlor ger bra vägledning om var det finns hänsyn att ta. Skogens pärlor, www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor, visar aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, t.ex. nyckelbiotoper och skyddade skogsområden. Dessa register fylls kontinuerligt på med nya områden. Utebliven träff i Skogens pärlor utesluter inte förekomst av odokumenterade värden inklusive hänsynskrävande biotoper. Det är därför viktigt att ni själva gör en inventering som belyser områdenas kvaliteter i samband med detaljplanering och exploatering.

Bemötande:

- *Information om naturvårdsavtal har lagts till i kapitel Värden och hänsyn > Skyddad natur. Områden med naturvårdsavtal har lagts in i karta Värden och hänsyn.*

4. Region

Infrastruktur- och kollektivtrafikenämnden Västra Götalandsregionen

Regionala mål och strategier, utgångspunkter för yttrandet

I Västra Götaland har det i bred samverkan tagits fram ett flertal mål och strategier som är regionens och kommunernas gemensamma prioriteringar för regionens utveckling. Övergripande är Vision Västra Götaland – Det goda livet. Västra Götaland ska vara en attraktiv region att bo, verka och leva i och invånarna i Västra Götaland ska ha bra förutsättningar att ta del av arbete, utbildning och livskvalitet. Målet i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 är ”Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle”. En av de långsiktiga prioriteringarna i utvecklingsstrategin är att knyta samman Västra Götaland – för hållbar och förbättrad tillgänglighet.

Yttrandet utgår i första hand från Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland och Regional plan för transportinfrastrukturen. Västra Götalandsregionens långsiktiga mål för persontransporter är att andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland. Målet för godstransporter är att vara en internationellt och nationellt ledande hållbar logistikregion med utvecklad intermodalitet.

Det är vid byggande av områden för bostäder och verksamheter som förutsättningarna för transportsystemet läggs fast. Att våra transporter idag använder mycket energi, samt ger stora utsläpp av koldioxid och andra emissioner är delvis en konsekvens av vår utspridda bebyggelsestruktur. Om ny bebyggelse koncentreras till befintliga orter och längs stråk ger det möjlighet för fler att använda cykel, gång och kollektivtrafik för sina resor.

Synpunkter på översiktsplanen

Översiktsplanen är digital, men går även att ladda hem i pdf-format för den som föredrar det. I båda versionerna presenterar kommunens ambitioner på ett tydligt sätt och det är enkelt att ta till sig informationen.

Mellankommunala frågor, Framtida infrastruktur

Riktlinjer för regional infrastruktur, sid 20:

- Fortsatta investeringar vägnät: Kommunen ska arbeta för att Åtgärdsvalsstudie Väg 49 genom Skövde tas fram.
- Resecentrum: Skövde kommun arbetar för ökat hållbart och tryggt resande. Det är av största vikt att Resecentrums förutsättningar och framtida behov beaktas och tas tillvara. Resecentrum har en avgörande funktion för Skövdes och hela Skaraborgs fortsatta utveckling.

Kommentar: Väg 49 genom Skövde är en utpekad prioriterad brist i den regionala infrastrukturplanen (bilaga 4). Trafikverket planerar för att starta arbetet med åtgärdsvalsstudien under 2023.

För att tillvarata Resecentrums förutsättningar på bästa sätt är det bra om staden utvecklas med bostäder och verksamheter både söderut och norrut, för att inte riskera att resecentrum i framtiden upplevs vara placerat i utkanten av staden. Området runt Resecentrum bör utvecklas till en attraktiv plats för människor och med en tydlig prioritet för resor med gång, cykel och kollektivtrafik.

Utvecklingsinriktning

Under rubrik Åtta ställningstaganden, 2. Den nära staden lyfts täthet och hållbara färd sätt som norm. De hållbara färd sätten ska vara norm i planeringen och prioriteras i gaturummet och staden.

Kommentar: Inriktningen är helt i linje med Västra Götalandsregionens och Västtrafiks ambitioner och ger goda förutsättningar för ett ökat hållbart resande via gång, cykel och kollektivtrafik. Det är positivt att behovet av att bygga längs med kollektivtrafikstråk lyfts tillsammans med behovet av strategiska pendelparkeringar, gång- och cykelnät samt goda parkeringsmöjligheter för cyklar och andra mindre eldrivna fordon för att underlätta kombinerade och flexibla färd sätt.

Under rubrik Strukturer, Kommunikationer skriver Skövde kommun att det är nödvändigt att få till en förflyttning mot mer hållbara transportformer och att hållbara färd sätt främjas genom att dessa görs lättillgängliga, attraktiva och smidiga – inte

genom att mindre hållbara färdssätt försvåras. Samtidigt anges att framkomlighet för hållbara färdssätt ska prioriteras, med utbyggda bussfiler och gång- och cykelvägar i staden.

Kommentar: För att påverka färdmedelsval och reseefterfrågan behövs både begränsande och förstärkande åtgärder, kallat push and pull. En förflyttning mot mer hållbara färdssätt kan åstadkommas genom åtgärder som begränsar/försvårar biltrafiken (så kallade "push"-åtgärder) såsom parkeringsåtgärder/avgifter, sänkt hastighet i staden och mindre plats för bilar, tillsammans med åtgärder som lockar ("pull"-åtgärder) såsom förbättrad kollektivtrafik och bättre förutsättningar för gång och cykel.

Mark- och vattenanvändning

Under rubrik Trafik och transporter tydliggör översiktsplanen att om Skövde ska växa och utvecklas hållbart behövs ett skifte mot fler hållbara resor och färre resor totalt, snarare än att bygga fler vägar. I samma kapitel föreslås nya vägkopplingar mellan väg 26 och väg 200 i samband med att Skövde byggs ut vid Stads-skogen, Norra Ryd och Locketorp. I samband med att kommunen uppdaterar sin Trafikstrategi ska trafikflödena i Skövde centralort ses över och eventuella behov av ytterligare åtgärder i trafiknätet ska analyseras.

Kommentar: För att åstadkomma en förflyttning mot mer hållbara färdssätt behövs mod för att önskade effekter ska uppnås. Här blir det viktigt att kommunen i uppdatering av trafikstrategin tar ställning i vad man vill åstadkomma. Hälften av bilresorna i Skövde kommun är under tre kilometer långa och en majoritet av alla resor (oavsett färdssätt) är under fem kilometer. Västra Götalandsregionen har genomfört en potentialstudie för ökad cykling som visar att av den arbetande befolkningen i Västra Götaland kan 37 procent nå sitt arbete inom 30 minuters cykling. I Skövde är potentialen ännu högre, 28 procent av invånarna kan nå sitt arbete med cykel inom 15 min och 42 procent inom 30 min. För att ta del av hela studien besök Studie om potential för ökat hållbart resande.

Nya namngivna vägåtgärder i den regionala infrastrukturplanen, dvs åtgärder med en kostnad på över 50 miljoner kronor, utgår från prioriterade brister som sedan utreds i en åtgärds-

valsstudie. Vilka brister som prioriteras i den regionala infrastrukturplanen behandlas politiskt i respektive kommunalförbund och sedan i beredningen för hållbar utveckling, BHU, i samband med revidering av den regionala infrastrukturplanen. I dagsläget finns ett stort antal utredda prioriterade brister som saknar finansiering.

Under rubrik Planeringsprinciper kollektivtrafik lyfts Kollektivtrafikplan för Skövde år 2025, med utblick 2035 som är framtagen i samverkan mellan kommunen, Västra Götalandsregionen och Västtrafik. Här finns principer som att vid konkurrens om fysiskt utrymme ska kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafik prioriteras och att när nya områden planeras ska framkomligheten för kollektivtrafiken beaktas.

Kommentar: Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden uppskattar det goda samarbetet inom Stadstrafikforum Skövde och ser fram emot det fortsatta arbetet med att tillsammans utveckla Skövde. Kommunens planeringsprinciper är viktiga ställningstaganden och tidig dialog mellan Västtrafik och kommunen kopplat till planarbeten är en viktig del i att få samhällsplanering och kollektivtrafik att gå hand i hand.

Under rubrik Järnväg anges att yta ska reserveras för ett eventuellt industrispår, en eventuell terminal samt för en eventuell station i Södra Ryd.

Kommentar: Västra Götalandsregionen har startat en utredning avseende logistiska utmaningar och alternativa transportlösningar i Skaraborg som bland annat ska undersöka och utreda de nya logistikflöden som kommande etableringar skapar och hur dessa kan tillgodoses. Utredningen ska ge en helhetsbild av Skaraborgs möjligheter att fortsatt utveckla hållbara logistikkoncept. Skövde kommun kommer inom kort att bjudas in till att medverka i en referensgrupp för arbetet.

2018 kompletterades Målbild tåg 2035 med Västtågsutredningen, där möjligheten att öppna nya stationer analyserades. I Västtågsutredningen beslutades att inte komplettera Målbild Tåg 2035 med stationer på Västra stambanan, då utredda alternativ visar på dålig trafikekonomi eller stora investeringsbehov i infrastrukturen. Högsta prioritet för banan är att verka för förbättrad kapacitet och robusthet. Skulle infrastrukturen, till ex-

empel genom fyrspårsutbyggnad på sträckan Göteborg-Alingsås, kan förutsättningarna för att öppna nya stationer förändras och ska ses över på nytt.

Västra Götalandsregionen och Västtrafik ser fram emot fortsatt gott samarbete.

Bemötande:

- *Text om ÅVS väg 49 har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Övergripande vägnät.*
- *Översiktsplanen innehåller yta för ytterligare bebyggelse även i södra delen av staden samt Skultorp (som ligger söderut) även om tyngdpunkten är norrut. Inom centrala Skövde (FÖP C) finns möjlighet för många tillkommande bostäder och annan komplettering. Sammantaget bedöms detta ge tillräckliga förutsättningar för Resecentrum.*
- *Text om terminal förtydligas då det inte handlar om en allmän kombiterminal likt den i Falköping utan för enskilda intressen alternativt som ett framtida komplement till den i Falköping. Kapitel Mark- och vattenanvändning > Järnväg.*
- *Nya stationer – Förutsättningar förändras och Skövde kommun tror fortsatt att det i framtiden kan vara lämpligt med tågstopp i Södra Ryd/Stadsskogen och vill hålla öppet för det.*

Förvaltningen för kulturutveckling Västra Götalandsregionen

I avsnitt 4, Mark- och vattenanvändning, framhålls under rubriken Bebyggelse på sidan 36 att ”Ny bebyggelse ska i första hand ske genom förtätning, omvandling och komplettering”. Förvaltningen för kulturutveckling vill i det sammanhanget framhålla vikten av att den befintliga bebyggelsens kulturhistoriska värde beaktas.

På sidan 38 i samma avsnitt redogörs för de inventeringar och andra kunskapsunderlag som ligger till grund för hur kulturmiljöer hanteras i kommunens planprocess och bygglovs-

prövning. När det gäller Kulturmiljöprogram för Skövde kommun 2011 vill Förvaltningen för kulturutveckling påpeka att de två etapper som beskrivs i texten, Skövde centralort samt de nio mindre tätorterna, kompletterades 2013-2015 med en inventering av kulturmiljöer på landsbygden i kommunen. Samtliga uppmärksammade kulturmiljöer presenterades 2017 i boken Skövde kulturmiljöer, en samproduktion mellan Skövde kommun och Västtarvet. Västtarvet ingår sedan 1 januari 2020 i Förvaltningen för kulturutveckling. I Skövde kulturmiljöer uppmärksammas totalt 150 kulturmiljöer som särskilt intressanta, fördelat på 42 stycken i centralorten, 46 stycken i de mindre tätorterna och 66 stycken på landsbygden. Detta bör enligt Förvaltningen för kulturutveckling framgå i beskrivningen av kommunens kulturmiljöunderlag.

Riksintresseområden för kulturmiljövård samt skyddade kulturmiljöer i form av kulturreservat, fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkor behandlas på ett tydligt sätt i avsnitt 5, Värden och hänsyn. Undertecknad har inte detaljgranskat uppgifterna i planen, men Förvaltningen för kulturutveckling utgår ifrån att förteckningar, avgränsningar mm är korrekta. I rubriken Byggnadsminnen och kulturminnen på sidan 97 bör emellertid begreppet kulturminne utgå, då det är ett vidare begrepp än vad texten i avsnittet behandlar.

Bemötande:

- *Text om kulturvärden har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse samt i kapitel Värden och hänsyn > Riksintresse för kulturmiljövård och i avsnitt Skyddade kulturmiljöer.*

5. Kommunala nämnder och sektorer

Bygglövsnämnden

Bygglövsnämnden ställer sig i stort bakom förslaget till översiktsplan 2040. Det är en välarbetad och balanserad översiktsplan som tar höjd för Skövde kommuns framtida utveckling och möjlighet att växa på ett hållbart och stabilt sätt.

Bygglövsnämnden är särskilt positiv till framtagandet av en arkitekturpolicy, ett förtydligande av vad som klassas som brukbar jordbruksmark i samarbete med länsstyrelsen samt tydligare riktlinjer för grönstrukturer.

Bygglövsnämnden önskar dock att det fanns tydligare riktlinjer kring utvecklingen utanför planlagt område. Nämnden har förståelse för att detta inte ryms inom tidsplanen för genomförande och antagande om ÖP 2040. Men hade gärna sett att det skrevs med i det uppföljande arbetet för fortsatt utveckling och genomförande av planen.

Nämnden är medveten om att detta kräver att resurser avsätts för arbetet och föreslår att en arbetsgrupp bör bestå av tjänstepersoner från både bygglövs- och planenheten.

Kartläggningen ska ses som en politisk vägledning och tydliggöra för berörda tjänstepersoner när kravet på detaljplan ska ställas. Det finns idag ett högt tryck om att stycka av tomter i kommunen för bostadsbyggande. På vissa platser är detta omöjligt på grund av olika riksintressen. På andra skulle det vara möjligt men då riktlinjer saknas måste tillstånd ges restriktivt för att inte råka belasta kommunala resurser.

Aspekter som utredningen bör undersöka är var det kan ges möjlighet att göra mindre kompletteringar av samlad bebyggelse utan krav på detaljplan. Samt i vilken omfattning så skulle kunna ske. Man ska självfallet även ta hänsyn till att befintlig bebyggelse inte får försämrade förhållanden vad gäller tex. avvattnings eller dylikt, samt att utbyggnaden inte belastar grannar eller lokalsamhället på negativt sätt.

Utredningen skulle kunna ses som ett komplement till Bostadsförsörjningsprogrammet. Bygglövsnämnden saknar även förtydligande i när den nya parkeringsnormen skall vara på plats, något som just nu är av stor vikt att för fortsatt byggande i Skövde kommun. Nämnden gör bedömningen att dagens rikt-

linjer saknar ett helhetsgrepp om staden, ett hållbarhetsperspektiv och framför allt riktlinjer för hur parkeringsbehovet för olika typer av bebyggelse ska bedömas.

Bemötande:

- *Behov av ett fördjupat arbete med att ta fram riktlinjer för bebyggelseutveckling utanför planlagt område har lagts till i kapitlet Genomförande > Fortsatt arbete.*
- *P-norm eller när i tid olika andra arbeten ska tas fram är ingen ÖP-fråga utan får hanteras i andra planeringsprocesser.*

Kultur- och fritidsnämnden

Under rubriken Skövde idag – Besöksmål i Skövde läggs till:

Exempel på entrépunkt i Skövde är "Kulturkvarteret i Skövde". Kultur och kulturhuset har stor potential att utvecklas och en utredning finns.

"Skövde ska vara östra västra Götalands "Kulturcentrum" där ett brett utbud av kultur ger varierad möjlighet till kulturkonsumtion som teater, utställningar, evenemang och större och små konserter. Kultur och nöjen ska enkelt finnas att tillgå."

Kulturhuset och "kulturkvarteret"

Skövde kulturhus har potential att vara ett centrum för kulturen i Skaraborg och norra Västra Götaland. Närhet till resecentrum och flertal hotell ger bästa förutsättningarna till en framtida utveckling. Utredning är gjord. I kvarteret finns även rosa huset och brända tomten samt Kulturlabbet på gångavstånd. Ett framtida besöksmål av "Spelstaden Skövde" kan med fördel utvecklas här.

Tilläggs punkt under Riktlinjer turism och besöksmål:

Kulturhuset med omgivning har stor potential att utvecklas till ett kulturcenter i östra Västra Götaland.

Bemötande:

- *Centrala delarna av Skövde ligger inom område för FÖP C (som*

fortsatt gäller) och därför föreslås inga ändringar i ÖP 2040 inom detta område. Besöksmål har utgått som markanvändning.

Sektor socialtjänst

Efter att ha tagit del av en presentation av arbetet med översiktsplanen och den utställning som finns på Kulturfabriken kan det konstateras att det är ett bra och gediget arbete som gjorts.

De åtta ställningstaganden som tagits fram fångar in helheten på ett bra sätt där upplevelsen blir att det värnas om medborgarnas behov både idag och i framtiden. Att knyta ihop Skövdes ytterområden ses som positivt för delaktighet och tillgänglighet för alla i samhället samt främjar integrationen.

Intentionen med att behålla grönområden och bygga ekonomiskt hållbart genom att ta tillvara områden kring befintliga kollektivtrafikstråk samt bygga på höjden är tilltalande. Likaså att det är genomtänkt att nyttja det som redan finns.

Kombinationen av olika funktioner vid byggnationer bör öka tillgängligheten för medborgarna att ta del av kommunal service och kommunala tjänster, vilket är positivt. Det är också av stor vikt att det tagits fram en plan för hur områden utanför centrala Skövde ska fortsätta hållas levande.

Det är värdefullt att grönområden och mötesplatser ska vara tillgängliga för alla, då det kan ge goda effekter på medborgarnas fysiska och psykiska hälsa. Barnets bästa som perspektiv i skapandet ser vi som nödvändigt och som en viktig del i planeringen.

Det är ansvarsfullt och nödvändigt att planera för att klara av krissituationer på olika nivåer.

Samverkan med andra och kommungemensamma satsningar kommer med stor sannolikhet vara avgörande för att klara framtida utmaningar. Arbetet utifrån ett Skaraborgs-perspektiv går väl i linje med hur socialtjänsten stärker samverkan med flera kommungemensamma verksamheter med utgångspunkt i Skövde.

Bemötande:

Noteras

Serviceenämnden

Serviceenämnden beslutar att tillstyrka remiss Översiktsplan 2040 (ÖP2040) för Skövde kommun och lämna följande medskick:

1. Serviceenämndens verksamheter är beroende av en samhällsplanering med långsiktiga perspektiv. Vi bygger kommunala fastigheter och VA-system med tidsperspektiv på 50–150 år. Det är av stor vikt att genomförandet av ÖP2040 får en bra och tillräcklig styrning. I samrådsunderlaget nämns Genomförandestrategi, Lokalförsörjningsplan och VA-plan/Vattentjänstplan som är exempel på styrning av genomförandet som behöver tas fram för att se till att vi har viktig infrastruktur och kommunala fastigheter på rätt plats, i rätt tid och på ett hållbart sätt.

2. Det finns idag inte kapacitet i reningsverken för att ta emot spillvatten från all den bebyggelse som ÖP2040 möjliggör. Utbyggnaden av kommunalt VA till nya områden enligt VA-planen från 2015 och till exploateringsområden tillsammans med att fler på landsbygden sett kommunalt VA som ett långsiktigt och miljöbra alternativ har gjort att reningsverken närmar sig maximal belastning.

3. Serviceenämnden ser ett behov av en tydligare beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna av en bebyggelseutveckling enligt det som ÖP2040 möjliggör. Nämnden är särskilt intresserad av vilken storleksordning på kostnader för kommunala fastigheter och infrastruktur som en utveckling enligt ÖP2040 kan medföra. Men även de ekonomiska konsekvenserna som kan bli, beroende på vilka vägval kommunen gör för genomförandet.

4. Serviceenämnden ser positivt på den planeringsprincip som anger att utgångspunkten är att ny eller utökad industriell verksamhet ska rena sitt spillvatten på plats så att belastningen inte ökar på reningsverken. De kommunala reningsverken är byggda för att rena vatten av normal hushållskaraktär och större industribelastningar kan påverka reningen och möjlighe-

terna till långsiktig planering av driften.

5. Slutligen vill servicenämnden lyfta frågan om brandvatten där det finns ett behov av vidare arbete för kommunen med nödvändig sammanvägning av räddningstjänstens behov och VA-huvudmannens uppdrag. Det är bra att ÖP2040 har med planeringsprinciper för brandvatten.

Den här översiktsplanen har mållår 2040. Servicenämndens verksamheter är en viktig del i den utveckling som ÖP2040 möjliggör. Vi både påverkar och påverkas av vilka delar av planen som förverkligas och hur det genomförs. Attraktiva boendemiljöer med grundläggande infrastruktur påverkar genom att vara en förutsättning för befolkningstillväxt. Hur stor befolkningstillväxten blir, och i vilka delar av kommunen, påverkar behoven av tex kommunala fastigheter och kapacitet i avloppsreningsverken.

Bemötande:

- *Ett avsnitt som tydligare beskriver större konsekvenser av befolkningsökning har lagts till i början av kapitel Mark- och vattenanvändning samt i avsnittet Tekniska anläggningar > Vatten- och avloppsförsörjning.*
- *KF-mål för mandatperioden anger målet om 75 000 invånare till år 2040, detta har lagts till som information i kapitel Skövde inför 2040 > Mål och strategier. Även text i kapitel Mark- och vattenanvändning > Hållbar markanvändning har tillkommit för att förtydliga på ett övergripande plan vilka konsekvenser befolkningsökningen ger.*

6. Kommunalförbund

Miljösamverkan Östra Skaraborg

Allmänt om översiktsplanen

Skövde kommun har tagit fram ett gediget och bra förslag till ny översiktsplan. Planen innehåller flera riktlinjer och åtta ställningstaganden som ska vägleda planeringen av den fysiska miljön som kommer att underlätta omställningen till ett hållbart samhälle. Planen är digital och texten presenteras pedagogiskt tillsammans med kartmaterial och illustrationer. Det är relativt lätt att skaffa sig överblick över materialet och orientera sig i det. Det finns även en vanlig planbeskrivning och hållbarhetsbedömning, vilket kan öka tillgängligheten för de som inte har tillgång till internet. I översiktsplanen redovisas hur kommunen avser utveckla bebyggelsen, främst genom förtätning av befintliga strukturer. Det finns flera fördelar med förtätning av befintliga strukturer, dessa redovisas i planhandlingarna och miljönämnden är generellt positiv till ambitionerna. Det finns däremot även nackdelar med förtätning. Exempelvis kan det ta natur- och grönområden inom tätorterna i anspråk och det kan också leda till försämringar när det gäller bullernivåer och luftkvalitet. Det senare kan utvecklas ytterligare i planhandlingarna.

Om det är möjligt bör det framgå hur och när de styrdokument som föreslås i genomförandedelen kommer att tas fram eller revideras.

Förorenade områden

Enligt hållbarhetsbedömningen bedöms översiktsplanen få obetydliga konsekvenser för förorenade områden. En översiktsplan bör presentera mer generella mål för hur förorenade områden bör tas om hand i kommunen samt strategier för att hantera förorenade områden till exempel vid ändrad markanvändning. Till exempel saknas riktlinjer för arbetet med de potentiellt förorenade områden där kommunen har ett verksamhetsutövar- eller fastighetsägaransvar. Kommunen skulle även kunna gå in som huvudman i de fall där det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare och där det går att söka statliga bidrag för utredningar och avhjälpandeåtgärder. Förorenade områden är särskilt viktiga att hantera på ett bra sätt i omvandlingsområden som Skövde Science City (Mariesjö) och andra

omvandlingsområden samt på platser där det finns konstaterade föroreningar som Locketorp och Hasslums övningsfält. Det är därför positivt att det finns med som planeringsförutsättningar för dessa områden.

Det finns idag okända förorenade områden. Till exempel förorenade fyllnadsmassor eller deponier med formsand, rödfyr, stenull, gamla avfallsdeponier etc. Det är positivt att det finns en planeringsprincip om miljötekniska markundersökningar i samband med planläggning eller bygglov. Principen kan utvecklas ytterligare och specificera närmare i vilka fall eller vilka områden det krävs.

Länsstyrelsens databas EBH-stödet är en nationell databas, där förorenade områden i hela landet registreras. Här finns både områden där undersökningar visat på föroreningar och områden som möjligen är förorenade, det vill säga där det funnits någon industriverksamhet som tillhör en bransch som man vet skulle kunna orsaka föroreningar. Det är positivt att de potentiellt förorenade områden som finns med i EBH-stödet redovisas på den sammanslagna digitala kartan. Informationen får gärna även framgå på den digitala kartan med hänsyn och värden.

Det finns en nyare version av riktlinjerna för områden utfyllda med formsand (sotsand) än den som hänvisas till i handlingarna. Den är beslutad av miljönämnden den 10 december 2014 § 67. Länsstyrelsen arbetar med att revidera sin vägledning om rödfyr.

Buller

Det är positivt att kommunen gör bullerkartläggningar och att kartläggningen inte bara omfattar vägtrafikbuller utan även buller från järnvägen. Det framgår dock inte om det är sammanvägda bullernivåer som beräknats. Det finns även andra bullerkällor som behöver beaktas i planeringen, som till exempel verksamhetsbuller.

Bullerkartläggningen får gärna redovisas på de digitala kartorna.

Miljö kvalitetsnormer

Det finns inga planeringsprinciper för miljö kvalitetsnormerna i översiktsplanen. I VISS (Vatten-informationssystem Sverige)

finns förslag på möjliga åtgärder för alla vattenförekomster. Dessa förslag kan ligga till grund för kommunens arbete med att uppnå god vattenkvalitet. De vattenförekomster som finns inom kommunen kan med fördel redovisas i kartorna.

I åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 för Västerhavets vattendistrikt finns ett antal åtgärder som kommunerna ska genomföra för att uppnå god vattenkvalitet. Bland annat ska kommunerna enligt åtgärd 4 särskilt tillgodose att översiktsplanen tar hänsyn till och samordnas med aktuella planeringsunderlag, bland annat regionala vattenförsörjningsplaner, på ett sådant sätt att miljö-kvalitetsnormerna för vatten kan följas. Detta bör framgå av översiktsplanen.

Det är positivt att vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter ska beaktas. Flera av vattenskyddsområdena har gamla föreskrifter som inte är ändamålsenliga längre. Enligt åtgärd 3 i åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt ska en översikt göras av de vattenskyddsområden som är inrättade före införandet av miljöbalken, och där behov finns ska skyddsområdenas avgränsningar och tillhörande föreskrifter revideras så att tillräckligt skydd uppnås. Det bör framgå av översiktsplanen hur och när det är tänkt att genomföras.

Luft i Väst sammanställer resultatet av de luftkvalitetsmätningar som har gjorts i Skövde kommun och har gjort spridningsberäkningar för kväveoxider i Skövde stad. Resultaten finns även redovisade på webbplatsen Miljöbarometern för östra Skaraborg. Även om miljö-kvalitetsnormerna för luft inte bedöms överskridas för Skövde kommun kan resultaten med fördel redovisas i översiktsplanen.

Klimatförändringar och klimatanpassning

Översiktsplanen innehåller bra planeringsunderlag för att hantera klimatanpassningsåtgärder.

Det är positivt att kommunens klimatanpassningsarbete fortsatt kommer att vara prioriterat. Det vore bra om kommunen tar fram en sådan klimatanpassningsplan som föreslås i genomförandeavsnittet. Klimatanpassning handlar inte bara om ökade nederbördsmängder, utan även om torka och värmeböljor. Översiktsplanen tar hänsyn till viktiga klimatanpassnings-

frågor som rör reglerande ekosystem och riskgrupper som är extra känsliga för värme och. Det saknas ställningstaganden kring eventuella samhällsviktiga sektorer och deras verksamheter som kan påverkas av värme.

Översiktsplanen innehåller bra planeringsprinciper för skyfall och dagvatten. Det är positivt att viktiga ytor för klimatanpassning och dagvattenhantering pekas ut på kartorna. Några av de utpekade ytorna ligger dock inom vattenskyddsområde, vilket skulle kunna innebära en risk för vattentäkten.

I planen anges att översvämningensrisken bör utredas innan exploatering i anslutning till vattendrag och sjöar genomförs. Det är bra, men det bör utvecklas ytterligare i översiktsplanen och framgå var det till exempel finns någon klimatrelaterad översvämningensrisk. Finns det exempelvis sådana områden längs Ösan och behöver det i så fall avsättas mark för att hantera detta? Om det finns områden med förhöjd risk för ras och skred bör även detta framgå av kartorna.

Verksamheter

Översiktsplanen bör kompletteras med strategier för hantering av eventuella konflikter mellan verksamheter med stor omgivningspåverkan och ändrad markanvändning. Till exempel framgår det av planeringsprinciperna för Hasselbacken, Norr Lerdalavägen att det kan förekomma störningar från den närliggande bergtäkten. Det kan även finnas andra områden där det kan krävas strategier, till exempel för störningar från Försvarsmakten och nya områden för verksamheter.

Det är positivt att ambitionen i översiktsplanen är att de agrara näringarna ska få möjlighet att utvecklas inom sina verksamhetsområden. Både för att skydda närboende från störningar som bland annat lantbruket ger upphov till, och för att ge lantbruksföretagen så bra möjligheter som möjligt för att bedriva sin verksamhet. En del lantbruksföretag har tillstånd för sin verksamhet med villkor som kan innebära inskränkningar i verksamheten vid till exempel bygglovsprövning på landsbygden.

Teknisk infrastruktur

Översiktsplanen beskriver på ett översiktligt sätt förutsättningarna för den tekniska infrastrukturen och vilka konsekvenser

som planförslaget kommer att få. Det framgår bland annat att VA-planen behöver revideras och att kapaciteten i reningsverken behöver utökas om planförslaget genomförs. Det framgår dock inte när detta är tänkt att genomföras. Mark för ny teknisk infrastruktur avsätts heller inte på markanvändningskartan.

Hållbar utveckling

Översiktsplanen innehåller resonemang och planeringsprinciper för till exempel grönområden och biologisk mångfald. Det finns resonemang om cirkulära system och delningsekonomi, men det saknas konkreta åtgärder för att genomföra det i praktiken. Översiktsplanen bör understödja utformningar och lösningar som underlättar för den enskilde individen såväl som för fastighetsskötare med flera att kunna sluta kretsloppen.

I Miljöbarometern för östra Skaraborg redovisas utvecklingen för ett antal miljöparametrar i Skövde kommun. Miljöbarometern kan med fördel integreras i översiktsplanen och bland annat utgöra ett viktigt underlag för den uppföljning av betydande miljöpåverkan som identifieras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Det är positivt att översiktsplanen knyter an till de globala och nationella miljömål som finns, men de regionala miljömålen saknas. De regionala tilläggsmålen i Västra Götalands län till de nationella miljö kvalitetsmålen som antogs 2015 reviderades under våren 2020 för att lyfta fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser. Revideringen innebar att antalet regionala tilläggs mål minskades ner från 51 till 34 mål. Målen som togs bort var uppfyllda,

inte relevanta och/eller inte uppföljningsbara. De år för de mål som behålls är antingen 2025 eller 2030. De regionala mål som är relevanta för översiktsplaneringen och de visioner och planeringsförutsättningar som översiktsplanen bygger på bör redovisas i översiktsplanen.

Det är positivt att översiktsplanen prioriterar de hållbara färd sätten med kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik. Det är viktigt vid planeringen av nya bostadsområden att möjliggöra alternativa färd sätt till viktiga målpunkter för att minska bilberoendet.

Förutom för idrottshallar framgår det inte av avsnittet om

sport och fritid om det finns behov av ytterligare idrottsanläggningar som fotbollsplaner. Det finns inte heller mark utmärkt för detta på markanvändningskartan. Det är positivt att ridskolan Kultomtens behov av ridvägar med mera och att detta framgår av markanvändningskartan.

Hållbarhetsbedömning

Hållbarhetsbedömningen är rimligt avgränsad med avseende på detaljeringsgrad och omfattning. Dispositionen är svår att följa, till exempel ligger bedömningen av påverkan på förorenade områden under rubriken "Risk och säkerhet". Det medför svårigheter att orientera sig i planen.

Vad en miljökonsekvensbeskrivning i den strategiska miljöbedömningen ska innehålla framgår av 6 kap. 11 § miljöbalken. Miljönämnden bedömer att hållbarhetsbedömningen i stort uppfyller de flesta punkter. Enligt punkt 6 i ovan nämnda paragraf ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes. Detta uppfylls till viss del av texten och i bilaga 2, men särskilt den sista delen om problem i samband med sammanställningen kan förtydligas ytterligare. Enligt punkt 7 ska en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför finnas med. Den redogörelse som finns är otydlig och svepande och det finns risk att nödvändig uppföljning inte kommer att genomföras.

Hållbarhetsbedömningen redogör för Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen på ett bra men ganska kortfattat sätt och binder ihop dem med de nationella miljö kvalitetsmålen. De regionala miljömålen saknas och hållbarhetsbedömningen bör kompletteras med dessa.

Den samlade bedömningen är att planförslaget genomförande inte kommer att få några konsekvenser till måttliga positiva konsekvenser för de ekologiska aspekter som bedöms. Det vore önskvärt om översiktsplaneringen strävar efter att få större positiva konsekvenser för vår natur och miljö, till exempel genom de förslag för att öka graden av positiva konsekven-

ser som föreslås i hållbarhetsbedömningen.

Det är positivt att en metodbeskrivning för bedömningen av konsekvenser finns som bilaga till hållbarhetsbedömningen.

Bemötande:

- Förtydligande kring buller och luft har tillkommit i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället samt i kapitel Värden och hänsyn > Miljö kvalitetsnormer.
- Vikten av att inte bebygga grönområden finns beskrivet som eget ställningstagande i kapitel Utvecklingsinriktning. Förtydligande har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Be-byggelse.
- Inte ÖP-fråga att beskriva när eller hur andra dokument ska tas fram utan föreslås beskrivas i samband med en genomförandestrategi samt i kommunens årliga verksamhetsplanering.
- Text, planeringsprinciper samt länkar till EBH, SGU bergkartvisare och geodataportalen har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Förorenad mark.
- Förorenade områden med tillhörande information har lagts in i karta Värden och hänsyn.
- Bullerkartläggningen kommer inte visas ihop med översiktsplanens kartor. Detta underlag uppdateras löpande och är därför inte lämpligt att ha i översiktsplanen.
- Text och planeringsprinciper för buller har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället.
- Texter om miljö kvalitetsnormer vatten har justerats och hänvisning till miljöbarometern har lagts till i kapitel Värden och hänsyn > Miljö kvalitetsnormer.
- Förtydligande kring luft har tillkommit i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället samt i kapitel Värden och hänsyn > Miljö kvalitetsnormer.
- Text om samhällsviktig verksamhet har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället. Text om värme och samhällsviktiga sektorer samt planeringsprincip finns i Kapitel

Mark- och vattenanvändning > Klimatanpassning > Torka och värmebölja.

- Utpekade ytor inom vattenskyddsområden har bedömts som att de inte påverkar negativt, text om att ytorna behöver följa föreskrifter även vid projektering, anläggning och förvaltning har lagts till.
- Text om Översvämning samt Ras och skred har utökats och planeringsprinciper har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Klimatanpassning.
- Planeringsprincip "Hänsyn att beakta" har utökats med de störningar som kan finnas på grund av närliggande verksamheter (övningområdet Hasslum) under område Öster om Trädgårdsstaden i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse. Övriga områden och eventuella störningar anses hanteras i befintlig text.
- Text och planeringsprinciper för samhällsviktiga verksamheter och riskobjekt har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Samhällsviktig verksamhet och riskobjekt.
- Text om framtida behov av yta för reningsverk norr om Stadsskogen är inlagt i kapitel Mark- och vattenanvändning > Vatten- och avloppsförsörjning. Exakt omfattning eller placering är inte känt idag.
- Transmissionsnätet har lagts in i karta Värden och hänsyn.
- Länk till miljöbarometern är inlagd i kapitel Mark- och vattenanvändning > Klimatanpassning samt kapitel Värden och hänsyn > Miljö kvalitetsnormer.
- Länk till regionala tilläggsmål har lagts till i kapitel Skövde inför 2040 > Mål och strategier.
- Text i kapitel Mark- och vattenanvändning > Sport och fritid har kompletterats med förtydligande av vad som ingår i markanvändningen. Planeringsprinciper har tillkommit.
- Avsnittet i hållbarhetsbedömningens bilaga 2 gällande eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes, har förtydligats.

- Hållbarhetsbedömningens avsnitt 11 (Uppföljning) har omarbetats och konkretiserats.
- Hållbarhetsbedömningen har kompletterats med de regionala miljömålen.

Räddningstjänsten Skaraborg

Historiskt har räddningstjänstens förmåga, enligt ovan, inte haft någon koppling till kommunens utveckling. Utvecklingen av räddningstjänstens förmåga, gällande tillgänglig medarbetarresurs för hantering av operativa olyckshändelser och myndighetsutövning, har i stort stått still de senaste 10–15 åren, vilket gör det än mer viktigt att räddningstjänstens förmåga beaktas i god tid före kommande utveckling. Görs inte detta riskerar de processer räddningstjänsten är inblandad i att bli flaskhalsar i kommunens utveckling.

En ökad utveckling av övriga tätorter än Skövde innebär ett ökat invånarantal på dessa platser. Enligt lag om skydd mot olyckor ska alla invånare ha tillgång till ett likvärdigt skydd mot olyckor. Detta innebär att skyddet ska vara likvärdigt med andra platser där förutsättningarna är likvärdiga, ex. gällande invånarantal. I Skövde kommun finns flera exempel på tätorter som idag har ca 1 000–1 500 invånare, ex. Stöpen med ca 1 400 invånare. En del av dessa tätorter ligger på ett långt avstånd från kommunens brandstation, dvs. det tar lång tid innan invånare här får samhällets hjälp vid en olycka. I förbundet finns andra tätorter i andra medlemskommuner med ungefär likvärdigt invånarantal, vissa till och med ett lägre invånarantal, ex. Hova med ca 1 300 invånare och Gullspång med ca 1 550 invånare. Båda dessa tätorter har egna brandstationer med räddningstjänstens grundbemanning på en styrkeledare och fyra brandmän. Redan nu kan man fråga sig om invånarna i Stöpen kan anses ha ett likvärdigt skydd med andra invånare i jämförbara tätorter. I takt med att berörda tätorter utvecklas ytterligare minskar sannolikheten att ett likvärdigt skydd kan anses föreligga, vilket innebär att räddningstjänstens förmåga i tätorten och/eller i kommunen som helhet kan behöva ses över med en ökning av antalet brandstationer i kommunen eller för-

bundet som följd. Lämpligt är att beakta de risk och sårbarhetsanalyser som är upprättade för Skövde kommun, Räddningstjänsten Östra Skaraborg samt Handlingsprogram för Räddningstjänsten Östra Skaraborg (ett nytt handlingsprogram för Räddningstjänsten Skaraborg skall tas fram).

För att Skövde kommun ska kunna uppfylla ställningstagande 7 "En framtidssäkrad kommun - Beredskap och robusthet" är det viktigt att konstatera att räddningstjänsten är en stor del för att göra detta, vilket delvis görs i översiktsplanen. Det är också viktigt att beakta att trots att räddningstjänsten sköts som kommunalförbund måste Skövde kommun utveckla förbundet för och efter Skövde kommuns utveckling. En framtidssäkrad kommun som har en bra beredskap för ex. olyckor och olika kriser samt är robust kräver en räddningstjänst med hög förmåga anpassad efter samhället.

- I översiktsplanen beskrivs vilken påverkan räddningstjänstens insatstider har för ex. nybyggnation i kommunen. I Skövde kommun dimensioneras de flesta byggnader med flera plan, ex. bostadshus, med alternativ utrymningsväg via räddningstjänstens höjdfordon. Detta är enbart tillåtet enligt nu gällande byggregler för platser där räddningstjänstens höjdfordon kan vara på plats inom 10 minuter från larm, vilket medför att området där detta är möjligt idag utgörs av centrala Skövde. Viktigt att beakta är att i områden som ligger utanför aktuell insatstid måste alternativ utrymningsväg säkras på annat sätt, ex. genom hur byggnaden konstrueras med ex. anpassade trapphus, flera fasta utrymningsvägar eller liknande. Dessa lösningar är säkrare och mer robusta för de boende vid en händelse där de behöver utrymma än att utrymma via räddningstjänstens höjdfordon men de utgör generellt en fördyring av byggprojekt.
- I översiktsplanen beskrivs planeringsprinciper för Hasslum, vilka beskriver att Hasslums övningsområde på sikt bör ställas om till verksamhet med lägre störningspåverkan för andra verksamheter och omgivande bostadsbebyggelse. Vidare beskrivs att detta styrs av beslut om övningsverksamhetens behov och omlokalisering inom Västra Götaland.
Hasslums övningsområde ägs av Skövde kommun och ut-

gör Räddningstjänsten Skaraborgs övningsområde. Hasslums övningsområde är en tidigare räddningsskola, en av totalt fyra i landet, som tidigare drevs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, och dessförinnan av Räddningsverket. När MSB gjorde om sin verksamhet 2008 togs beslut att avveckla två av fyra skolor, bland annat skolan som nu utgörs Hasslums övningsområde. Övningsområdet är centralt i räddningstjänstens verksamhet då en förutsättning för att bedriva räddningstjänst och kunna hantera olyckshändelser på ett effektivt sätt är att kunna öva och träna för uppgiften. Det är självklart möjligt att omlokalisera räddningstjänstens övningsverksamhet till annan plats i kommunen men detta innebär stora kostnader som måste hanteras. Det är extremt viktigt att en eventuell omställning av Hasslums övningsområde sker parallellt med utvecklingen av ett nytt övningsområde i kommunen, ett nytt övningsområde måste vara färdigställt innan Hasslums övningsområde eventuellt ställs om. Beslut om övningsverksamhetens behov och lokalisering är inget som hanteras inom Västra Götaland, detta påstående i översiktsplanen är felaktigt. Övningsfältet är idag lokalt för Räddningstjänsten Skaraborg och den som har rådighet över området är Skövde kommun i egenskap av fastighetsägare, dock i samråd med räddningstjänsten så att räddningstjänstens behov kontinuerligt säkerställs.

Att beakta i sammanhanget är det rådande samhällsläget som bland annat innebär en återaktivering av civilplikten i Sverige. Återaktivering av civilplikten innebär att en stor mängd civilpliktiga ska utbildas för hela landet varje år. Tidigare skedde denna utbildning på de fyra räddningsskolorna som dåvarande Räddningsverket hade tillgång till. MSB har, då de numera enbart har två skolor, begränsade förutsättningar för att bedriva civilpliktsutbildningen på egna skolor och kommer behöva nyttja kommunerna för detta. Det finns idag ingen annan kommun i Sverige som har de förutsättningar för detta som Skövde kommun har genom Hasslums övningsområde. Skövde kommun borde se sin fördel i detta och vilken positiv påverkan detta kan ha på Skövde kommun och Skaraborg över tid. Skövde kommun skulle med relativ

enkelhet kunna bli ett nav både regionalt och nationellt för utbildning av civilpliktiga med allt vad det innebär för kommunens utveckling gällande ex. ökat invånarantal, fler verksamheter, osv. Det gäller att se de möjligheter som nu skapas på grund av det mycket tråkiga samhällsläget, tänk att kombinera Skövde kommuns kraft och kapacitet med Räddningstjänsten Skaraborgs kompetens och skapa ett mål för framtiden om att "Skövde kommun ska vara en central del i det nationella civilförsvaret genom utbildning av civilpliktiga vid Hasslums övningsområde."

- I översiktsplanen beskrivs kommunens arbete med klimatanpassning. Bland annat beskrivs att i takt med att klimatet förändras ställs nya krav på kommunens planering. Vidare beskrivs att klimatanpassning innebär att kommunen tar höjd för klimatförändringarnas effekter samt vidtar åtgärder som mildrar eller hindrar dem alternativt tar tillvara dess möjligheter. En stor del av den klimatpåverkan som sker medför olika typer av olyckshändelser där räddningstjänsten och räddningstjänstens förmåga är central. Exempel på olyckshändelser kopplade till klimatet som blir vanligare och vanligare är skogsbränder och skyfall. Båda dessa olyckshändelser kommer att hanteras av räddningstjänsten tillsammans med andra delar av kommunen och samhället.

Det är viktigt att även räddningstjänstens roll i kommunens arbete med klimatanpassning beskrivs och beaktas. Det går att göra mycket genom exempelvis förebyggande arbete för att mildra konsekvenserna av olyckshändelser kopplade till klimatet men det är alltid viktigt att det finns en grundläggande förmåga hos räddningstjänsten, som utvecklas i takt med klimatets utveckling, för att hantera de olyckshändelser som ändå inträffar med så liten påverkan som möjligt på samhället.

- Problematiken gällande brandvattenförsörjningen i Skövde kommun beskrivs i översiktsplanen. Bland annat tydliggörs att kontinuerlig tillgång till vatten vid brandsläckning är avgörande för räddningstjänstens möjligheter att genomföra effektiva släckinsatser. Vidare tydliggörs att det är kommu-

nens ansvar (enligt lagen om skydd mot olyckor) att det vidtas åtgärder för att hantera skador till följd av brand, ex. brandvattenförsörjning. Servicenämnden är VA-huvudman i Skövde kommun och ansvarar för den allmänna dricksvattenförsörjningen. VA-huvudmannen är inte skyldig att tillgodose räddningstjänstens brandvattenbehov genom den allmänna dricksvattenanläggningen.

Redan idag finns det på flera håll i Skövde kommun begränsningar gällande tillgång till brandvatten, ofta då brandpostnätet inte har tillräcklig kapacitet eller är utformat med för glest avstånd mellan brandposter. Detta är redan idag ett problem för räddningstjänsten som behöver hanteras i närtid. Grunden till att problemet uppstår är att brandpostnätet inte dimensionerats korrekt efter kommunens förutsättningar samt då räddningstjänsten är bemannad med minimibemanning på en styrkeledare och fyra brandmän. Vid rökdykning, för att uppfylla Arbetsmiljöverkets krav på arbetsuppgiften, måste hela styrkan användas till rökdykning, vilket medför problem att samtidigt kunna hantera andra moment som exempelvis transport av vatten via tankbilar. Med räddningstjänstens minimibemanning krävs god tillgång till ett väl utbyggt brandpostnät med tillräcklig kapacitet, vilket måste tydliggöras i översiktsplanen så att det inte byggs ett brandpostnät som inte räcker till på samma sätt som det redan gjorts i delar av kommunen. Alternativet är att se över räddningstjänstens bemanning och förmåga och säkerställa att räddningstjänsten har kapacitet att parallellt med ex. rökdykning kunna transportera vatten till brandplatsen med tankbilar. Om räddningstjänstens bemanning utökas med två brandmän så att styrkan utgörs av en styrkeledare och sex brandmän skapas förmågan att samtidigt bedriva rökdykning och transport av brandvatten. Transport av brandvatten kräver att minst två tankbilar kör i skytteltrafik mellan brandplats och brandpost. Genom alternativet med en utökning av räddningstjänstens förmåga kan antalet brandposter i kommunen kraftigt minska och endast utgöras av ett fåtal brandposter med hög kapacitet på lämpliga platser. Detta skulle innebära minskade kostnader för kommu-

nen i underhåll av befintliga brandposter samt för utbyggnad av nya brandposter. Kostnader skulle också sparas då vattenledningsnätet kan dimensioneras för dricksvatten och inte brandvatten, vilket ofta medför mindre dimensioner på ledningar, osv. Genom ett fåtal brandposter för räddningstjänsten skulle dessa kunna utgöras av ex. vattenkiosker eller liknande där det säkerställs att räddningstjänstens utrustning aldrig kopplas upp direkt mot dricksvattnet, som utgör livsmedel. I vattenkiosker finns exempelvis backventiler och andra förutsättningar som säkerställer att dricksvattnet inte ska kontamineras. Vidare skulle områden som idag har begränsade förutsättningar att utvecklas på grund av tillgången till släckvatten, ex. Simsjöområdet, få andra förutsättningar som skulle kunna möjliggöra fortsatt utveckling av området. Det är viktigt att Skövde kommun redan i arbete med översiktsplanen väljer vilken riktning man vill gå gällande brandvattenförsörjningen för den blir gällande för framtiden.

Vi vill även påpeka att Räddningstjänsten Östra Skaraborg har upphört och heter numera sedan 2023-01-01 Räddningstjänsten Skaraborg med fyra nya medlemskommuner Lidköping, Vara, Grästorp och Essunga.

Bemötande:

- *Text om insatstider och utrymningsvägar har utökats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Räddningstjänstens insatstider.*
- *Det är oklart på vilket sätt övningsområdet ska utvecklas långsiktigt. För att möjliggöra viktiga samtal och kommande beslut har markanvändningen Utredningsområde lagts på övningsområdet och som en zon mot norr och nordöst.*
- *Resursbehov, brandvattenförsörjning och övriga synpunkter hanteras inte i översiktsplanen utan lämnas vidare för kännedom till kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande.*
- *Namn och medlemskommuner har justerats i kapitel Skövde inför 2040 > Delregionala samarbeten.*

7. Politiska partier

Moderaterna

Arbetet med att ta fram ÖP 2040 har skett i samarbete mellan politiken och tjänstemännen i Skövde kommun där flera olika intressenter såsom t ex näringsliv och föreningsliv givits möjlighet att påverka. Det är vår uppfattning att det presenterade förslaget är väl genomarbetat.

Moderaterna i Skövde lämnar följande synpunkter på förslaget till ÖP 2040:

- ÖP 2040 tar sikte på 2040 och bygger på antaganden om hur vårt samhälle kommer att utvecklas. Det är mycket sannolikt att de antaganden vi nu gör inte är verklighet 2040 samtidigt som vårt samhälle givetvis kommer att fortsätta att utvecklas efter 2040. Det är därför viktigt att ÖP 2040 dels är en levande plan som kan anpassas till den faktiska utvecklingen och delger utrymme för långsiktig utveckling efter 2040 inom centrala områden som t ex infrastruktur, näringsliv, bostäder och friluftsliv.

Bemötande:

Noteras.

Socialdemokraterna

Generellt är det otydligt när det i texten växlar mellan Skövde, Skövde kommun, kommuninvånarna och Skövdeborna när det handlar om hela kommunen. Det tas förgivet att alla förstår om det är Skövde kommun eller Skövde tätort som menas. Tydligare och bättre att skriva Skövde kommun, kommunen, kommuninvånarna och bara använda Ortsnamn när det enbart gäller en specifik ort. Se över vilka namn vi använder. (uppdrag till Carin Söder?)

Sida - 17 avsnitt "Riktlinjer klimatförändringar"

Lägg till: Beslut ska främja åtgärder som motverkar klimatförändringar i en negativ riktning.

Sida - 19 avsnitt "riktlinjer samarbeten, A&ÅS"

Väva in återbrukscentraler i texten då det behöver utvecklas.

Sida - 20 avsnitt "Regionala cykelvägar och vandringsleder".

Väva in i text, samverkan grannkommuner för framtidens cykelvägar som knyter samman kommuner.

Sida 21 – avsnitt Handel, Stallsikens handelsområde"

Volymhandel (skrymmande varor eller butiker som kräver stor yta per såld enhet) men idag finns flertalet butiker vars marknadsföring är att sälja små slit- och slängenheter till låga priser ex. Dollarstore, Eko och Stadium Outlet. Eller lågprisbutiker som Willys och Supergross. Med stadsdelen Trädgårdsstaden ska syfta till framåtanda och hållbarhet. Är volymhandel en ny inriktning för vad för verksamheter som ska finnas på Stallsiken?

Sida 21 - avsnitt "Riktlinjer handel"

Lägg ihop meningar, bibehålla och utveckla existerande handelsområden innan nya öppnas.

Lägga till stycke om Vallevägen och Kulturväg Skaraborg.

Sida 22 avsnitt "Besöksmål Skaraborg"

Med överskrift som idrottsområdena. Skövde kulturhus har potential att vara ett centrum för kulturen i Skaraborg och norra Västra Götaland. Närhet till resecentrum och flertal hotell ger bästa förutsättningarna till en framtida utveckling. Utredning är gjord. I kvarteret finns även rosa huset och brända tomten samt Kulturlabbet på gångavstånd. Ett framtida besöksmål av "Spelstaden Skövde" Kan med fördel utvecklas här. Kulturhuset med omgivning har stor potential att utvecklas till ett kulturcenter i norra Västra Götaland och bör läggas till som besöksmål.

Sida 26 – Följande stycke bör läggas till:

I lokalorterna ska kommunen verka för att kommunal service bibehålls och att de har möjlighet att utvecklas beroende på befolkning och behov.

Sidan 33 – avsnitt "Kommunikationer"

"I ett hållbart samhälle ska resor och transporter ske hållbart eller inte alls" Hållbara färdssätt främjas genom att dessa görs

lättillgängliga, attraktiva och smidiga – inte genom att mindre hållbara färdssätt försvåras. Utifrån devisen det ska vara lätt att göra rätt stimulerar vi till förändrade beteenden” samtidigt som det inte finns något beskrivet om utveckling av kollektivtrafik i lokalorter eller landsbygd, bara i centralort och serviceort.

Sida 33 – avsnitt ”Kommunikationer”

”Genom att transportera människor och varor på smartare och mer effektiva sätt behöver vi inte bygga ut våra bilvägar utan kan underhålla dem vi redan har byggt. Detta minskar också förekomsten av buller och gör att vi undviker barriärer som delar upp staden.” Trafiksituationen i Skövde är idag ansträngd, med köer oavsett om det är rusningstrafik en vardag eller på helgen. Att helt stänga dörren för investeringar i fler bilvägar är fel, i synnerhet om vi ska försöka få fler att åka kollektivt så behöver det möjliggöras genom både bilvägar och bussfiler så trafiken flyter på men främst så bussarna kan ta sig fram även i rusningstrafik. Om målsättningen är att antalet kommuninvånare ska bli fler och trafiksituationen idag är ansträngd så kommer det inte bli bättre även om vi fokuserar på mer kollektivtrafik.

Sida 37 – avsnitt ”Riktlinjer skola utbildning”

Lägga till en punkt Vi ska främja och möjliggöra att högskolan i Skövde kan utvecklas och växa på ett bra och fördelaktigt vis.

Sida 38 – avsnitt ”Riktlinjer bebyggelseutveckling utanför centralorten”

Följande bör läggas till: Blandade upprättelseformer ska eftersträvas även i orter utanför centralorten.

Sida 42 – avsnitt ”Norra Trädgårdsstaden”

”Ridvägar....” och lägg till: I den fortsatta planeringen bör en utredning av framtida flytt göras.

Sida 47 - Lerdala, Väring, Igelstorp och Ulvåker.

Saknas planerade grönområden och mötesplatser.

Sidan 57 – avsnitt ”Planeringsprinciper kollektivtrafik”

Lägga till: bussfiler i stadstrafiken ska anläggas för att göra kollektivtrafiken mer oberoende övrig trafik.

Sida 58

Det röda huvudcykelstråket bör utvecklas till en ringled i syfte att större delen av Skövde tätort ska ha närhet till huvudstråket”.

Sida 65 – avsnitt ”Sport och fritid”

Lägga till: men även i befintliga orter utanför centralorten.

Sida 79 – ”Energiförsörjning och energiproduktion”.

Skövde är en industristad som strävar efter nya stora industriella etableringar. Industrin är beroende av billig men framförallt pålitlig el, varför det behöver därför beredas för en utbyggnad av lokal baskraft som komplement till vindkraften.

Bemötande:

- *Namn som används har setts över.*
- *Text om återbrukscentral finns under kapitel Mark- och vattenanvändning > Materialåtervinning och avfallshantering.*
- *Behovet av att knyta samman Skaraborg med fler cykelvägar har lagts till och beskrivs i text i kapitlet Skövde inför 2040 > Regional infrastruktur, några dragningar visas även i kartan i kapitel Utvecklingsinriktning.*
- *Text om handel har justerats och delvis flyttats från kapitel Skövde inför 2040 > Handel till kapitel Mark- och vattenanvändning > Handel.*
- *Riktlinjer handel har justerats och flyttats till kapitel Mark- och vattenanvändning > Handel.*
- *Centrala delarna av Skövde ligger inom område för FÖP C och därför föreslås inga ändringar i ÖP 2040 inom detta område. Besöksmiljö har utgått som markanvändning.*
- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.*
- *Trafikstrategi, Kollektivtrafikplan, Energi- och klimatplan är andra dokument som hanterar hållbara resor och transporter.*

- *Infrastruktur kommunikationer beskrivs i kapitel 4 Mark- och vattenanvändning. Text har justerats där för att förtydliga att det handlar om det övergripande vägnätet samt att det kommer byggas vägar i framtiden som inte är utpekade i ÖP 2040.*
- *Högskolan Skövde beskrivs i kapitel Skövde inför 2040 > Akademi och innovation, text har justerats där. Avsnittet Skola utbildning har justerats till "kommunal" skola utbildning i kapitel Mark- och vattenanvändning.*
- *Blandade upplåtelseformer beskrivs i ställningstagande och att det ska ske i hela kommunen.*
- *Utredning av lokalisering för ridhus är inte något som hanteras i översiktsplanen. I samband med att ÖP2025 togs fram gjordes en lokaliseringstudering om ridskolans placering där flera alternativa platser studerades. Arbetet resulterade i ett politiskt beslut om att ridskolan skulle ligga kvar på den plats där den nu ligger. Synpunkten om framtida flytt lämnas vidare till kommunens avdelning för Fritid*
- *Ytterligare grönområden i tätorterna hanteras inte i översiktsplanen, det bör hanteras i kommande Grönplan.*
- *Synpunkten om bussfiler samt cykelstråk som ringled skickas vidare till enheten för Gata och natur.*
- *Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

Skövdepartiet

Det är angeläget att ny översiktsplan tas fram. Framgent bör planen uppdateras en gång per mandatperiod, inte som nu med mer än tio års mellanrum.

Med anledning av ny Översiktsplan och ny lagstiftning bör arbetet med att ta fram en vattentjänstplan startas under innevarande år. Även fler stödjande dokument behöver omarbetas

framöver. Bland annat behöver den så kallade Trafikstrategin ses över och ett nytt program för Trafik tas fram.

Landsbygdsprogrammet togs fram 2012 och reviderades 2018 för att konkretisera nuvarande Översiktsplan. Dess riktlinjer för boendemöjligheter på landsbygd bör dessutom skrivas in i ÖP 2040, de lyder:

Riktlinjer

- Boendemöjligheterna på landsbygden och i yttertätorterna ska tas till vara och utvecklas i enlighet med Skövde kommuns översiktsplan.
- Kommunal detaljplanelagd mark för ny bostadsbyggnation ska finnas i yttertätorterna.
- Kommunen ska ha en positiv inställning till bostadsbyggnation utanför detaljplanelagt område på landsbygden.
- Kommunen ser bostadsbyggnation på landsbygden utanför detaljplanelagt område som ett viktigt verktyg för fastighetsutveckling, befolkningsutveckling samt tillväxt på landsbygden.
- Kommunen ska vara återhållsam med att kräva ny detaljplan vid förtätning av bostadsbyggnation utanför detaljplanelagt område, framförallt på landsbygd och jordbruksmark.

Skövdepartiet anser att dessa redan fastställda riktlinjer är en god grund för det ställningstagande som krävs i själva Översiktsplanen för att kunna ha en tillåtlig attityd till boende på landsbygd. Vi anser att denna attitydförändring är en konkurrensfördel som möjliggör för Skövde att erbjuda attraktiva boenden kostnadseffektivt. I synnerhet är det viktigt att se positivt på byggnation i nuvarande yttertätorters närmaste omland och inte låta en död hand vila på dessa ytor i väntan på detaljplaner.

Brukning av jordbruksmark är mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. Dock får sådan mark tas i anspråk för ett väsentligt samhällsintresse. Bostadsförsörjningsbehovet är ett sådant väsentligt intresse, som ges företräde och detta ställningstagande om vikten av att underlätta boende och byggnation på landsbygd bör framgå av översiktsplanen, som ett nionde ställningstagande.

Åtta ställningstaganden

1. Livsmiljön i fokus

Hållbar befolkningstillväxt

Befolkningstillväxten ska vara på en hållbar nivå så att kommunens välfärdstjänster, trygghet och infrastruktur hinner växa i samma takt. Det kostar att växa för fort och vi kan se ökade tomt- och bilköer, ökad otrygghet, dyra förtätningsprojekt samt brist på personal inom flera sektorer i kommunen.

Det är positivt att Översiktsplanen inom planperioden ger utrymme för en befolkningstillväxt till 75 000 invånare, dock är allt som pekas ut som möjligt inom planperioden inte genomförbart eller möjligt. En tillväxttakt under denna nivå är mer sannolik att nå med möjligheten och vinsten att kunna bibehålla goda kvaliteter i livsmiljön.

En alltför hög takt riskerar uppenbart att ske på bekostnad av goda livsmiljöer och medborgarnas trivsel och välbefinnande.

Att gestalta och tillskapa olika typer av mötesplatser är ett viktigt incitament för att tilltala människor, ge goda förutsättningar till att delta i olika aktiviteter samt att bryta olika barriärer i samhället.

2. Den nära staden

Skövde erbjuder en god livsmiljö, trygghet och närhet till olika former av service och dessa kvaliteter vill vi fortsätta att vårda och förvalta på bästa sätt när kommunen växer. En nära stad är för oss lika mycket som att det ska vara enkelt att ta sig ifrån landsbygden och våra yttertätorter in till centralortens utökade samhällsservice som att det urbaniserade boendet i staden har nära till en god och varierad service.

Täthet som norm, i betydelsen ökad förtätning, är därmed inte ett ställningstagande vi accepterar. Vi eftersträvar en kommun med mer av stadsspridning, växande yttertätorter och förbättrade kommunikationer som istället ökar kommunens boendattraktivitet inte endast dess boendensitet.

Täthet som norm bör därför utgå som ett ställningstagande i Översiktsplanen och för att undvika missförstånd bör det även tydliggöras att privatbilism och bilpendling är eftersträ-

vansvärda och hållbara färdstätt i en arbetsmarknadsregion likt Skövde-regionen.

3. Levande och unika platser

Vi eftersträvar mer stadsspridning och boende i småhus (parhus, villor, kedje-/radhus) än förtätning och höga punkthus.

I centrala Skövde vill vi verka för mer av kvartersstruktur, bevarande av och tillskapande av grönområden och mer ljusinsläpp. Omvandling från verksamhetsområde till bostadsområde har visat sig vara mycket kostsamt* och med den begränsade skattebas som Skövde har är det angeläget att prioritera rätt saker och i rätt ordning.

Norrmalm, Mariesjö och Södermalm är tre områden som planeras att omvandlas i hög takt samtidigt och det kan inte göras enligt vår bedömning. Det är viktigt att tillse att nya bostäder och områden kompletterar dem som redan finns. Vi delar uppfattningen att ha kunskap om en plats kultur och kulturarv är grundläggande för att förstå platsen och vad som gör den attraktiv.

*Relativt jämförelsekommuner med snarlik befolkningsutveckling ökar vår skuldsättning snabbt som en följd av Skövdes stora fokus på förtätning genom stadsdelsomvandling som strategival. Den strategin är därför jämförelsevis dyr. Stadsdelen Mariesjö i Skövde, Sverige, benämnes Mariesjö. Inte ett engelskt namn.

4. En levande landsbygd

Skövdes yttertätorter indelas i serviceort eller inte serviceort. Vårt förhållningssätt är att den skalan är mer analog än binär liksom att den är föränderlig över tid.

Våra yttertätorter är navet på landsbygden och deras vikt och tillväxtkraft kan dessutom skifta över tid. Översiktsplanens uppdelning för dessa mindre orter riskerar att begränsa deras utveckling och möjlighet till etableringar om de inte i Översiktsplanen är utpekade som serviceorter.

Vi vill inte bygga så nära befintliga verksamheter att det begränsar deras möjlighet att utvecklas. Vår ambition och vilja är att skapa en god och trygg livsmiljö för alla invånare i kommunen, oavsett om du bosätter dig utanför staden eller på landsbygden. För att kunna leva, verka och bo där du trivs och mår bra behöver våra kommuninvånare ges möjlighet att kunna på-

verka sin boendemiljö, utbyggnadsplaner på orten / i sin närmiljö, servicefunktioner, kommunikationer och inte minst sin närhet till grönområden/närhet till naturen.

5. Ett grönskande Skövde

Skövde regionens främsta konkurrensmedel är inte att bygga en tätare stadskärna, likt Göteborg, tvärtom ligger attraktiviteten i att nyttja vår unika möjlighet och konkurrensfördel i ökad stadsspridning och därmed åstadkomma fler unika boenden, med egen gräsmatta och närhet till grönområden och natur.

Det kräver en strategi för attraktiv tillväxt i våra yttertätorter och dess omland.

Vi vill därför se att det byggs bostäder nära naturen utanför centralorten i motsats till en förtätning inne i centralorten som därmed begränsar och förminskar befintliga gröna ytor. Vi ser gärna en mångfald av fler kvalitativa och grönskande miljöer.

Natur är viktigt för vårt välbefinnande och framför allt i de centrumnära delarna av kommunen. Vi vill se mer kolonilotter och möjlighet till odling i tätorter.

Flyttkedjor

Vi eftersträvar betydligt kortare tomtköer. Vi behöver en ökad tomtproduktion i såväl yttertätorter som i centralortens närhet och fler flyttkedjor. För att åstadkomma fler flyttkedjor anser vi att allmännyttans främsta sociala uppdrag är att tillskapa olika typer av boenden lämpade för den äldre befolkningen över hela kommunen. Detta skulle väsentligt underlätta för dem som önskar sälja sin villa för att kunna flytta till något mer lätt-skött boende.

6. Trygghet, medskapande och samverkan

I all samhällsplanering ska den sociala aspekten med trygg närmiljö ges stor tyngd. Vuxennärvaro och social kontroll är väsentligt för att skapa trygghet i ungdomars vardag. Vi understryker vikten av att göra återkommande bakgrundskontroll av all personal som kommer i kontakt med barn och unga i vår kommun.

Brottsförebyggande rådet är ett mycket välfungerande nätverk mellan polis, Svenska kyrkan, kommunens skola och socialtjänst, väktarbolag, fastighetsbolag, räddningstjänst m fl för

att förebygga och stävja kriminalitet, droganvändning och försäljning bland unga. Detta gemensamma arbete ska fortsätta och utvecklas så att befintliga rutiner och strukturer kan bestå och ge goda resultat. Som synes av rubriken anser vi att ett ökat fokus på trygghet är påkallat i detta ställningstagande. Det är den enskilt viktigaste faktorn vid val av boplatser.

I vad sägs om ökad förankring och medverkan vid framtagande av Översiktsplan finns utrymme för förbättring. Så har till exempel den beredning som existerar för att bereda kommunens planer på samhällsbyggnadsområdet, Beredning Samhällsbyggnad, inte varit styrgrupp för framtagandet vilket hade varit lämpligt. Istället har en mycket snäv krets politiker, KSAU, varit de enda man frågat medan planen fortfarande var i en kreativ fas och även fullmäktiges partigrupper har kommit in mycket sent i arbetet, eg. först vid detta samråd. Medborgardialog behövs tidigare.

7. En framtidssäkrad kommun

Skövde som garnisonsort, beredskap och civilförsvarets försörjningstrygghet

Skövde har ett särskilt ansvar för att stötta Försvarsmakten inom ramen för totalförsvaret.

Försvarsmakten är en av våra större arbetsgivare i kommunen och med en stor potential till utveckling och tillväxt kommande år. Ett kommande NATO medlemskap gör detta än mer påtagligt och även civilsamhället har uppgifter i värdlandsstöd.

El, VA- och fibernäten bör stärkas med avbrottsfri kraft, skal-skydd och cybersäkerhet. Det krävs en ökad förmåga för det kommunala bolaget Skövdes Energis elgenerator för samhällskritiska verksamheter och dubblade matningar bör byggas.

Vi bör säkra tillgång till alternativ vattenförsörjning, skapa reserv uttagsbrunnar i Hökensås samt tillskapa ytterligare reningsteg för dricksvattnet. En egen elproduktion med solenergi och förmåga till lagring bl a i Skaraborgsvattens nät, men även på större tak i kommunen, behövs för att spara kostnader och ge möjlighet att förlänga drifttid vid elavbrott.

8. Skövde i Skaraborg

Infrastruktur, trafik, etableringar och kommunal samverkan

Det behövs fungerande leder för samtliga trafikslag. Från fotgängare, cyklister och bilister på det lokala planet till sammankopplingen med vår omvärld via bil, tåg och flyg.

Flygplatsen i Skövde är en strategiskt viktig fråga genom kommande förarlöst och elektriskt flyg som logistiknod och för de företagsetableringar som bygger dessa luftfarkoster.

Ett NATO medlemskap ger en ökad betydelse för flygplatser i vårt område. Vi vill nyetablera verksamheter / industrier på stora kringliggande markområden. För att försäkra oss om att vi kan ha en fungerande flygkommunikation i en framtid vill vi dock inte bebygga landningsbanan. Alla nyetableringar av industri inom kommunen behöver planeras utifrån befintlig och planerad möjlig infrastruktur på vårt väg- och gatunät för att inte skapa onödiga trafikproblem. Eftertanke och framförhållning kring logistikflödet krävs för att hitta bra och robusta lösningar för våra invånare.

Företagspark

Skövdes företagspark har fokus mot IT och fordonsindustri och det fokuset vill vi behålla, men vi ser gärna en utökad utbyggnadstakt av lokaler för dessa nyetableringar genom att Skövdes bolag Kreativa Hus säljer av sina fullbelagda byggnader med etablerade företag till privata fastighetsbolag och där efter bygger nya lokaler till nystartade företag för det frigjorda kapitalet.

Skövde regionen

Skövde regionen, som arbetsmarknadsområde, definieras av pendlingstider

Forskning visar att kvinnor och personer med lågavlönade yrken har lägre tolerans för sin pendlingstid. För oss är goda kommunikationer, såsom kortare bilköer och kortare restider, därför inte endast en fråga om ett gott företagsklimat, utan även en frihets- och jämställdhetsfråga.

Vistelsetiderna för barnen på förskola och fritidshem kortas även ned. Så kan därför Skövde regionen växa sig större för fler människor.

Regionens styrka är dess många medelstora orter. Kommunal samverkan är därför särskilt viktigt i vår region kring upp-

handlingar, kommunala tjänster och övrig expertis eftersom vi till skillnad från de flesta andra områden inte domineras av en enda stor centralort. Vi blir därför starkast i tätt samarbete med andra kommuner.

Infart / förbifart för riksväg 49 beskrivs i översiktsplanen behöva utredas. Detta har redan samstämmt sagts i de två största partiernas remissvar på kommunens trafikstrategi år 2012.

Vi menar att det nu är hög tid att i Översiktsplanen reservera en korridor för förbifart av riksväg 49, sannolikt i linje med Källedalsbäckens bäckravin, från Våmb till Segerstorp.

Att etablera noder för förarlöst flyg och elflyg är av särskild vikt för Skövde regionen eftersom detta transportsätt kan överbrygga Väner och Vättern med snabba miljövänliga transporter till Linköping, Karlstad, Oslo m fl orter.

Simsjöområdet

Vi anser att detaljplaner för befintlig bebyggelse så som föreslås är gott beskrivet men att detaljplaner för kringliggande höglättå också bör tas fram. Dessa bör inte pekats ut som utredningsområden utan istället benämnas som bostadsområden.

Flygplatsområdet

Vi anser att framtidens hållbara mobilitet till stor del omfattar elflyg och förarlöst/ autonomt flyg. Efter ett inträde i NATO förändras vår region ur ett totalförsvarsperspektiv, vilket även det talar för fortsatt flygplatsverksamhet här i Sveriges största garnisonsort. Vår ståndpunkt är därför att flygplatsområdet Locketorp i Översiktsplanen utpekas som lämpligt för flyg- och flygplatsverksamhet och således utpekas som infrastruktur i planen, inte endast som verksamhetsområde.

Större industrietableringar är fortsatt både önskat och lämpat på ytor väster om landningsbanan, men inte på landningsbanan. All den yta som utpekas i Locketorp bör köpas in och detaljplanläggas för att snabbt kunna etablera industrier som ej behöver landningsbana bredvid densamma istället för att placeras ovanpå.

Övriga synpunkter

I kapitlet *Utomhusverksamheter* omnämns anläggningar för fot-

boll och annan utomhusverksamhet, där saknas i texten serviceorten Skultorp. Det är viktigt att tillgodose idrottsverksamhet i de södra delarna av kommunen.

Behovet av spontanidrottsplatser bör uppmärksammas då det gör kommunen mer levande och aktiv och inte minst i de mindre orterna i kommunen.

Bemötande:

- Enligt lag ses alla översiktsplaner över en gång per mandatperiod i det som heter Planeringsstrategi (tidigare aktualitetsförklaring), detta beskrivs i kapitlet Genomförande.
- Arbete med Vattentjänstplan och Trafikstrategi är i uppstart. Trafikstrategin kommer hantera frågor om väginfrastruktur.
- Landsbygdsprogrammet är i behov av att revideras, detta har lagts till under kap Genomförande > Fortsatt arbete.
- Bostäder som väsentligt samhällsintresse har avvägs i ÖP 2040 och de ytor som är utpekade anses lämpliga, förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit i kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.
- Beslut om befolkningstillväxt hanteras inte i ÖP 2040, beslut kring detta har fattats både på kommunal och delregional nivå.
- Skövde kommun instämmer i vikten av att tillskapa mötesplatser, detta finns bla beskrivet i kapitel Utvecklingsinriktning.
- Underrubrik till ställningstagande 2 har formulerats om till "Hållbara färdvägar och hållbart byggande".
- Grönområdenas vikt och behovet av att tillskapa fler beskrivs i kapitel Utvecklingsinriktning under ställningstagande 5.
- När i tid olika projekt ska genomföras hanteras inte i översiktsplanen varför föreslagen genomförandestrategi är viktig att arbeta vidare med.
- Namnet Science city är redan beslutat, översiktsplanen använder i det här fallet ett redan beslutat namn.
- Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.
- Flyttkedjor är viktigt och nämns också i översiktsplanen, men att genomföra detta är inte en ÖP-fråga.
- Odling i stadsmiljö är en intressant fråga som dock är för detaljerad för översiktsplanen, det bör hanteras i kommande Grönplan.
- Trygghet nämns i kapitel Utvecklingsinriktning under ställningstagande 2 och 6.
- Projektorganisationen för Projekt ÖP2040 beslutades i uppstarten av projektet. Beredning samhällsbyggnad och kommunstyrelsen har under arbetsprocessen varit delaktiga i form av en politisk referensgrupp. Information om process och förslag har getts i Kommunfullmäktige. Synpunkter angående medverkan och beredning i ett sådant här projekt tas med inför uppstart av nya projekt
- Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen. Övriga synpunkter hanteras inte i översiktsplanen utan lämnas vidare till enheten för samhällsskydd och beredskap.
- Beslut om flygplatsens nedläggning ligger inte inom ramarna för ÖP 2040.
- Synpunkt om Kreativa Hus hanteras inte i översiktsplanen utan lämnas vidare till dem.
- Reservat för väg 49 finns i nuvarande översiktsplan (ÖP 2025) men bedöms inte längre som relevant. Detta beror dels på åtgärder som gjorts på Hallenbergsrondellen samt att mätningar och beräkningar visar att det inte är tillräckligt stor andel södergående trafik som samhällsekonomiskt kan motivera så stora investeringar. Vidare påverkar en sträckning som korsar Västra Stambanan och Garnisonsområdet två samhällsviktiga riksintressen.
- Arbetet med Simsjöområdet steg 1 (befintlig bebyggelse) pågår parallellt med ÖP 2040. Text om Simsjöområdets fortsatta utveckling har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Utredningsområden.

- Skultorp har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Sport och fritid. Texten under Sport och fritid har förtydligats.
- Övriga synpunkter är inte frågor som hanteras i översiktsplanen utan lämnas vidare till berörda enheter inom kommunen.

Centerpartiet

Tillväxt inom hela kommunen (11)

- ÖP beskriver att "att hela kommunen ska utvecklas"; som vi ser det kommer det inte ske med dagens skrivning. I texten står det bl a tydligt att lokalorterna ska knytas till serviceorterna och det leder i sin tur till att lokalorterna själva inte kommer utvecklas. Exempelvis har Väring, Lerdala och Igelstorp idag skolor och idrottsplatser. Vidare har Igelstorp och Väring pizzerior. Väring har dessutom en affär. Om dessa orter inte kommer utvecklas kommer nämnda exempel på service försämrats eller eventuellt försvinna. En annan aspekt är att Igelstorp och Väring kommer pga sitt geografiska läge knytas till Skövde tätort, inte till serviceorterna som anges i ÖP:n. Alltså; Centerpartiet anser att nämnda lokalorter behöver få en utveckling som är nödvändig för att bibehålla servicen. För att markera utvecklingsbehovet bör nämnda lokalorter istället benämnas som "mindre serviceorter".
- Centerpartiet anser att nuvarande skrivning är alltför begränsande för byggnation på landsbygden. Vi vill istället se en positiv inställning till byggnation på landsbygden, exempelvis behöver byggnation inte ske i befintliga byar utan att planen ska ställa sig positiv till bebyggelse då enskilt läge eftersträvas. Byggnation ska dock undvikas på brukad åkermark. Dock bör mark som klas-sats som åkermark men inte brukats på ett flertal år kunna bebyggas.
- ÖP:n har behov av större ytor som är vikt åt byggnation, vi anser till exempel att Truvet bör utredas för ökad byggnation nu när kommunalt vatten och avlopp dras fram. Vidare bör Billingslutningen ner mot Lerdala utredas för ökad bebyggelse.

Infrastruktur (26)

- Pendelstation för Ryd, Skultorp och Tidån bör utredas. Det saknas plats för pendelparkeringar där behovet finns.
- Vi anser att samtliga mindre serviceorterna och serviceorterna ska anslutas till en GC-bana. Ex: Cykel Igelstorp-Knistad-Fjället.
- Centerpartiet saknar en utvecklingsplan för Simsjön. Området har stora utvecklingsmöjligheter med utmaningar.
- Cementas brott samt Billingsrydsbrottet kommer avvecklas under planperioden. Cementas brott bör kunna omställas till industrimark. Billingsrydsbrottets riksintresse bör tas bort och inriktningen för närliggande mark avsätts till bostäder.
- IT-näten på landsbygden bör ha ringmatning, alltså matning från två håll. Detta för att öka robustheten, det är långa kablar ut till våra samhällen vilket gör dem sårbara för avgrävningar mm.
- För att kunna bo och leva även på landsbygden prioriterar vi en bra mobiltäckning i hela kommunen.

Mer ytor för rekreation (27)

- Vi saknar en skrivning i ÖP kring odling i stadsmiljö och kolonilotter.
- Badplatser för djur finns ej med i ÖP.
- Kulturhuset och fotbollsstadium behöver läggas till som besöksmål.
- Bygdegårdar och hembygdsgårdar bör säkras för framtiden.
- Campingplatser, ställplatser och den tunga trafikens behov av laddinfrastruktur och uppställningsytor bör pekas ut i planen.

Fossilfri energiförsörjning (25)

- Centerpartiet saknar ambitioner i planen för fossilfri elproduktion som solcellsparkar och vindkraft. Områden utpekade i vindkraftsplanen bör vara kvar. Kraftledningsstråk bör läggas in i planen. Skövde kommer inom planperioden att fördubbla sin elförbrukning. Detta kräver ledningsgator med kraftledningar som matar fram elenergin. Solceller på Risängens deponi är ytterligare ett förslag som vi anser lämpligt.

Bemötande:

- Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.
- Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit i kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.
- Billingsluttningen mot Lerdala är inte lämpligt då det inte bör skapas fler satellitorter utan utveckling i första hand sker kring befintliga orter. På Billingsluttningen finns andra värden som går före. Truvet pekats inte specifikt ut i översiktsplanen, här kan en mindre komplettering dock vara möjlig.
- I Västtågsutredningen beslutades att inte komplettera Målbild Tåg 2035 med stationer på Västra stambanan, då utredda alternativ visar på dålig trafikekonomi eller stora investeringsbehov i infrastrukturen. Skövde kommun anser dock att läget har förändrats och tror fortsatt att det i framtiden kan vara lämpligt med tågstopp i Södra Ryd/Stadsskogen och vill hålla öppet för det.
- ÖP hanterar inte exakta detaljfrågor, behovet av pendelparkeringar finns utpekade i Utvecklingsinriktningen.
- Igelstorp är en tätort och här finns behovet av gång- och cykelväg utpekade i utvecklingsinriktningen. I kommunens andra styrdokument - Trafikstrategi, Cykelstrategi och Cykelplan behandlas frågor som rör transportinfrastrukturens behov och planering.
- Arbetet med Simsjöområdet steg 1 (befintlig bebyggelse) pågår parallellt med ÖP 2040. Text om Simsjöområdets fortsatta utveckling har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Utredningsområden.
- I ÖP 2040 redovisas ytan för Riksintresseområde för materialutvinning i karta Värden och hänsyn, ytan som finns i karta Mark- och vattenanvändning motsvarar den yta som det idag finns täktillstånd för. Skövde kommun följer beslutade riksintressen och givna täktillstånd till dess att dessa förändras och har inte för avsikt att ändra ytan för markanvändningen. Även om tillstånd för brytning inte förlängs finns möjlighet för Heidelberg att fortsätta tillverkningen inom verksamhetsområdet.
- Kommunen ser dock möjlighet att få delta i dialog med verksamhetsutövaren Heidelberg (tidigare Cementa) för att se vilken typ av återställning som kan vara lämplig den dag då brytningen upphör.
- Text om IT-infrastruktur har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > IT-infrastruktur.
- Odling i stadsmiljö är en intressant fråga som dock är för detaljerad för översiktsplanen, det bör hanteras i kommande Grönplan.
- Badplatser för människor eller djur är inte med i ÖP då det är allt för detaljerat.
- Besöksmål utgår i Utvecklingsinriktningen och döps om från Besöksanläggning till Idrottsanläggning i kapitel mark- och vattenanvändning med tillhörande karta.
- Bygdegårdarnas framtid samt campingplatser, ställplatser och laddning/uppställning av tunga fordon hanteras inte i ÖP.
- Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.
- Transmissionsnätet (kraftledningsstråk) har lagts till i karta Värden och hänsyn.
- Områden från Vindkraftsplanen som lyfts in i ÖP 2040 är de som anses lämpliga i dagsläget. Tidigare områden var i konflikt med Försvarsmakten och ingår därför inte i ÖP 2040.

8. Kommuner

Hjo kommun

Hjo kommun välkomnar formatet med en digital översiktsplan. Formatet är tidsenligt och lättare att revidera och komplettera än en fysisk produkt. Det digitala formatet blir även mer lättillgängligt för handläggare, myndigheter, näringsliv och medborgare att tillgodogöra sig.

- Skövde kommuns digitala översiktsplan är en trevlig läsning med lättscrollad text och med illustrativa, relaterade bilder eller kartmaterial på högersidan. Rent estetiskt borde det dock vara möjligt att tigha ihop text och bild på vissa ställen så att stora tomma fält undviks. Det skulle även öka användbarheten om alla riktlinjer som finns i översiktsplanen kan samlas i en egen flik.
- Skövde kommun skriver att de är motorn i Skaraborg vilket stämmer på flera sätt. Hjo har stor inpendling till Skövde och är mycket beroende av att Skövde behåller sin attraktivitet för företagande och näringsliv. Skövde är dock fortfarande starkt beroende av sin bilindustri med underleverantörer och konsulter. Det är viktigt att Skövde och dess näringsliv klarar omställningen till cirkulärt samhälle och elektrifiering av motorindustrin på ett bra sätt, utan att tappa alltför många arbetstillfällen när de fossildrivna systemen stängs ner. Översiktsplanen kan utvecklas i dessa hänseenden och ha handlingsutrymme för flera olika framtider.
- Under avsnittet ”Mellankommunala frågor” saknas illustration eller karta. Skövde är navet i den växande delregionen Skaraborg. Detta ger Skövde ett ansvar utöver den egna kommunen vilket gynnar hela regionen. Det finns idag ett antal delregionala samarbeten där både Skövde och Hjo kommun är representerade. De rent fysiska beröringspunkterna mellan kommunerna tenderar att bli fler med solcellsparker, vindkraftsparker som aktuella exempel, där etablerarna helst inte vill bli begränsade av några kommungränser. Hjo kommun välkomnar samarbeten på fler plan och översiktsplanen kan utvecklas i detta hänseende.

Bemötande:

- *Riktlinjer i egen flik är en god idé, Skövde kommun undersöker möjligheten att göra det till antagandehandlingen.*
- *Utmaningarna i den gröna omställningen liksom Skövdes ansvar som regional kärna är viktiga frågor som det arbetas med på många andra håll både inom kommunen, i kommunalförbundet och i andra samverkansformer. Viktiga satsningar från Skövde kommun med bland annat Skövde Science City och andra projekt inom FÖP Centrum är också ett led i det regionala arbetet. När det gäller markanvändningen ger ÖP 2040 handlingsberedskap och förutsättningar för framtida behov.*
- *Karta över Skaraborg och Västra Götaland har lagts till i kapitel Skövde inför 2040 > Mellankommunala frågor. Skövde kommun instämmer i vikten av samarbete över kommungränser, detta finns bland annat med som eget ställningstagande i kapitel Utvecklingsinriktning.*

Lidköpings kommun

Samhällsbyggnad (Lidköpings kommun) har tagit del av den väl genomarbetade planen och meddelar att Lidköping inte har några synpunkter.

Bemötande:

Skövde kommun tackar för yttrandet och noterar.

Falköpings kommun

Under rubriken Verksamhet & industri i kapitlet Mark- och vattenanvändning beskrivs bland annat att det skapas möjligheter för godsbangård, terminalområden samt överlämningsbangård i norra utkanten av Skövde tätort.

Denna föreslagna markanvändning riskerar att skapa en konkurrenssituation samt är inte förenlig med den mellankommunala överenskommelse som finns kring Skaraborg Logistic Center. Inte heller förenligt med den åttonde utvecklingsinriktningen angående utveckling av kommunernas respektive kvali-

teter, där Falköping med Skaraborg Logistic Center har en tydligare kvalitet vad gäller logistiska lösningar för Skaraborg.

Västra Götalandsregionen tar fram en utredning som kommer belysa de logistiska förutsättningarna för godstransporter och den förestående utvecklingen i Skaraborg samt vilka investeringar som är samhällsekonomiskt relevanta i förhållande till dessa.

Falköpings kommun anser att översiktsplaneförslaget bör revideras så att det överensstämmer med de slutsatser som kommer att komma fram av den utredning som pågår inom Västra Götalandsregionen.

Bemötande:

- *Text om terminal förtydligas då det inte handlar om en allmän kombiterminal likt den i Falköping utan för enskilda intressen alternativt som ett framtida komplement till den i Falköping. Kapitel Mark- och vattenanvändning > Järnväg.*

Tibro kommun

Tibro kommun menar att samrådshandlingen för Skövde kommuns nya översiktsplan med tillhörande informationsmaterial och en mycket välproducerad samrådsutställning visar på en välavvägd balans med en hög ambitionsnivå och en klok detaljeringsgrad.

Vad gäller samrådshandlingens innehåll och utvecklingsinriktning vill byggnads- och trafiknämnden lyfta fram följande punkter:

- Texter, bilder och kartor är genomgående av hög kvalitet och möjliggör en hög tillgänglighet för alla aktörer.
- De olika beskrivande avsnitten innehåller mycket relevant fakta utan att vara överlastade och statistiktunga.
- Det är positivt att samrådshandlingen finns i både digital (Storymaps) och tryckbar form (PDF) med tanke på att det digitala formatet inte tillåter full sökbarhet. Den digitala versionen innehåller genomtänkta uppdelningar i avsnitt med underavsnitt och utnyttjar programvarans möjligheter mycket bra.

- Många ord och begrepp som kan vara svåra att förstå markeras med asterisk och får ett särskilt förtydligande i både Storymaps och PDF-version.
- Det är lovvärt att materialet har ett så tydligt fokus på angelägna frågor kring exempelvis social hållbarhet som en central del i kommunens utveckling och att cirkularitet och klimat finns med i första rummet.
- De åtta ställningstagandena är väl formulerade med positiva målbilder som bedöms kunna ge ett bra stöd för konstruktiva lösningar på befintliga och kommande utmaningar.
- Att redan samrådshandlingen innehåller ett avsnitt om genomförande är bra, denna del bör få ännu större och mer konkreta inslag samt med analyser av strukturella utmaningar för att hantera en osäker framtid.
- Det är också positivt hur tidigare använda och exkluderande begrepp som ”Skövde-regionen” i ÖP 2025 nu ersatts med formuleringar som snarare positionerar Skövde som en central funktion som nav och motor i nätverksstaden Skaraborg.
- Avsnittet om areella näringar innehåller en bra kartläggning samt beskriver förhållningssätt och riktlinjer som är viktiga på ÖP-nivå. Att verka för en tydlig definition av brukningsvärd jordbruksmark är mycket viktigt.

Inför det fortsatta arbetet under granskningskedet föreslås Skövde kommun beakta följande punkter:

Läsbarhet och utformning:

- Försöka att driva frågan om en fungerande och integrerad sökfunktion för textsök. Att Storymapsformatet fortfarande saknar detta är en starkt begränsande faktor i användningen.
- Läsbarheten i kartorna är i allmänhet god vid hög inzoomning men att föra in tänkta/möjliga exploateringsområden i markanvändningskartan skulle kunna underlätta förståelsen av vad planen pekar ut som byggbar mark. Som kartorna ser ut nu kan exempelvis vissa betydande grönytor mellan befintlig bebyggelse förstås som att de avses för förtätning.
- En flik där samtliga ställningstaganden som förekommer i planen samlas i punktform ger en god överblick som under-

lättar förståelsen av kommunens politiska vilja och avvägningar.

Mellankommunala frågor:

- Det vore lämpligt med förtydligande beskrivningar av hur Skövde avser möta de stora förändringar och utmaningar som är på gång för Skaraborg som delregion.
 - Under ställningstagande 7: För ett robust Skaraborg krävs att samtliga kommuner framöver genomlyser möjligheterna till att öka energiproduktionen på olika sätt inom delregionen. Det kommer innebära samordning i arbetet och gemensam syn på frågor som landskapsbildsskydd, livsmedelsproduktion och andra målkonflikter då energianläggningar ofta sker på landsbygden och i anslutning till andra kommuner.
 - Under ställningstagande 8: Begreppet regional kärna visas i strukturkartan över kommunen men är mer relevant i regionalt perspektiv. Med rollen som motor och nav kommer också ett stort ansvar att stötta och samverka med övriga kommuner. Till exempel bör Skövde kunna leda fler kunskapsöverföringsinitiativ inom samhällsbyggnadsområdet och vara drivande för arbetet med en god gestaltad livsmiljö.
 - Det vore lämpligt att lyfta fram hela stråk 5 inklusive öster om Skövde tätort då en stor arbetspendling och andra trafikrörelser på väg 49 har betydelse för förverkligandet av målet att bilda en arbetsmarknadsregion.
 - Tibro kommun önskar att Skövde ÖP 2040 stödjer möjligheten till cykelväg på karlsborgsbanans banvall mellan Igelstorp och kommungränsen och att det redovisas i text och på karta.
- *Utmaningarna i den gröna omställningen liksom Skövdes ansvar som regional kärna är viktiga frågor som det arbetas med på många andra håll både inom kommunen, i kommunalförbundet och i andra samverkansformer. Viktiga satsningar från Skövde kommun med bland annat Skövde Science City och andra projekt inom FÖP Centrum är också ett led i det regionala arbetet. När det gäller markanvändning ger ÖP 2040 handlingsberedskap och förutsättningar för framtida behov.*
 - *Ökad energiproduktion har lagts till i kapitel Utvecklingsinriktning under ställningstagande 7. I övrigt hänvisas till det nya samarbetet inom Skaraborg angående energiförsörjningen. Karta över Skaraborg har lagts till i kapitel Skövde inför 2040 > Mellankommunala frågor.*
 - *Det funktionellt prioriterade vägnätet och stråken beskrivs tydligare i kapitel Skövde inför 2040 > Regional infrastruktur samt om funktionellt prioriterade vägnätet i kapitel Mark- och vattenanvändning > Övergripande vägnät.*
 - *Text om regionala cykelvägar har justerats i kapitel Skövde inför 2040 > Regional infrastruktur för att beskriva önskemål om cykelvägar till omkringliggande kommuner. Kartbilden i Utvecklingsinriktning har fått några exempel på cykelvägar turism, se kapitel Utvecklingsinriktning.*

Bemötande:

- *Områden för ny bebyggelse som ej är planlagt än har förtydligats med egen karta i kapitel Mark- och vattenanvändning.*
- *Tydligare förklaring av grönytor inom bostadsbebyggelse med viss service (tidigare benämnts sammanhängande bostadsbebyggelse) och mångfunktionell bebyggelse har lagts till.*
- *Riktlinjer i egen flik är en god idé, Skövde kommun undersöker möjligheten att göra det till antagandehandlingen.*

9. Intresseorganisationer och föreningar

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen har över 200 000 medlemmar i Sverige, och Skövde Naturskyddsförening har ca 900 medlemmar i Skövde kommun. Två av lokalföreningens viktigaste verksamhetsområden är att värna och utveckla naturvärden i kommunen liksom viktiga klimatåtgärder i kommunen.

Generella synpunkter

I planen anges hållbarhet som ett genomgående tema. Vi anser det som avgörande för vår framtid, och mycket positivt, att det är grundbulten för planen. Vi ser också positivt på översiktsplanens skrivelser om nödvändigheten av en normförändring från linjärt till cirkulärt samhälle. Översiktsplanen presenterar en hel del fysiska åtgärder för hållbar utveckling inom kommunen. Vi förutsätter och ser fram emot att denna inriktning framgent kommer att genomsyra kommunens arbete, prioriteras i kommande budgetar och omsättas i konkreta åtgärder.

Transporter

Det är bra att kommunen avser att prioritera de hållbara färd-sätten kollektivtrafik, gång och cykel. Det är viktigt att i fortsatt planering noga överväga bilvägnätets utformning så att det inte motverkar hållbara resor genom att bland annat hindra framkomligheten för cyklisterna. Som negativa exempel kan nämnas trafikplatsen vid Stallsiken (Nolhagavägen/Norra Metallvägen), Hallenbergs- och Hentorpsrondellen där cykelöverfarter tagits bort, fler vägbanor behöver korsas och skyltningen är Otydlig. Vi skulle också gärna se att kommunen skapar förutsättningar för och utreder möjligheten till utbyggnad av pendeltågstrafiken i Skaraborg och Skövde kommun, med förbättrade möjligheter till pendling dels mellan Skaraborgs huvudorter, dels från kommunens mindre tätorter in till Skövde vilket skulle öka dessa orters attraktivitet.

Vatten och våtmarker

Översiktsplanen nämner vikten av att fördröja och rena dagvatten för att hantera ökade nederbörds mängder. Vi håller med om att detta är viktigt. Fördröjning av vatten på land gynnar också den biologiska mångfalden och bör utformas med detta i

åtanke. Fördröjnings- och dagvattendammar bör anläggas i alla kommunens orter. Vi föreslår att en våtmark etableras i anslutning till Lillån, NV om Forsby kyrka. Vi skulle också gärna se att några av de gamla bäckarna och vattendrag som förr flöt genom Skövde tätort borde tas fram ur sina kulvertar, däribland Mörkebäcken öster om Mariestadsvägen.

Vi instämmer i hållbarhetsbedömningens slutsats att översiktsplanen bör kompletteras med hur kommunen avser att förbättra miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Energi

För att nå klimatmålen bör översiktsplanen kompletteras med hur användningen av sol och vind som förnyelsebara energikällor ska öka i framtiden, och att man utser lämpliga områden för detta. Samtidigt är det viktigt att utbyggnaden av dessa energikällor inte sker på bekostnad av jordbruksmark.

Grönområden, skyddad natur och odling

Översiktsplanen har tagit stor hänsyn till naturvärden och grönområden i kommunen. Vikten av grönområden betonas ur flera perspektiv vilket vi anser är positivt. Vi ser dock att några tätorter i kommunen saknar grönområden och föreslår därför att sådana inrättas i Igelstorp, Lerdala, Timmersdala och Ulvåker. Till remissvaret bifogas förslag på var sådana bör inrättas (se karta). Vi vill också påtala att i grönområden bör endast ett försiktigt skogsbruk bedrivas, såsom mindre röjningar och gallringar, och död ved bör lämnas i hög utsträckning. I bilagan pekar vi också ut ett par ytor som vi anser bör undantas från planerade bostads- och verksamhetsområden på grund av sina naturvärden. Skövde kommun har ca 5% skyddad natur vilket är en låg andel sett till genomsnittet i riket och sett till målsättningen i internationella avtal som Sverige undertecknat. Skövde kommun bör verka för att öka denna andel.

I ÖP 2040 nämns flera fördelar med ökad odling i stadsmiljö. Vi skulle önska mer konkretion kring hur detta ska förverkligas, exempelvis planer för större gemensamhetsodlingar/odlingslotter på flera platser i kommunen.

Förslag nya grönområden:

- Igelstorp: Sydväst om samhället på kommunägd mark (karta 1)

- Lerdala: Öster om skolan i Lerdala (karta 2)
- Timmersdala: Skogsområde norr om samhället. Där finns idag ett elljusspår (karta 3)
- Ulvåker: Söder om bostadsområdet finns tallskogar och granskogar. I dessa påträffas den rödlistade arten knärot (karta 4)
- Trädgårdsstaden: Här bör skapas ett nytt grönområde. Idag är området till största delen öppet, men här kan man plantera träd, göra stigar etc. (karta 5)
- Utvidgning av grönområde Borgberget-Kajsas kulle (karta 6)
- Skultorp, söder om Ringduvevägen: Västra delen av detta område för bostäder bör tas bort. Här växer bl.a. den rödlistade arten slättergubbe, varför området i stället borde få någon form av hävd (karta 7)
- Skultorp, väster om Sjogerstadsvägen: Här finns ett litet, delvis igenväxt alvarområde som borde restaureras till ängsmark (karta 8)
- Skultorp, norr om vägen till Klagstorp. Verksamhetsområdet norr om vägen bör minimeras så att det inte sträcker sig in i sumpskogen som finns där. I denna sumpskog finns mycket död ved och många rödlistade svamparter. I branterna i närheten finns flera fynd av den rödlistade arten knärot. Vi föreslår att verksamhet i stället utökas söderut i det redan befintliga verksamhetsområdet (karta 9).
- Flygplatsskogen: I norra delen av verksamhetsområdet finns en av kommunens artrikaste tallskogar sett till svampar, och här finns flera rödlistade svamparter. Delar av området är klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Det värdefulla området får inte utsättas för någon form av exploatering utan måste skyddas i sin helhet (karta 10).

Ljusföreningar

Vi vill påpeka de risker som ljusföreningar medför för nattaktiva djur. Kommunen bör i sin planering beakta detta och verka för att minska ljusföreningar genom att exempelvis begränsa den belysta ytan och tiden, nyttja rörelsedetektorer och välja lämpliga ljuskällor.

Bebyggelse och förtätning

Vi delar översiktsplanens betoning på att byggnation ska ske utifrån ett livscykelperspektiv med klimatsmarta och återvinningsbara material. Översiktsplanen konstaterar att förtätning bör ske genom att bland annat omvandla hårdgjorda ytor och komplettera på höjden. Vi vill inskräpa vikten av detta för att säkerställa en effektiv markanvändning, inte minst när det gäller verksamhetsområden. Ett negativt exempel är handelsområdet Stallsiken där stora arealer tas i anspråk när varje butik har sin egen parkering.

Förslag nya grönområden:

- Igelstorp: Sydväst om samhället på kommunägd mark (karta 1)
- Lerdala: Öster om skolan i Lerdala (karta 2)
- Timmersdala: Skogsområde norr om samhället. Där finns idag ett elljusspår (karta 3)
- Ulvåker: Söder om bostadsområdet finns tallskogar och granskogar. I dessa påträffas den rödlistade arten knärot (karta 4)
- Trädgårdsstaden: Här bör skapas ett nytt grönområde. Idag är området till största delen öppet, men här kan man plantera träd, göra stigar etc. (karta 5)
- Utvidgning av grönområde Borgberget-Kajsas kulle (karta 6)
- Skultorp, söder om Ringduvevägen: Västra delen av detta område för bostäder bör tas bort. Här växer bl.a. den rödlistade arten slättergubbe, varför området i stället borde få någon form av hävd (karta 7)
- Skultorp, väster om Sjogerstadsvägen: Här finns ett litet, delvis igenväxt alvarområde som borde restaureras till ängsmark (karta 8)
- Skultorp, norr om vägen till Klagstorp. Verksamhetsområdet norr om vägen bör minimeras så att det inte sträcker sig in i sumpskogen som finns där. I denna sumpskog finns mycket död ved och många rödlistade svamparter. I branterna i närheten finns flera fynd av den rödlistade arten knärot. Vi föreslår att verksamhet i stället utökas söderut i det redan befintliga verksamhetsområdet (karta 9).
- Flygplatsskogen: I norra delen av verksamhetsområdet finns en av kommunens artrikaste tallskogar sett till svampar, och här finns flera rödlistade svamparter. Delar av området är

klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Det värdefulla området får inte utsättas för någon form av exploatering utan måste skyddas i sin helhet (karta 10).

Bemötande:

- Utökad pendeltågstrafik hanteras inte i ÖP. Detaljfrågor kring specifika trafikplatser hanteras inte heller i översiktsplanen, synpunkten lämnas vidare till kommunens enhet för Gata och natur.
- Text har justerats och beskrivande kartbild har tillkommit i kapitel Värden och hänsyn > MKN Vatten.
- Text om dagvatten och skyfall har utökats samt att planeringsprinciper tillkommit i kapitel Mark- och vattenanvändning > Klimatanpassning.
- I karta Mark- och vattenanvändning har ytor för "Grönområde och klimatanpassning" bytt namn till "Klimatanpassning skyfall" och ytterligare ytor har lagts till. Det har även tillkommit ytor för "Framtida dagvattenanläggning" samt "Skyfall stråk".
- Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.
- Förtydligande om hantering av jordbruksmark har tillkommit i kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.
- För kommunägd mark i anslutning till tätorterna finns en skogsbruksplan som kommunen arbetar utifrån. Läs mer i kapitel Värden och hänsyn.
- Odling i stadsmiljö är en intressant fråga som dock är för detaljerad för översiktsplanen, det bör hanteras i kommande Grönplan liksom ytterligare grönområden i tätorterna.
- Föreslaget område i Trädgårdsstaden ligger inom befintlig detaljplan. Grönområde vid Boberget-Kajsas kulle i Hentorp har utökats något åt norr. Västra delen av område 7 i Skultorp har ändrats till grönområde. I övrigt för område 9 och 10 kompletteras texten med planeringsprinciper om uppmärksamhet gällande berörda naturvärden.

- Planeringsprincip om samordning av verksamheter har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Verksamheter.
- Övriga synpunkter noteras.

Lantbrukarnas riksförbund, Skövdes kommungrupp

LRF:s kommungrupp företräder drygt 700 medlemmar som på olika sätt verkar på landsbygden, medlemmar som också äger och brukar stor del av den mark som översiktsplanen omfattar.

Som företagare inom de gröna näringarna ser vi positivt på framtiden. Våra varor och tjänster är nödvändiga för att vi ska klara omställningen till ett mer säkert och hållbart samhälle. Våra verksamheter är platsbundna och ställer därför krav på god samhällsplanering. Vi påverkas t ex av hur kommunen väljer att exploatera för nya bostäder och verksamhetsområden, vilka satsningar som görs på infrastruktur och hur kommunen ser på våra företag som en del av näringslivet.

Kommunens översiktsplan är ett viktigt dokument som påverkar möjligheterna för oss att öka vår hållbara produktion av livsmedel, energi och skogsråvara.

Som helhet tycker vi att planen tar god hänsyn till vår bransch genom att det i riktlinjerna tydliggörs att landsbygdens naturresurser ska värnas och att jordbruksmark och skogsmark ska skyddas mot åtgärder som kan försvåra ett rationellt brukande.

Nedan följer några synpunkter på innehållet i planen där vi vill se förändringar och klargöranden.

Jord- och skogsbrukets betydelse för kommunen

Jord- och skogsbrukets produktionsförmåga är grundläggande för vår möjlighet att stärka kommunens robusthet och försörjning vid en kris. I planens ställningstagande punkt 7, ”En framtidssäkrad kommun”, Beredskap och robusthet s. 27 nämns överhuvudtaget inte kommunens jord- och skogsbruk. Man kan snarast få uppfattningen att det är självhushållning och odling i stadsmiljö som ska rädda oss vid en kris.

För oss är det självklart, givet den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde, att vi behöver vidta åtgärder som skapar en ökad försörjningstrygghet avseende livsmedel och energi. Det är i fredstid vi skapar dessa förutsättningar och det borde tydligare framgå av planen att produktionen av både energi och livsmedel har stor betydelse och behöver öka.

Jord- och skogsbruket är viktig del av kommunens näringsliv, det borde förtydligas t ex genom att dessa näringar nämns under rubriken Näringslivsstruktur på s.18.

Markavvattning och dagvattenhantering

Vi ser en utmaning kring den fortsatta utvecklingen och exploateringen för att öka antalet bostäder och verksamhetsområden i Skövde centralort. Redan idag orsakar bebyggelsen och de hårdgjorda ytorna i Skövde stora problem i ån Ösan och i dess avrinningsområde. All nederbörd och dagvatten inom centralorten måste ledas österut och tas om hand där.

Vattendraget och de intilliggande jordbruksmarkerna är tidvis mycket hårt belastade vilket dels påverkar Ösans status men även jordbruksmarkens förmåga att producera livsmedel. Vid kraftiga skyfall och långa regnperioder påverkas även Tidån och dess omkringliggande marker.

För att undvika denna belastning borde man i översiktsplanen istället planera för en större andel nya bostäder i service- och lokalorterna framför fortsatt bostadsbebyggelse i Skövde. Eventuellt byggande av nya parkeringsplatser bör göras i flera plan för att minimera nya hårdgjorda ytor.

I kommande detaljplaner måste det ställas högre krav på dagvattenhanteringen, t ex genom krav på fördröjningsdammar, rening mm. Allt för att undvika negativ påverkan på vattendragen och jordbruksmarken.

Möjlighet att bygga på jordbruksmark

Som nämnts i inledningen är det positivt att man i riktlinjerna värnar jordbruksmarken och att jordbrukets intressen har företräde vid utveckling av bebyggelse. Vi anser dock att hänsyn måste tas så att företag på landsbygden kan fortsätta utvecklas. Därför behöver kommunens riktlinjer kompletteras med skrivelser som gör det möjligt att bygga på jordbruksmark för de platsbundna näringarna. Det behövs också en riktlinje och som gör att det tillåts bostadsbyggande på jordbruksmark för att möjliggöra utveckling och generationsväxling för areella näringar.

Infrastruktur

I planen anges att vi behöver skifta till fler hållbara resor och

färre resor totalt. Det är bra, men i sammanhanget är det viktigt att kommunen i den mån man har inflytande, också säkerställer att det finmaskiga vägnätet fungerar på landsbygden, där det saknas cykelvägar och kollektivtrafik.

När det gäller andra satsningar, cykelvägar, vägar, ledningsdragning osv så finns LRFs kommungrupp som en resurs. Genom våra medlemmar har vi god lokalkännedom och kan stötta i samverkan med lokalsamhället. Överlag vill vi lyfta vikten av samverkan och samråd med de som bor på platsen i kommande satsningar.

Vid nya vägprojekt behöver hänsyn tas till jordbruket med avseende på framkomlighet för jordbruksmaskiner och möjliga överfarter och anslutningar till jordbruksmarken. Planering behövs även för att möjliggöra framkomlighet inom tätbebyggda områden, t ex så att inte fastighetsdämpande åtgärder (portar avsmalning osv) hindrar.

Natur och friluftsliv

Underlaget i kartmaterialet gör det svårt att avgöra om de utpekade områdena för natur och friluftsliv endast gäller redan skyddade områden eller mark som kommunen äger. LRFs kommungrupp anser att föreslagna planeringsprinciper för natur och friluftsliv endast kan omfatta den mark som kommunen eller staten har rådighet över.

Framtida planering av t ex vandringsleder, marknadsföring av besöksmål osv som rör mark som inte kommunen har rådighet över ska ske i samråd med berörda markägare.

Energiförsörjning och utbyggnad

Det finns stora utmaningar i att klara det ökade energibehovet i regionen. Vi ser att våra näringar kan bidra i detta förutsatt att vi ges rätt förutsättningar att fortsätta bruka och utveckla våra marker bland annat genom ett ökat hållbart uttag av biomassa och genom ökad produktion av biogas.

Vi ser även en utmaning i kommande behov av ökad elöverföring inom kommunen. Planering av detta ska ske så att så lite mark som möjligt tas i anspråk, helst genom samförläggning eller markkabel.

Synpunkter på framtida utveckling av Skultorp och Simsjöområdet

Skultorp

För framtida utbyggnad av Bissgårdsområdet krävs ny trafikplanering för väg söderut. Den nuvarande vägen är för smal och redan i nuläget för hårt belastad.

Simsjöområdet

I planen nämns att det i nuläget är svårigheter med bland annat framkomligheten. Väg norrifrån nämns men det finns inget nämnt om väg söderifrån. Detta bör utredas vidare.

Bemötande:

- *Text om jord- och skogsbruk har lagts till i kapitel Skövde inför 2040 > Näringslivsstruktur samt i kapitel Utvecklingsinriktning under ställningstagande 7.*
- *Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.*
- *Bedömningen om utpekade ytor för ny bebyggelse kvarstår med några mindre justeringar, alla tätorter har ytor för ny bebyggelse. Byggnation utanför centrala Skövde beskrivs i kapitel Mark- och vattenanvändning > Bebyggelse.*
- *Arbete med Vattentjänstplan är i uppstart. I kapitel Genomförande beskrivs även behovet av en översyn av Dagvattenpolicyen.*
- *Planeringsprincip om dagvattenhantering har lagts till för alla tätorter i kapitel Mark- och vattenanvändning. Ytterligare ytor för klimatanpassning för skyfall och fördröjning har lagts till på kartan för Mark och vattenanvändning.*
- *Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit. Kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.*
- *Synpunkter om infrastruktur är viktiga men som dock inte hantearas i ÖP. Lämnas vidare för kännedom till enheten för Gata och Natur.*

- *Utpekade områden för natur och friluftsliv på kartan innefattar redan skyddade områden, bland annat Natura2000 och naturreservat samt kommunägd mark som vid Billingens friluftsområde. Texten förtydligas om detta i kapitel Mark och vattenanvändning > Natur och friluftsliv.*
- *Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.*
- *Exakt dragning av eventuella nya vägar hanteras inte i översiktsplanen utan ingår i det kommande arbetet med Trafikstrategi, detta arbete beskrivs i kapitlet Genomförande samt i kapitel Mark och vattenanvändning > Övergripande vägnät.*
- *Arbetet med Simsjön steg 1 (befintlig bebyggelse) pågår parallellt med ÖP 2040.*

Fastighetsägarna GFR

Vi anser att det är mycket positivt att man från Skövde kommun genomför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan i samråd med näringslivet. Vi från Fastighetsägarna är måna om att vara delaktiga i processen då vi har som mål att skapa värde för människor, näringsliv och samhälle. Vi vill tillhandahålla bostäder, kontor och andra fastigheter som är trivsamma och trygga.

Det är idag lätt att ta sig till Skövde från de större orterna för att jobba och mötas vilket gör att Skövde står sig bra konkurrensmässigt. Det är mycket positivt att yttertätorterna är med i planen, attraktiva lägen måste skapas även här, då många människor hellre väljer ett landsbygdsnära boende. Vi har från organisationen Fastighetsägarna deltagit med representanter i referensgrupper kopplade till översiktsplanen. Vi hoppas att våra synpunkter tas emot på ett positivt sätt i Skövdes fortsatta utveckling.

Synpunkter:

- Viktigt att binda samman de olika stadsdelarna, för att bibehålla och utveckla den befintliga stadskärnan. Barriärer mellan stadsdelarna måste tas bort så att det blir naturliga flöden. Stadskärnan måste vara attraktiv och fungera som en naturlig mötesplats för människor, där man verkar, bor och lever. (exempelvis barriären mellan Skövde Science City och stadskärnan)
- Viktigt att arbeta med att förtäta stadskärnan, fler bostäder centralt och verksamheter → öka dag- och nattpopulationen.
- Värna om de lokala fastighetsägarna som brinner för orten.
- Samarbeta och samverka för att fortsätta att utveckla kommunen att bli än mer attraktiv, referensgrupper vid behov
- Utveckling av infrastruktur, uppkopplingar, kollektivtrafik till centrum från landsbygden.
- Uppdaterad bostadsförsörjningsplan, som möter efterfrågan och behovet, så att rätt typ av bostäder byggs.
- Öka synligheten på Skövde och Skaraborg mot rätt målgrupp. Idag är man duktig att nå ut till en viss målgrupp men långt ifrån alla.
- Förstärk det naturnära, upplevelser i naturen, där människor kan vara för att hämta energi och koppla av.
- Energianvändning/effektiviseringar, en tydlig plan för detta så att energin räcker till samt att det är hållbart. Erbjudandet från fjärrvärmens måste vara attraktivt.
- Klimatomställningen, måste lyftas i arbetet, då detta påverkar vår omvärld igenom ökande stormar, värme, kyla och regn.
- Flexibilitet i hushållsnära insamling av förpackningar, anpassningsbara ytor, underlätta för fastighetsägaren, smidiga uppsamlingsplatser.
- Simsjön som område, anser vi måste vara ett prioriterat område, nu har man valt att lägga området som framtida utredningsområde, vilket det tidigare har varit under ca 20 års tid.

Bemötande:

- *Synpunkterna är viktiga och i ÖP 2040 samt andra kommunala arbeten strävas det efter att uppnå färre barriärer, fler centrala bostäder, ökad samverkan, landsbygdsutveckling mm.*
- *Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.*

- *Arbetet med Simsjöområdet steg 1 (befintlig bebyggelse) pågår parallellt med ÖP 2040. Text om Simsjöområdets fortsatta utveckling har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Utredningsområden.*

Bet:L pingst (fd Pingstförsamlingen)

Bet:L Pingst (f.d. Pingstförsamlingen i Skövde) tycker att det är oerhört positivt att få tillhöra en kommun som har vision, framtidstro och är beredd att satsa. Bet:L Pingst har varit en självklar del av Skövde sedan starten 1912 och vi vill vara med och bidra till en stad och region där människor trivs. I andan för Skövdes bästa vill vi här lämna några synpunkter i samband med pågående samråd avseende ÖP 2040.

Kyrkan en naturlig del av samhället

Vi är glada att se ÖP 2040 innehåller ett fokus på kommande generationer, folkhälsa och ett hållbart samhälle där alla ska få plats. Som kyrka har vi ett stort engagemang i dessa frågor, vi samlar regelbundet hundratals ungdomar, vi samtalar om livets stora frågor, vi tar hand om matsvinn och delar ut till behövande bara för att nämna några få av våra verksamheter som linjerar med ÖP 2040. Det vi saknar i ÖP 2040 är en tydligare plats för kyrkan i samhället med blicken vänd mot framtiden, i de texter som ÖP 2040 berör kyrka så handlar det framför allt om kulturbevarande åtgärder. Medan vi ser kyrkan som en dynamisk levande verksamhet som inte främst är förknippad med en kulturhistorisk byggnad utan vårt engagemang för våra medmänniskor. Vi vill visa på att kyrkan är en viktig del i samhället som behöver få möjlighet att ta plats i utvecklingen av staden och inte endast låsas till det som varit. Vi vill belysa att vi är med och bidrar i allra högsta grad till följande ställningstaganden i ÖP 2040:

1. Livsmiljön i fokus – Vi är en mötesplats som främjar integration och möten mellan människor.
2. Den nära staden – Vi tror att det är viktigt att människor lätt ska kunna ta sig till kyrkan oavsett ekonomisk kapacitet. Det bör möjliggöras för kyrkor att kunna bygga både centralt men också möjliggöra att kyrkor kan etablera sig i de nya stadsdelarna.

3. Levande och unika platser – Som kyrka har vi mycket kvälls och helgaktiviteter som bidrar till rörelse och trygghet.
6. Medskapande och samverkan – Vi som kyrka är med och skapar en plats där barn, äldre, personer som är speciellt socialt utsatta.
7. En framtidssäkrad kommun - Kyrkorna känner sig bekväma med begrepp som robust samhälle och har ofta en viktig del i olika former av krissituationer men också begreppet ”det cirkulära samhället” där tankarna om förvaltningskap är i linje med den grundläggande verksamheten för kyrkor.
8. Skövde i Skaraborg – Kyrkan är en viktig samlingspunkt för en stormängd människor som gör att människor trivs och vill bo i Skövde.

Under kapitel 3 Utvecklingsinriktning

Om Åtta ställningstaganden

Vi anser att de åtta uttalade ställningstagande kan fungera som viktiga stöd för kommunens utveckling.

Vi vill framhålla värden av att också kyrkor ses som viktiga mötesplatser. Vi anser att det är värdefullt att beskrivningar om kyrkors etablering är en del av den gestaltade livsmiljön.

Begreppet existentiell hälsa vinner terräng och kyrkorna i Skövde bedriver en omfattande verksamhet som aktivt bidrar till hälsa. En stor del av verksamheten är förebyggande och kan beskrivas som friskvård där mening med livet har stor betydelse.

Vi anser att ÖP bör inkludera kyrkor i sin beskrivning som en del av den hållbara utvecklingen där inte minst den sociala dimensionen berör kyrkorna.

Kyrkorna känner sig bekväma med begrepp som robust samhälle och har ofta en viktig del i olika former av krissituationer men också begreppet ”det cirkulära samhället” där tankarna om förvaltningskap är i linje med den grundläggande verksamheten för kyrkor.

Om Strukturer

Vi har förståelse för indelningen i strukturen och vill framhålla att i alla former av framtida orter är det angeläget att betona vikten av kyrkors närvaro och etablering. Vi tror att närhets-

principen av en kyrka är mycket viktig för många invånare och därför bör också den framtida markanvändningen omfatta möjligheter för kyrkor.

Det finns många exempel på centrumbildningar och att det finns markområden även centralt, men vill framhålla vikten att dessa aspekter finns med även i de framtida service- och lokal-orterna.

Under kapitel 4 Mark- och vattenanvändning

Under Begravningsplatser

I samband med beskrivningen av framtida begravningsplatser där vi uppskattar att kyrkor finns med i beskrivningen.

Under större utbyggnadsområden för bostäder

När Trädgårdsstaden planerades var inte kyrkor med i planeringen för markanvändningen. Området ansågs kunna tillhöra Markuskyrkans upptagningsområde. Då denna kyrka revs blev det ett längre avstånd till andra kyrkor. Därför vill vi påpeka vikten av att i planering av nya områden, t ex Stadsskogen, att markanvändning för kyrkor finns med i planeringen.

Under Sport och Fritid

Förslaget till ÖP hänvisar till det fastställda "Kultur- och fritidspolitiskt program 2018-2022. Då detta program fastställdes så ansågs det att kyrkor var en del av civilsamhället, men benämndes inte i programmet. Senare har detta bland annat lett till att kyrkor inte finns med i bidragsstöd. Kyrkor och andra trossamfund som utgör viktiga delar av samhället och ofta gör stora insatser för människors välbefinnande har idag inga stöd från kommunen avseende föreningsbidrag.

Därför vill vi framhålla vikten av att kyrkor benämns i den kommande översiktsplanen.

Under kapitel 5 Värden och Hänsyn

Under kyrkor

Vi har inget att erinra mot den text som förekommer men vill framhålla att en kyrka är mycket mer än dess kulturarvsvärde. Även kyrkor som kan anses vara del av kulturarvet är levande mötesplatser och är beroende av den infrastruktur som samhället har behov av. Vi har förståelse för att begreppet kyrko-

byggnad har kopplingar till Svenska Kyrkan, men vill påpeka att begreppet kyrka och kyrkobyggnad också avser övriga kristna trossamfund.

Under andra värden och hänsyn

Vi vill påpeka att kyrkor inte bara är verksamheter som drivs inomhus. Det finns en lång tradition att ordna olika former av fri-luftsgudstjänster eller andra utomhusaktiviteter. Vi konstaterar under kapitel 4 då det beskrivs av utomhusverksamheter avseende sport och fritid finns inte omnämnt. Vi samverkar gärna från kyrkornas sida och anordnar utomhusgudstjänster på t ex platser avsedda för konsertverksamhet. Vi har stor förståelse för att närboende kan uppfatta musik som störande och därför bör det omnämnas i ÖP att mark reserveras för utomhuskonserter där kyrkorna gärna kan vara en del. Det har ordnats utomhuskonserter på flera olika platser i Skövde men ofta är det en målkonflikt med bostadsinnehavare som kan störas.

I förslaget finns områden fastställda som "tysta områden" och det kan vara värt att i ÖP 2040 även markera områden som kan vara "ljudliga". Vi tror att fler än kyrkor är intresserade av sådana ytor.

Under kapitel 6 Genomförande och fortsatt arbete

Vi vill framhålla att vi gärna deltar i framtida utvecklingsarbete för Skövde Kommun. Vi är gärna med och deltar i framtida samtal om det fortsatta arbetet.

Bemötande

- *Kyrka, eller annan form av religiös lokal, samt föreningslokaler pekas inte ut specifikt i översiktsplanen men ingår bland annat i Mångfunktionell bebyggelse, Bostadsbebyggelse med viss service och i Landsbygd. Planeringsprinciper för Stadsskogen kompletteras med att frågan om behovet av plats för denna typ av lokal bör ingå in den sociala konsekvensanalys som ska göras. Kapitel Mark- och vattenanvändning > Större utbyggnadsområden för bostäder*
- *Inte heller plats för utomhuskonsert pekas ut i översiktsplanen då*

det är för detaljerat. "Ljudliga områden" är en intressant idé men Skövde kommun anser att det inte hör hemma i översiktsplanen.

Skultorps hembygdsförening

Vi finns i den södra delen av kommunen och det är mycket sällan vi kan läsa eller ta del av nyheter eller annat som rör vår del av kommunen. All utveckling sker centralt eller norrut där det satsas för fullt med bostäder och kommunal service. Tidigare fanns apotek, vårdcentral, post, banker, affärer, mm som numera är borta. Ett stort plus är vårt fina meröppna bibliotek, det första i kommunen. På senare år har vi fått fin bebyggelse på Bissgårdsområdet, som nu är avslutat.

Enligt ÖP 2040 finns planer på fortsatt expansion både sydväst o sydost, vilket vi hoppas på. Men vid närmare läsning under Hållbarhetsbedömning med MKB Bil.1 Bortvalda alternativ, är dessa områden bortvalda pga allehanda problem som skyfall, höga kulturvärden mm. Ingen mer bostadsbebyggelse?? Skövdebostäder har inte något bestånd söder om centrum.

Vi har fått flera fina förskolor på olika håll vilket är bra med tanke på alla barnfamiljer, som byggt hus här. Men sedan har ingen uppföljning av skolor skett. Det är mycket gamla skolkolor från mitten av förra århundradet!! Det behövs ny skola för mellan och/eller högstadium samt en sporthall, som vi efterlyst sedan länge och som också redovisas som en brist i ÖP 2040 sid 67.

För äldre personer som behöver omsorg finns inget kommunalt alternativ att flytta till. Vi har en åldrande befolkning här som behöver nya boendeformer.

Ett annat önskemål är en godkänd plats att tvätta sin bil på. Många tvättar olagligt på gatan / garageuppfart.

Bemötande:

- Den största tillväxten planeras åt nordöst men det finns ytor i södra Skövde samt i alla tätorter. Områden för ny bebyggelse som ej är planlagt än har förtydligats med eget kartlager för att förhindra missförstånd.

- Övriga synpunkter är inte frågor som hanteras i översiktsplanen men kommundirektören har startat ett arbete med att se över Skultorp.

Lerdala vägförening

Följande punkter bör omarbetas och förtydligas:

1. Att dela in tätorter med olika stämplat där Lerdala ska sakna kommunal service bör strykas, för att Lerdala som samhälle ska kunna fortsätta vara attraktivt bör den kommunala verksamheten utvecklas ej avvecklas.
2. Skövde kommun saknar all den mängd mark som behövs för nya bostadsområden, detta finns i yttertätorter och bland annat i Lerdala. Men om detta ska kunna bli attraktivt att bygga måste satsningar på barnomsorg och skola prioriteras på orten.
3. Infrastruktur när de gäller tydliga mål att binda samman ytterområden som Lerdala med cykelvägar för miljövänlig pendling för att öka de långsiktiga miljö och hälsomål bör vara tydliga i en långsiktig plan. Då dessa satsningar är extremt billiga ur ekonomisk hänsyn på både kort och långsikt är de förordande att detta inte finns med i planen. En bortprioriterad säkerhet för oskyddade trafikanter är ett lågvattenmärke.
4. Kommuns arbete med tätortsutvecklings bör ses som kapitalförstöring då ÖP 2040 istället avvecklar vissa yttertätorter, bland annat Lerdala.
5. ÖP 2040 måste belysa vikten av att få myndigheter att samverka gällande de bristande underhållet gällande infrastrukturen i ytterområdena.

Bemötande:

- Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.
- GC-kopplingar mellan tätorter och centralort finns i kapitel Utvecklingsinriktning. Exakt dragning av dessa är inte en ÖP-fråga.

- *Samverkan beskrivs under ställningstaganden i samma kapitel.*

Lerdala utvecklingsgrupp

Vi vill först tacka för det arbetet som gjorts med genomgång av yttertätorterna. Utan detta inkluderas inte hela kommunen och stora tillgångar i attraktivitet går förlorade. Genom att nu istället inkludera kommer synergier som kan avlasta och utveckla kommunens attraktivitet och service mot medborgarna. Så väl företagandet på landsbygden och service inom dessa kan bidra till ett attraktivt Skövde/Skaraborg genom att dessa funktioner kan stärkas.

Målbild: Att utveckla orter till varaktigt utvecklande samt bidra till helheten i kommunen. En resursförstärkning av boendeanternativ, service i en attraktiv miljö där närhet till kommande större industrietableringar ger ett attraktivt bidrag. Viktigt att kollektivtrafik, vägnät utvecklas samt förutsättningar för cykelpendling till skolor, arbetsplatser och fritidsaktiviteter utvecklas till nya än mer utvecklade orter.

Av ÖP underlag är viktigt att det framkommer fokus inom följande områden.

Medborgarna i fokus, såväl land som stad, tydligt utvecklingsfokus. Likabehandling, samma förutsättningar för idrott, nära skola och utveckling. Attraktiviteten i helheten. Vi är dock oroad för begreppen med graderingar som kan ge lokalort minskad utveckling och underhåll och då åsidoses i begreppet Levande landsbygd som är en viktig aspekt för att inte utarma de mindre orterna som kan komma att växa med rätt investeringsbeslut.

En större underhållsskuld framkommer vilket är av vikt att det återinvesteras för att skapa varaktigt hållbara tätorter med kommunal service. Den service som idag finns bör bibehållas och utvecklas. Ny kommunal service som ej finns idag i tätorter bör satsning göras i yttertätorterna där är Skola och förskola en viktig del att utveckla för en hög livskvalité och den höga standard som de mindre skolorna kan ge. En Levande Landsbygd.

Investeringar bör göras för en levande landsbygd med utveckling av nya bostäder och tillhörande förutsättningar. Det

bra arbetet med tätortsutveckling får inte avstanna eller avslutas då detta är en bra grund för samarbete mellan kommun och invånare för att utveckla tätorter. Genom att tydligt bidra med investeringar inom eftersatt och nyinvesteringar kommer värdeökning och ett väl fungerande samhälle för alla.

Grönt fokus och utveckling av vandringsleder, möjligheter till friskvård, helhet med kultur och historia. Utöka bidragen för de lokala föreningarna som skapar mycket goda förutsättningar för ett bra samhällsklimat med inkluderande funktioner för alla åldrar. I vår yttertätort finns en lång historia och kultur, som bör främjas genom att underlätta genom goda transporter och fördel till fysiska möten.

Samverkan med andra myndigheter och statliga verk, skötsel och underhåll bör förstärkas till att avsätta medel för den underhållsskuld som framkommit och utveckla förutsättningarna för utveckling av lokalorterna så att de inte åsidosätts utan lika behandling får råda.

Mobilitet, laddning, kollektivtrafik, säkerhetsaspekter framföra fördelen med cykel/gång trafik och främja detta så att de sociala aspekterna kan framhållas, till fritidsändamål och upplevelser, bad, natur. Här ligger ett behov speciellt i Lerdala där trafiksituationen gällande säkerhetsaspekten behöver åtgärd för barn och unga till och från både skola och fritidsaktiviteter.

Främja god hälsa. I våra tätorter finns goda förutsättningar till att välja ett boende i närheten av natur, närhet till sjöar med hälsofrämjande fördelar. Det finns detaljplaner som bör över ses samt göras klara för byggnationer. Även strategiska inköp av mark för främjandet av utveckling och möjligheter för tillväxt i lokalorter för kommande detaljplanearbete.

Bemötande:

- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.*
- *Planeringsprincip om att befintliga detaljplaner kan ha behov att ses över har tillkommit för Lerdala i kapitel Mark- och vattenanvändning.*

- Övriga synpunkter är inte frågor som hanteras i översiktsplanen utan lämnas vidare till berörda enheter inom kommunen.

Ulvåkerbygdens fiber ekonomisk förening

Fiberföreningar på landsbygden i Skövde är mycket viktiga för hela samhällsutvecklingen inom Skövde. Att kunna bo, arbeta, studera och driva företag på landsbygden är viktigt för hela kommunens utveckling och attraktivitet. Allt behöver inte centraliseras och alla vill inte bo i centralorten Skövde. Tillgång till fiber är en förutsättning för att detta. Alla planer på utbyggnad och nybyggnad inom Skövde kommuns lokalorter välkomnar vi i Ulvåkerbygdens fiber ekonomisk förening och vi är redo att ta emot nya medlemmar och kunder i vårt robusta fibernät.

Skövde stadsnät ska inte tillåtas tränga in i fiberföreningarnas verksamhetsområden med egna fiber installationer. Vid nybyggnader ska fibernät från fiberföreningarna användas

Så glöm inte av oss. Samverka med oss och kör, framför allt, inte över oss.

Bemötande:

- Text om fiberföreningar har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > IT-infrastruktur.

Greby Götlunda fiberförening

Vi är en lokal fiberförening, ekonomisk förening som verkar i norra delen av Skövde kommun företrädesvis landsbygd samt östra delen av tätorten Tidän.

Under rubriken *Infrastruktur* så behöver det nämnas att det finns lokala fiberföreningar som erbjuder IT-infrastruktur till fastigheter inom deras täckningsområden. Hållbarhetsmässigt så ska vi utnyttja redan befintlig infrastruktur.

Bemötande:

- Text om fiberföreningar har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > IT-infrastruktur.

Referensgruppen i Vårsås

1. Under rubriken: Mark- och vattenanvändning/ Bebyggelse/ Större utbyggnadsområden för bostäder/ Vårsås sidan 47:

Skrivningen är alltför allmän hållen. Vad menas med västra och södra delarna av tätorten.

Vi föreslår följande skrivning.

Ett bostadsområde planeras väster om Västerledens vändpunkt på andra sidan av Vårsåsslingan Marken mellan Blombacka i söder och Eneborg i norr är ju en mindre ås och på ömse sidor om denna finns plats för flera tomter. Men även området mellan denna ås och västra delarna av samhället är med vissa undantag lämpligt för bostäder. Se bild nedan: Förslaget består av 4 områden enligt följande: (kartbild)

Område 1 (markerat med blå färg): Är lämpligast att börja med. Kräver hänsyn till motionsslingan eller om den flyttas.

Område 2 (markerat med röd färg): Har funnits med tidigare. Kräver anpassning till 2 st telemaster. Är en ganska sur mark.

Område 3 (markerat med lila färg): Är det mest lämpliga sett ur markförhållanden.

Område 4 (markerat med blå färg): Är delvis ganska sur mark. Bör bevaras som "våtmark".

Västerleden är en bred gata och kan utnyttjas för att nå de nya tomterna.

Motionsslingans placering måste finnas med i planeringen.

Vi tänker oss så pass stora tomter att man får plats med en odlingsyta, vilket vi tror kommer att vara viktigt i framtiden.

Dessutom finns det bara tre fastighetsägare, varav Skövde kommun är en, att förhandla med.

2. Vårsås är ju en av de serviceorter som nämns under rubriken *Strukturer/Utvecklingen i serviceorter* på sidan 31. Ett av kriterierna för att få kallas serviceort är det finns bostäder för äldre. Sedan Sörbacka lades ner 2013 finns inga sådana alternativ. Vi föreslår därför att det på fastigheten Vårsås 8:94, södra delen byggs 3 st flerfamiljehus i stil med de befintliga eller i endast ett plan. Dock behövs ett boende för äldre (servicehus, trygghetsboende eller liknande). Det fanns planer på någon

form av boende på 8:95 som verkar ha försvunnit. Här är kanske lämpligt?

Ett annat kriterium är att det finns både förskola och skola. Båda finns på orten men vad det gäller skolan så är man trångbodd. Minst ett par klassrum saknas för att undervisningen ska kunna vara optimal.

3. Gång- och cykelvägen genom tätorten är viktig. Vårt förslag är att förlänga denna från Sörbacka till korsningen mot Varola. Detta kräver att Djursättravägen rätas upp och då kan gång- och cykelvägen läggas väster om vägen. Gärna hela vägen till Djursätra. Samtidigt tar man bort de förväxta tallbuskar som finns på grönytan mot Solskensvägen.

På dialogkvällen i Tingshuset framkom också ett tydligt önskemål om cykelväg från Vårsås till Nybo.

Referensgruppen i Vårsås

Referensgruppen bildades i Vårsås tätort 2019 för att bli en viktig kugge i det gemensamma arbetet för att hela Skövde ska växa, prioritera behoven och se över möjliga vägar framåt. Gruppen består av 10 personer som på olika sätt representerar föreningslivet, kyrkorna, skolorna och företagen.

Bemötande:

- Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.
- På karta Mark- och vattenanvändning har en utökning av yta för Bostadsbebyggelse med viss service gjorts i nordvästra delen av Vårsås (del av nämnda område 1).

Timmersdalabygdens Utvecklingsgrupp

Vi i Timmersdalabygdens utvecklingsgrupp (TUG) håller med om och vill bidra till att Skövde ska satsa stort och växa med kraft. Vi uppmanar därför kommunen att lyfta blicken och använda kommunens hela potential – däribland landsbygden. I Timmersdala finns förutsättningarna för och en vilja att växa och utvecklas. Vi vill vara en del i Skövdes satsning! Vi vill arbeta för en växande och levande landsbygd.

I och med senaste årens utveckling av möjligheter att jobba hemifrån och att människor mer och mer ser värdet i att bo nära naturen borde Timmersdala vara en naturlig ort att satsa på, både vad gäller nya bostadsområden och service såsom skolan och äldreomsorgen.

Förutom ett allmänt behov och intresse för nya bostäder så tycker vi också att det i och med den nya batterifabriken borde satsas ännu mer i Timmersdala som ligger endast 15 minuter därifrån. Vi ser gärna att det planeras för olika typer av boenden, både småhus och fler bostäder i allmännyttan. Yngre som vill flytta hit har få objekt att välja på och äldre som vill bo kvar i Timmersdala men kanske inte längre orkar ta hand om sin villa har ingenstans att ta vägen. Det vore bra om det fanns fler hyresrätter på orten för att öka rörelsen på bostadsmarknaden och för att få in andra grupper i samhället.

För att det ska vara möjligt med nybyggnation krävs en uppdaterad detaljplan. TUG ser gärna att nybyggnation sker i etapper, hela vägen från Bäckvägen ner till LIS-området vid Lången.

En förutsättning för att det ska gå att satsa på Timmersdala som en del i Skövdes utveckling är att man ser till hela kedjan. För att det ska bli verkstad och inte bara tomma ord uppmanar TUG att kommunen även ser över:

- **Barnomsorg**

- Är förskolan tillräckligt stor för det underlag nya bostäder kommer leda till? Behöver den byggas ut? Är skolan tillräckligt stor? Och då menar vi inte för de kommande tio åren
- utan på lång sikt.

- Behöver skolan och/eller förskolan flyttas? Som det är nu ligger den mitt inne i samhället och har därför begränsade

möjligheter att växa. Ska en ny skola kanske byggas i anslutning till och i samband med att etapperna ner mot Lången inleds?

- **Gymnastiksal**

- Den är sliten, liten och inte tillgänglighetsanpassad. Satsa på sporthall i Timmersdala - som förutom att vara en tillgång (grundläggande förutsättning) för skola och fritidsaktiviteter på orten även kan användas som avlastning för kommunens övriga idrottshallar.

- Om sporthallen byggs upp på ny plats i samhället (kanske kan byggas vid Tymer?) öppnar det upp plats för utbyggnation av förskola och/eller skola och/eller äldreboende.

- **Äldreomsorg**

- Finns det möjlighet att bygga om äldreboendet för att ge skolan eller förskolan mer plats? Kan vi utöka boendetyperna? Servicelägenheter, hyreslägenheter? Bygga en servicebyggnad med bibliotek, café, samlingslokal? Möjliggör för den som vill att kunna stanna kvar i Timmersdala!

- **VA/reningsverk**

- Är detta dimensionerat för en ökning i antalet fastigheter? Om inte – se det som ett tillfälle att satsa! Dimensionera upp det ordentligt för att ge Timmersdala de faktiska förutsättningarna att kunna växa.

- **Infrastruktur**

- Möjligheterna att kunna pendla till Mariestad med kollektivtrafik är minst sagt begränsade, vilket kommer inverka negativt när de kommande anställda på batterifabriken ska välja vart de ska bo. Att gå 4 km i vägrenen på en mörk 80-väg ut till väg 26 för att kunna ta bussen till jobbet är inte hållbart. Bygg en gång- och cykelväg ut till väg 26 eller satsa på kollektivtrafiken inne i Timmersdala.

Det finns ett starkt driv i Timmersdala, många vill och har flyttat hit de senaste åren – inte minst barnfamiljer. Men det finns inget att bygga vidare på! Om kommunen menar allvar med att ha en levande landsbygd, att Timmersdala ska fortsätta vara en serviceort och att folk fortfarande ska vilja bo och verka här så behövs en satsning. Det är nu vi kan ta ett helhetsgrepp!

Vågar Skövde låta bli att satsa på Timmersdala?

Bemötande:

- *Flyttkedjor är viktigt och nämns också i översiktsplanen, men att genomföra detta är inte en ÖP-fråga.*
- *Mångfunktionell bebyggelse och blandade upplåtelseformer beskrivs bland annat i ställningstagande och att det ska ske i hela kommunen i kapitel Utvecklingsinriktning.*
- *Översiktsplanen skapar markberedskap för efterföljande processer som krävs för genomförande och byggnation. När i tid och i vilken omfattning eller etappindelning en detaljplan ska göras regleras inte i själva översiktsplanen. • Reningsverkets behov av nytt miljötillstånd i Timmersdala beskrivs i översiktsplanen, bland annat under kapitel Mark- och vattenanvändning > Tekniska anläggningar.*
- *Angående gc-väg så visas just det i Utvecklingsinriktningen.*
- *Övriga synpunkter är inte frågor som hanteras i översiktsplanen utan lämnas vidare till berörda enheter inom kommunen.*

Väring sydost fiber ek. Förening

Nedan följer alternativ text till den som står i nuvarande förslag om IT-struktur. Fiberutbyggnaden har på landsbygden och i vissa tätorter gjorts av sju olika byanät, ekonomiska föreningar eller aktiebolag. Utbyggnaden pågår ännu. Detta gjorde tidigt Skövde till en kommun i framkant. Om detta står inget i ÖP 2040. Däremot står att en anställd samordnare skall fokusera på Skövde centralort. Vi anser att hela kommunen skall fokuseras på för att få ett robust och hållbart fibernät för framtiden. Medborgare bor i hela kommunen och då ska kommunen satsa på alla delar. IT-strategin 2020–2025 passeras om två år. Därefter skall fokus vara till fördel för hela kommunen och samverkan ske med alla byanät. Fibertätheten skall mätas i hela kommunen, för hushåll och arbetsställen. Vi förstår inte att resultatmålen för 2025 finns med här då det fattas 15 år till 2040. Därför

bör nog hela texten förnyas. Mål på 100 Mbps känns redan passerade då de flesta byanät erbjuder 1000 Mbps 2023. Uppgiften att helt skriva om texten åtar vi oss inte med detta kompletteringsförslag. Förbise inte de satsningar som gjorts och görs av andra än Skövde stadsnät. Samverka med oss istället!

Våra konkreta ändringar i ÖP 2040 följer nedan:

IT-infrastruktur

2020 antog kommunfullmäktige Plan för IT-infrastrukturen. Planen anger bredbandsmål. Utvecklingen på området har gått snabbt både nationellt och i Skövde. Idag finns en framtidssäker infrastruktur vars funktion är en vital del av kommunal verksamhet, näringslivet och invånarnas fritid. Till stor del har marknaden påverkat utvecklingen i rätt riktning, men offentliga insatser som bredbandssamordning, monetärt stöd och utbyggnad i egen regi har också varit av stor betydelse.

Skövde kommuns resultatmål för 2025 är att:

Alla i Skövde kommun ska ha tillgång till 100 Mbit/s. Fibertätheten för hushåll i tätorter är topp 5 i Västra Götaland. Fibertätheten för arbetsställen totalt är topp 5 i Västra Götaland. Den viktigaste åtgärden för att säkerställa utvecklingen av IT-infrastrukturen och för att nå målen, är att ha en bredbands-samordnare som nav för dessa frågor och med fokus på hela Skövde kommun. Ett fokus bör också ligga på ökad säkerhet och robusthet genom att binda samman de olika fibernäten för bättre redundans/diversitet.

Planeringsprinciper IT-infrastruktur:

Fortsätta arbeta utifrån antagen Plan för IT-infrastruktur

- Fortsatt samverkan med Byanäten inom Skövdebygdens fibersamverkan, vilka har betytt mycket för bredbandsutbyggnaden på landsbygden och i en del tätorter.

Bemötande:

- *Text om fiberföreningar har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > IT-infrastruktur.*

Värings intresseförening

Planen ska vägleda kommunen och andra myndigheter i beslut kring frågor om kommunens mark- och vattenanvändning. En hållbar utveckling eftersträvas och ett av ledorden är levande landsbygd. Medborgarna skall också vara i fokus. Att ha en långtidsplan är viktigt och att den fokuserar på hållbarhet i olika aspekter likaså.

Blicken i ÖP är stadens, landsbygden prioriteras ned

Givetvis är det viktigt att centralorten utvecklas. Arbetsplatser och viktiga utbildningsinrättningar finns där. Satsningen på stadens utveckling har pågått länge och varit lyckosam på många sätt. Många vill både bo i och arbeta i centralorten, som också växer. Men det finns också många medborgare som önskar en annan livsmiljö, på landsbygden eller i de mindre tätorterna. I ÖP 2040 införs nya begrepp, som serviceorter och lokalorter. Skultorp och Stöpen fungerar som den förlängda staden och räknas som serviceorter. Dit hör också Timmersdala, Vårsås och Tidån, som gamla kommuncentra. Väring, Lerdala och Igelstorp degraderas dock till lokalorter som beskrivs som områden för ett samlat boende. Ulvåker har idag varken skola eller förskola så där kanske lokalort stämmer med ortens roll idag. Igelstorp och Lerdala får själva beskriva sina åsikter om detta men vi var överens på vårt dialogmöte kring ÖP 2040 att begreppet lokalort inte borde införas. Ett exempel på att det mesta i ÖP 2040 utgår från stadens blick är att serviceorter och lokalorter kompletterar stadens livsmiljöer (s.26). Medborgarna på landsbygden har sedan länge tröttnat på att bli förbisedda på detta sätt. Vi anser att även vi är värda att bli lyssnade till och våra bygder är värda utveckling, inte stagnation och återgång.

Serviceort eller lokalort utifrån Värings perspektiv

I serviceorterna ska det finnas kommunal service. Det kan exempelvis handla om kommunalt vatten och avlopp, avfallshantering, förskola, grundskola för lägre åldrar, boende för äldre, bibliotek eller likande kulturell mötesplats för alla åldrar, torgplats eller annan samlade plats utomhus samt någon funktion för idrott eller fritid. I serviceorterna skapas också indirekta

förutsättningar för privat service i form av butiker, samt för regional service som kollektivtrafik och viss vård. Serviceorterna är nav i sina respektive nätverk, som även rymmer ett antal lokalorter. (s.26) Lokalorterna erbjuder samlat boende (s.31) Väringsbygden har varit befolkat under mer än 2000 år. 1847 invigdes den första skolan för bygden. Väring var centralorten för Binnebergs kommun, som gick ihop med Skövde, Tidån, Timmersdala, Skultorp och Vårsås 1971. Från att ha haft ett flertal butiker, bank och andra serviceinrättningar finns nu skola och förskola (1988-) i kommunens regi. Fritidsgården lades ned på oklara grunder 2018. Den var välbesökt.

Kommunalt vatten och avlopp finns liksom ÅV-station. Kommunen la ned vårt lilla bibliotek men skolbibliotek finns. En 24SJU närbutik finns, liksom pizzeria och bensinmack. Här finns också en av Sveriges största MC-butiker och ett flertal olika företagare inom olika branscher. Flera samlingslokaler ägs av föreningar eller församling och passar väl för kulturella aktiviteter. Föreningslivet är rikt för alla åldrar och intressen, fotboll, scouting, skytte, seniorer och MC-intresserade.

Idrottsplatsen i Truvel har tre fullstora gräsplaner och en grusplan samt motionsspår. Scoutgården är Skövdes största i sitt slag och ridhus och olika stall i trakten finns för utbildning eller stallplats att hyra. Truvel kan utvecklas mer för boende och fritid. Norra Billings pastorat har sin mesta administration i Värings. Flera samlade platser har vi också.

Kvarnondellen, Församlingshemmet (ute och inne) Truvel, med IP och Scoutgården är några exempel. Värings intresseförening har drivit frågan om boende för äldre i flera år. Bristen på tomtmark har varit ett hinder men vi räknar med att det snart blir verklighet. En pendlarhållplats finns utmed väg 200. Ett nytt VA-område anläggs nu i Truvel, där flera finns som vill bygga nya bostäder. VA-området i Värings samhälle måste ses över då nya anläggningar förstört stora delar av Dikningsföretaget Värings prästgård m fl från 1952.

Kommunal service och tomter behövs! För att behålla skola och förskola behövs barnfamiljer. Många vill bygga och bo i Värings och på landsbygden runtomkring. Detta vet vi då det finns många som frågar efter tomter och villorna säljs snabbt i områ-

det. Befolkningen har ökat de senaste åren men kommunen har inte ordnat fram de tomter som fanns med i ÖP 2025. I närområdet finns närmare 100 lägenheter eller hus att hyra. Allt privatägt efter att Skövdebostäder sålde ut sina hus i Väring. Utan tomter och skola/förskola på orten minskar intresset att flytta hit. Det skulle bli resultatet av att Väring definieras som lokalort. Vem vågar då satsa på att bo här? Många tjänstepersoner vill väl redan idag lägga ned mindre skolor. De ser väl inte värdet av en Orts livsmiljö utan fokuserar mer på att spara pengar och förenkla sin egen planering.

Verksamhetsområden behövs också för att företagare ska kunna etablera sig på orten.

Slutsatser degradera inte Väring till lokalort:

Väring är ingen lokalort och skall inte heller bli en sådan, då det skulle innebära att utvecklingen går tillbaka i stället för framåt. Detta i en tid då verksamhetsområdet Locketorp skall utvecklas (5 km söder om Väring) och en stor verksamhet byggs i Mariestad, där Väring ligger bra till för pendlare till Mariestad eller Skövde. Tätorterna måste inte graderas och tvingas ingå i varandras nätverk. Låt alla utvecklas efter sin förmåga och planera för detta. Vårdcentral finns i Tidån dit många från Väring söker sig men andra väljer hellre Skövde. Troligen känner ingen i Väring att hen är en del av serviceorten Tidån. Då fritidsgården stängdes i Väring hänvisades ett fyrtiotal ungdomar från Väring till Tidån. En valde att åka dit efter stängningen i Väring. Övriga lämnades åt sitt öde. Det hjälper inte att lokalorter har ytor utpekade för bostadsbyggande. Sådana har funnits i decennier i Väring men Skövde kommun har inte hunnit att göra dem klara till försäljning. För detta krävs att de är förberedda för behövliga anslutningar också. VA-området i Truvert ger nya möjligheter. VA-området i Väring måste ses över.

Landsbygden och de mindre tätorterna är inte komplement till staden. Många människor önskar bo utanför staden då de ser det som den bästa miljön för sig själva och sina barn. Då är landsbygden och tätorterna lika mycket värda som centralorten. Nedgradera oss inte med sådant språkbruk. När vi läser i tidningen att konstgräs ska läggas på torget för att människor skall trivas bättre i staden och shoppa mer där tänker vi på våra

stora grönområden och egna odlingar. Utan landsbygden lär det bli dåligt med mat i staden. Landsbygden och de mindre tätorterna har egna värden som uppskattas.

Kommunikationer fysiska och digitala

För inte så länge sedan åkte de flesta tåg mellan Väring och Skövde. Sedan blev bussen enda möjligheten för kollektivtrafik och det funkar ganska bra med flera turer åt båda håll under vardagar. Men två bussar plus nattbussen under helgerna! Ska du in till Skövde en lördag är det knappt att du hinner till Skövde innan du måste ta sista hem igen den dagen. Det kan vara orsaken till att få åker kollektivt på helgerna. Cykla till jobbet på cykelbanor. Det finns några som cyklar ett par mil till jobbet i Skövde, men det är med livet som insats. Utanför sidomarkeringen har du cirka 15 cm asfalt för din cykel, från Väring och fram till Fjället. Därefter är det bättre vägren. Skövde kommun planerar för cykelbanor från centrum till Locketorp, men inget längre norrut. Från Tidån och Väring kommer troligen flera som ska jobba på gamla flygplatsens område. Ska de nöja sig med 15 cm Cykelbana?

Fibernät privata initiativ tog Skövde till tätposition

I början av 2010-talet fanns dåligt med fiberanslutningar i Skövde kommun. Då började sju fiberföreningar/byanät ta initiativ för att ändra på detta. Massor av ideella krafter drog tunga lass för att få finansiering, kunder och byggnation till stånd. Tack vare detta låg snart Skövde kommun i topp vad gällde bredbandsanslutningar. Boende och företag på landsbygden fick bättre och tätare fibernät än i staden. Jo, kommunen stötade en del med samordning och borgensåtagande men landsbygdsborna gjorde det mesta av jobbet då och fortsätter idag. Hur ser det ut kring fiber i ÖP 2040? Den hänvisar till 2020 års Plan för infrastrukturen, som gäller till 2025. I ÖP 2040 finns byanäten inte ens nämnda och resultatmålen gäller tätorter. En bredbandssamordnare skall finnas som ska ha fokus på, ja just det, Skövde tätort. Detta är varken hållbart eller med medborgarna i fokus.

Slutsatser kommunikationer:

Kollektivtrafiken behöver förbättras mellan Väring och Skövde,

speciellt under helgerna. Att ta sig till Skövde för bio, teater eller restaurang på helgen är omöjligt om du inte stannar till halvtre på natten. Arbeta för att påverka Västtrafik att testa fler helgturer. Säkrare cykelvägar mellan Väring och Skövde. Förläng de planerade cykelvägarna till Locketorp vidare till Väring och norrut. Bredbandsutbyggnad. Bredbandssamordnaren skall ha ett fokus på robust fibernät i hela kommunen och samverka med de lokala byanäten. Att sammanbinda nät mellan kommunala och byanät är nödvändigt för bättre divergens/redundans. Detta ökar hållbarheten. Hållbarhet även på lång sikt och i krislägen

På många sätt beskrivs hållbarhet som att det är bäst att bo tätt. Att planera stora bostadsområden kan vara smart när många ska få plats på kort tid. Men alla medborgare önskar inte bo tätt eller i stadsmiljö. De som brukar sin jord för att vi ska få mat behöver åkrar. Djur som betar håller landskapen öppna. Många vill idag odla mer av sitt husbehov av grönsaker och mår bra när de odlar både blommor och grönt. Många företagare bor på landsbygden och har kunder på många håll. De kan inte ta bussen eller cykla för att bygga hus eller installera VA hos kunderna. De bor gärna utanför tätbyggda områden där de får plats med lager och där andra i familjen också trivs. Vad gör vi om det blir krig eller annan katastrof? Längre elavbrott? Tidigare har stora städer evakuerats och människorna flyttat till släkt och vänner på landet. Där var de säkrare. De kunde värma husen vid elavbrott och de kunde odla upp marken för att få mat. Betande djur gav också Försörjning.

Slutsatser hållbarhet:

Utarna inte landsbygden. Låt den istället blomstra och utvecklas. Underlätta för människor som vill bo så att de kan odla mer av sin mat. Det är hållbart att inte behöva åka och handla mat mer än nödvändigt. Att bygga massor av bostäder på åkermark, som i Trädgårdsstaden, är inte hållbart. Men att en dunge eller en bit sällan odlad mark får bli tomtmark bör kunna tillåtas på landsbygden. Hållbarhet är att väl fungerande orter som Väring får tillåtelse att växa i maklig takt så att de boende kan känna gemenskap, ansvar för varandra och sitt samhälle och behålla

samt utveckla den service som är möjlig, för kommunen och för andra initiativ.

Sammanfattning:

Hela Sverige ska leva gäller för Sverige. Hela Skövde kommun skall utvecklas gäller för Skövde. Både stad och landsbygd skall utvecklas och ges förutsättningar så att medborgarna kan utvecklas och vara med och utveckla sitt samhälle. Ingen är betjänt av att land och stad står i motsatsförhållande. Vi behöver varandra och erbjuder olika livsförutsättningar. Låt detta komma fram i ÖP 2040. Väring har funnits i mer än 2000 år. Skola har funnits sedan 1847. Förskolan tillkom 1988 och är mer än fylld. Befolkningsutvecklingen är sedan länge positiv och stabil. Många företag och föreningar finns liksom butik för livsmedel och annan handel. Ge inte denna utveckling kalla handen genom att lägga en planering som utgår från att endast beskriva orten som en plats för samlat boende. Det skulle slå undan fötterna för företagare, för skola och förskola samt den utveckling som pågår och det samhälle som lockar nya bosättare.

Värings intresseförenings styrelse

Referensgruppen inför Dialogmöte och Handlingsplan för Väringsbygden som talar för många av dem som bor i vår trakt. Lyssna på oss och för dialog med oss framöver.

Bemötande:

- *Text om "stadens livsmiljöer" har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning.*
- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.*
- *Översiktsplanens syfte är att visa på lämplig framtida markanvändning. När och vem som genomför och bygger hanteras inte i översiktsplanen.*
- *Truvel pekade inte specifikt ut i översiktsplanen, här kan en mindre komplettering dock vara möjlig.*

- *Synpunkter om skola lämnas vidare till kommunens sektor Barn och utbildning.*
- *Mindre verksamheter som inte är störande är möjlig i Väring. Yta för markanvändning Bostadsbebyggelse med viss service har utökats något sen samrådet.*
- *Synpunkten om kollektivtrafikavgångar rör inte direkt ÖP.*
- *Behov av cykelväg som knyter samman tätorter och Skövde centralort finns redovisat i Utvecklingsinriktningen. Exakt dragning är inte visad, detta behöver studeras i detalj i samband med att beslut fattas att genomföra.*
- *Text om fiberföreningar har justerats i kapitel Mark- och vattenanvändning > IT-infrastruktur.*

Utvecklingsgrupp Tidanbygden

1. Om Kommunikationer till och från Serviceorter, sid 33 i pdf ÖP2040: I ÖP står ”Idag är det lätt att ta sig från Serviceorterna in till staden”.

I Norra delarna av Skövde kommun fungerar kommunikationerna bra på vardagar.

Men på lördag/söndag slutar det att fungera ca 1400, då är det inte lätt att ta sig in till staden och tillbaka. Detta gör att vi som bor i (Moholm), Tidan, Väring, Ulvåker, Stöpen samt Fjället inte kan delta i kulturlivet eller idrotts eller restaurang livet på helgerna utan att inneha bil, med de restriktioner det innebär.

Detta måste strida mot kommunens hållbarhetsmål, då det driver fram icke hållbara färdssätt. (Om det inte är kommunens mening att ”Allra mest hållbara färdssätt är den resa som inte behöver genomföras alls”, dvs att vi inte ska delta i kulturlivet på helgerna. Men det tror vi inte...)

Vårt konkreta förslag har tidigare framförts i medborgardislogen med Tidan: Sätt in en buss som anländer till Skövde strax mellan 17–18 på lördag.

Hemresa ca 2200. Antingen rutt 505. (Moholm-Tidan-Väring-Fjället-Skövde) eller rutt 613 (Moholm-Tidan-Väring-Ulvåker-

Stöpen-Skövde). Bussen kan vända i Moholm då det finns tåg mellan Töreboda och Skövde.

På söndag bör en buss gå från Skövde efter tågen från Stockholm/Göteborg anländer vid ca kl 1800. Annars blir man strandad i Skövde. (Går att välja mellan rutt 505/613).

Vi har haft en diskussion med Västtrafik, som säger att detta skall hända vid byte av tidtabell den 2023-06-01, törs man tro på det?

2. Om väg 200 i ÖP2040:

Den framtida vägkopplingen mellan väg 26 och väg 200 är en bra plan.

Denna tillsammans med de förväntade etableringarna på tidigare flygplatsen i Locketorp, batterifabrik i Mariestad och de satsningarna på boende i serviceorter och lokalorter menar vi kommer att leda till ökat trafiktryck på väg 200. Så även mer tung trafik, inte alla lastbilar kommer att ta vägen över 26an, när 200:an är närmare.

ÖP2040 måste innehålla att se över väg 200 i hela kommunen, så att smidig och säker kommunikation säkerställs. I synnerhet behöver genomfartsleden genom Tidan ses över, något som redan beslutats av Kommunstyrelsen i ”Handlingsplan för Tidan”(se Dnr ADM.2022.13).

I samband med detta är det av största vikt för säkerheten att cykelvägar anläggs som alternativ till att cykla längs väg 200.

3. Om gång- och cykelvägar i ÖP 2040:

Som sagt ovan är GC-väg som gör att cykling och promenader på väg 200 undviks, av säkerhetsskäl. ÖP2040 verkar ha cykelvägsfokus att man ska ta sig in och ut från staden. En cykelväg har många fler värden än så. Den ger möjlighet till vardagsmotion genom att erbjuda ”rundor” för motionärer, den bidrar till hållbarhet när Barn och ungdomar inte behöver bli skjutsade i bil in till serviceorten (av säkerhetsskäl). Vid förläggning av cykelvägen bör de boende i området tillfrågas. Så att cykelvägen blir förlagd så att vardagsmotionen blir trevlig och att så många som möjligt kommer att använda GC-vägarna.

Att hela vägen förlägga cykelvägen strax intill väg 200 är inte det trevligaste, även om det är närmast. Mer kreativa förlägg-

ningar, utanför Trafikverkets vägområde, gör att Skövde kommun får makten över anläggandet, att det möjligen blir billigare och att lokala krafter kan katalysera tillkomsten av cykelvägar. Jämför GC-vägen som Utvecklingsgrupp Tidanbygden byggde mellan Götlunda kyrka och Vallby Sörgårdens kulturresevat.

4. Om byggnation i Tidan:

I utkastet till ÖP2040 står

Planeringsprinciper Tidan:

- I några av de befintliga, icke utbyggda bostadsområdena är detaljplanerna gamla. Vid behov bör möjligheten prövas att se över dessa detaljplaner utifrån attraktivitet, behov och efterfrågan.

Det pågår väl redan detaljplanearbete, för att möjliggöra Skövdebostädernas hyreslägenheter som snart ska byggas i Tidan? Enligt information från Bernt Mårtensson och Katarina Prick maj-2020.

Bemötande:

- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.*
- *Texten om kommunikationer till tätorter har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning.*
- *Synpunkten om kollektivtrafikavgångar rör inte direkt ÖP.*
- *Behov av cykelväg som knyter samman Tidan, Våring och Skövde finns redovisat i Utvecklingsinriktningen. Exakt dragning är inte visad, detta behöver studeras i detalj i samband med att beslut fattas att genomföra.*
- *Frågor om översyn och underhåll av befintligt vägnät behandlas i processer utanför översiktsplanens ramar, bland annat i regional infrastrukturplan. Synpunkter om behov av översyn av väg 200 lämnas vidare till kommunens enhet för Gata- och natur.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

Igelstorps IK

"I serviceorterna ska det finnas kommunal service. Det kan exempelvis handla om kommunalt vatten och avlopp, avfallshandtering, förskola, grundskola för lägre åldrar, boende för äldre, bibliotek eller likande kulturell mötesplats för alla åldrar, torgplats eller annan samlingsplats utomhus samt någon funktion för idrott eller fritid. I serviceorterna skapas också indirekta förutsättningar för privat service i form av butiker, samt för regional service som kollektivtrafik och viss vård."

Vi i Igelstorps IK ser detta som ett direkt hot mot vår överlevnad. Som lokalort kommer vi inte att ha samma möjligheter att verka för våra invånares rätt att bibehålla en idrottsförening. Redan idag har varken Lerdala (lokalort) eller Våring (lokalort) A-lag i herrfotboll. Ulvåker (lokalort) har det bara till namnet, då det i verkligheten är Stöpen som förser Ulvåker med underlag för att bedriva sin verksamhet. Det har vi fortfarande, men med kommunens idéer kring lokalorter ser vi våra möjligheter att behålla ett A-lag i herrfotboll som uteslutna. Därmed försvinner även möjligheten att bedriva vår föreningsägda anläggning och då försvinner även all vår ungdomsverksamhet. Vilket vi inte vill tro är kommunens ambition med förslaget om Lokalorterna.

"I Skövde kommun är Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidan och Vårsås serviceorter. Serviceorterna är nav i sina respektive nätverk, som även rymmer ett antal lokalorter. Detta system främjar den hållbara utvecklingen på landsbygden. Genom att stärka serviceorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en levande landsbygd."

Genom att utelämna Igelstorp här kommer vår tätort att hämnas ohjälpligt efter. Skövde kommun bör istället satsa hårt på Igelstorp genom att bygga om det gamla stationsområdet, som är granne med Igelvallen. Här kan man framförallt bygga hyresrätter. Det har vi idag inga alls i Igelstorp. Det påverkar demografin något oerhört negativt för oss. Tänk att kunna få flytta till sitt första egna, boende på hemorten? Den rätten förnekar Skövde kommun oss. Med ny cykelbana från Skövde till Igels-

torp och då RV 49 nu byggs ut till mötesfri landsväg med hastighet på 100 km/h är man snabbt i Igelstorp. Sedan föreslår vi även att kommunen bereder mer mark för byggnation, gärna i skogarna väster om samhället. Allt detta sammantaget skulle underlätta väldigt mycket för oss i Igelstorps IK för att kunna bedriva vår fotbollsverksamhet för personer i åldrarna 18 - 30 år. Precis de åldrar man är aktiv fotbollsspelare i.

"Serviceorterna och lokalorterna har en viktig funktion, både i kommunens tätortsutveckling och för kommunens tillväxt ur ett hållbarhetsperspektiv. Det bedöms därför motiverat att ta i anspråk den jordbruksmark som ligger i direkt anslutning till tätorterna, för att på så sätt tillgodose ett väsentligt allmänt samhällsintresse. Ianspråktagandet av åkermarken bedöms ge minsta möjliga intrång på omkringliggande värden i anslutning till tätorterna."

Här hänvisar vi till vårt svar i föregående fråga. Vi i Igelstorps IK ser gärna en utökad byggnation i Igelstorp och då gärna en mer blandad bebyggelse för att människor i olika skeenden i livet ska kunna bo i Igelstorp.

"Föreslagen bebyggelseutveckling i Igelstorp medför intrång i riksintresseområdet Svenstorp (NRO14088). Då den föreslagna bebyggelsen ligger i direkt anslutning till samlad bebyggelse bedöms intrånget medföra begränsade negativa effekter för riksintresseområdet. Det är dock viktigt i samband med detaljplanearbetet se till att de spridningsstråk som finns i det ianspråktagna området bibehålls och förstärks."

Vi i Igelstorps IK ser inte några hinder för en fortsatt bebyggelse av såväl bostäder som ytterligare service i samhället. Det är den utveckling som kommunen verkligen kan hjälpa oss i Igelstorps IK med. Då kommer vi orka med att arbeta vidare ideellt för att stärka Skövde kommun. Det som framkommer i NRO14088 ska givetvis tas hänsyn till.

"Utgångspunkten i översiktsplaneförslaget är att tyngdpunkten för den framtida utvecklingen ska vara knuten till centralorten Skövde, serviceorterna Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidän och Vårsås samt en viss del av de lokala orterna (Igelstorp, Värning, Lerdala och Ulvåker)."

Den här skrivningen vänder vi i Igelstorps IK oss starkt emot.

Vi anser oss bli behandlade av Skövde kommun som ett B-lag där kommunen tar sig rätten att segregera sina invånare. Om inte detta ändras, ser vi ingen framtid för vår förening.

"Ett antal orter pekats ut som serviceorter (Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidän och Vårsås) respektive lokala orter (Igelstorp, Värning, Lerdala och Ulvåker). I serviceorterna anges att dess kvalitéer ska stärkas och grundläggande kommunal service säkras. Lokala orter ska ingå i nätverk med en serviceort eller med staden. Eventuell ny bebyggelse i serviceorterna samt i de lokala orterna kommer att understödja existerande service."

I stället bör kommunen se till alla tätorters utveckling och inte syssla med att värdera tätorternas existens mot varandra. Återigen kommer Igelstorps IK inte klara av att existera som förening med kommunens sätt att rangordna vilka föreningar som har existensberättigande och vilka som inte har det.

"Översiktsplaneförslagets ställningstaganden kring serviceorternas utveckling bedöms bidra till positiva effekter och målpuppfyllelse."

Och de positiva effekterna blir då på lokalorternas bekostnad! För att vara tydlig: –Vi i Igelstorp kommer aldrig att bidra till serviceorten Vårsås utveckling. Vi i Igelstorp åker då till centralorten och använder de föreningar som finns där.

"Det bedöms som positivt att serviceorternas offentliga platser och sociala rum belyses i planen, och anger att det ska finnas kommunal service som bibliotek eller liknande kulturell mötesplats för olika åldrar, torgplats eller annan samlade plats utomhus samt målpunkter för idrott eller fritid."

Självklart låter detta bra för de orter som nu får status som serviceorter, för övrigt hänvisar vi till föregående svar.

"Ny bebyggelse på landsbygden planeras främst ske genom komplettering av övriga orter och byar, vilket är en positiv inriktning för att motverka en splittrad bebyggelsestruktur med långa avstånd till servicefunktioner. Landsbygdens invånare samt människor boende i de utpekade lokala orterna kommer dock fortsatt vara beroende av serviceorterna samt Skövde centralort."

Skövde kommun har härmed ingen avsikt att hjälpa en fören-

ing som vår i Igelstorp. Vi får klara oss bäst vi kan så länge det nu går.

"I översiktsplaneförslaget anges inriktningen att bebyggelseutvecklingen för bostäder ska ske på platser med närhet till god kollektivtrafik samt längs kollektivtrafikstråk. Att placera huvuddelen av ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen är en mycket bra förutsättning för ett hållbart vardagsliv."

Med tanke på den goda kollektivtrafik vi i Igelstorp har med vårt läge mellan Skövde och Tibro och med tanke på den kommande cykelbanan till centralorten är det märkligt att kommunen då inte vill stötta förutsättningarna för ett hållbart vardagsliv i Igelstorp genom att degradera oss till lokalort.

"Utöver förtätning och koncentration till serviceorter, planeras ett antal nya områden för större exploatering för bostäder och verksamhetsområden. För bostäder planeras utveckling av ett nytt område i Stadsskogen, medan Trädgårdsstaden och Hasselbacken ska utvecklas vidare."

Vi i Igelstorps IK hade hellre sett satsning på nybyggnation i kommunens tätorter för att där utveckla redan befintlig infrastruktur.

"Åtgärder på väg 26 och 49 är sedan tidigare planerade, och översiktsplaneförslaget anger att det är av stor vikt att åtgärderna fullföljs, då det är viktigt både för pendlingsresor och för näringslivets transporter."

Återigen talar kommunens ambitioner att växa mot att göra Igelstorp till en lokalort. Under förutsättning att kommunen verkligen menar det som står om åtgärder på väg 49. Vi i Igelstorps IK vill mer än gärna bidra till Skövde kommuns utveckling. Slå då inte undan benen för oss genom att ge oss sämre förutsättningar än övriga tätorter. Att man år 2023 börjar gradera sina invånare efter var man bor trodde vi inte skulle hända.

Bemötande:

- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.*

Föreningen Svenskt Landskapsskydd

Vindkraft

Föreningen Svenskt landskapsskydd vill peka på att skyddsavstånden till bostäder bör göras väsentligt längre än de 500 m som stipuleras i planen.

Vi stödjer dock helt Skövde kommuns vision avseende nej till vindkraft på berget Billingen.

Sid 82 i planbeskrivningen:

"Mot bakgrund av genomförd landskapsanalys och ett flertal andra värden på Billingen (bland annat naturreservat, natura2000 och landskapsbildsskydd) bör inte vindkraftverk uppföras på Billingen. Här bör övriga värden ges företräde."

Föreningen Svenskt Landskapsskydd vill här peka på att hittills samtliga försök från olika intressenter att få tillstånd till vindkraftsetableringar på Billingen, har avslagits av miljödomstolarna. Föreningen Svenskt Landskapsskydd har också aktivt deltagit i de processerna och kommer också att bevaka frågan framöver.

Föreningen Svenskt Landskapsskydd ser Skövde kommuns tydliga ställningstagande i detta hänseende som viktigt, inte bara för människor eller naturen och dess värden skull, utan också för att bespara presumtiva projektörer och miljödomstolarna långa och dyra domstolsprocesser. Ett tidigt och tydligt ställningstagande i ÖP 2040 och i kommunens vindkraftsplan undanröjer alla tveksamheter i frågan, samt sparar arbete och pengar.

Stenbrott

Inom Skövde kommun finns två dominerande stenbrott, Cementas dagbrott och stenbrott Billingsryd. I dessa hänseenden bör Skövde kommun ha en tydlig avsikt inför framtiden. I nuvarande utkast till ÖP 2040 tycks kommunen "luta sig tillbaka" i dessa viktiga frågor och passivt hänvisa till de aktuella riksintressena.

Vi anser istället att kommunen bör, oavsett riksintresse, ha en egen tydlig åsikt i frågan. En åsikt som ligger i kommunens långsiktiga intresse.

Föreningen Svenskt Landskapsskydd anser att det, med kommunens utveckling och bästa för ögonen torde vara omöjligt att acceptera dessa miljöförstörande och landskapsförstörande processer, detta särskilt som omfattande klagomål har förekommit under mycket lång tid. Det är nu hög tid att kommunen tar ställning och sätter ned foten i frågan.

Cementa

Såvitt Föreningen Svenskt Landskapsskydd erfar går nuvarande tillstånd mot sitt slut detta decennium. Kommunen bör i ÖP 2040 därför vara tydlig med att Cementas dagbrott därefter skall avvecklas.

Billingsryd

När det gäller Billingsryd gäller samma förhållande som för Cementa. Kommunen bör även här tydliggöra sina avsikter att inte fortsätta att ställa sin mark till förfogande för denna verksamhet när nuvarande miljö tillstånd går ut 2028. Under miljöprövningsprocessen 2018-2021 ansåg över 200 fastighetsägare, gränsande till stenbrottet, att verksamheten måste läggas ned. Skanska och Paroc AB hävdade att fortsatt brytning var nödvändig för tillgången på diabas, men Föreningen Svenskt Landskapsskydd har visat att detta inte överensstämmer med verkligheten.

Mark och Miljödomstolens lagakraftvunna dom 2021-06-09 (Dom 4975-20):

I rubricerad dom framgår det tydligt att såväl Miljöprövningsdelegationen som Mark- och Miljödomstolen anser att det nuvarande tillståndet, som gäller fram till 2028, är en relativt kort period och att detta skall anses som ett slututtag.

Sid 25/ Länsstyrelsens synpunkter: *”Miljöprövningsdelegationens beslut anses vara väl avvägt till de förutsättningar som råder på platsen för att verksamheten ska kunna tillåtas i 7 år, då ett slututtag förväntas ske för tåkten med fyndigheter av riksintresse.”*

Sid 27/ Mark- och Miljödomstolens domskäl: *”Som miljöprövningsdelegationen anfört har den nu ansökta verksamheten karaktär av slututvinning under en relativt kort period.”*

Ovanstående tydliga ställningstaganden från såväl Länsstyrelsen/Miljöprövningsdelegationen som Mark- och Miljö-

domstolen borde ge Skövde kommun incitament att planera för att avsluta verksamheten i Billingsryd 2028. Detta bör också framgå i ÖP 2040.

Bemötande:

- *Texten har förtydligats angående riktvärden för buller och beaktande av skyddsavstånd i kapitel Mark- och vattenanvändning > Vindkraft.*
- *I ÖP 2040 redovisas ytan för Riksintresseområde för materialutvinning i karta Värden och hänsyn, ytan som finns i karta Mark- och vattenanvändning motsvarar den yta som det idag finns täkt-tillstånd för. Skövde kommun följer beslutade riksintressen och givna täkt-tillstånd till dess att dessa förändras och har inte för avsikt att ändra ytan för markanvändningen. Även om tillstånd för brytning inte förlängs finns möjlighet för Heidelberg att fortsätta tillverkningen inom verksamhetsområdet.*
- *Kommunen ser dock möjlighet att få delta i dialog med verksamhetsutövaren Heidelberg (tidigare Cementa) för att se vilken typ av återställning som kan vara lämplig den dag då brytningen upphör.*

10. Övriga

Skanova AB

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Bemötande:

Noteras

Ellevio AB

Vi har både lokalnät och regionnät inom de norra delarna av kommunen. Enligt planbeskrivningen står det att Fortum är nätagare och det var de förut men nu mer är det Ellevio som är nätagare.

Energifrågan är en viktig del i en hållbar utveckling och därför är det viktigt att ledningar som överför energi från produktion till konsumtion skyddas och säkras. Elnätet är en möjliggörare för samhällets utveckling och energiomställningen. En viktig aspekt för att elförsörjningen ska vara hållbar är att den ska vara driftsäker. Vid inskränkning i vår eldistribution blir vårt samhälle mer sårbart och driftsäkerheten inte lika självklar, det är därför viktigt att våra regionnätsledningar skyddas i samhällsutvecklingen. Genom att upprätthålla avstånd till viktiga matande ledningar i samhällsplaneringen bidrar ni till säkerheten för vårt nuvarande och framtida ökande kapacitetsbehov kan tillgodoses.

Vi arbetar ständigt med att förnya och förbättra vårt elnät. Det är viktigt att vi tillsammans med kommunen som helhet (organisation och invånare) har ett bra samarbete i elnäts- och samhällsutvecklingen.

I samband med planering av utveckling av samhället är det viktigt att vi är med i en tidig dialog om elnätsutbyggnaden, detta för att säkerställa kapacitet och utrymmen för elnätet.

Bemötande:

- Faktafel korrigeras.
- Transmissionsnätet har lagts till i karta Värden och hänsyn.
- Text om energi har bearbetats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Energiförsörjning och energiproduktion.
- Avsnitt om magnetfält har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Det robusta samhället.

Vattenfall Eldistribution AB

Vid detaljplansplanering och bygglov m.m. i närheten av Vattenfalls anläggningar och fastigheter är det viktigt att kontakta Vattenfall.

Bemötande:

Noteras

Arne Lorentzon AB

För Skaraborg som helhet behöver Skövde stad växa. Vi har därför fokuserat våra synpunkter till de arbetsområden där vi anser att vi har mest att tillföra då de ligger närmast vår verksamhet och vårt kompetensområde. Vi kommer därför främst att kommentera behovet av boende samt bortbyggandet av barriärer. Om man tar hänsyn till vårt förslag som helhet anser vi att man, utan att tumma på miljöhänsyn och befintlig bebyggelse, kan få till upp emot 1000 extra bostäder i centrumnära område. Detta anser vi kunna vara möjligt om man vågar ta de stora och nödvändiga stegen som vi menar att man måste ta.

Vad gäller barriärer anser vi att man i ÖP2040 har gjort ett bra arbete i att identifiera dessa och att man har ambitionen att med ny byggnation minska och överbrygga dessa vilket är positivt. Dock ser vi att man missar i att belysa och lösa upp den mentala barriär som idag finns kring den framtida stadsdelen vid Simsjön som vi väljer att döpa till "Simsjöhöjden".

Vad gäller byggnation anser vi därför att man gör fel när man inte tydligt pekar ut området norr/öster om Simsjön som den nya sjönära stadsdelen "Simsjöhöjden". Istället väljer man den något diffusa och enkla lösningen och gör det till ett framtida utredningsområde. Detta anser vi inte håller då området under ca 20 års tid har varit just ett framtida utredningsområde. I ÖP2040 måste man sätta ner foten om riktningen.

Vi anser att man i ÖP2040 skall beskriva detta som ett område för Sammanhängande Bostadsbebyggelse och på så vis markera framtiden för området.

Tittar man på området på en större karta ser man också tydligt att det vore naturligt att utöka Skövde stad på denna plats. Förutom att man skapar jämnvikt av nya invånare mot alla nya områden i nordost skapar man också en naturlig sammankoppling med dom västra delarna av Skultorp med en möjlig framtida vägkoppling. I ÖP2040 pekar man också ut ett grönstråk genom Skultorp som slutar i skogskanten. Detta skulle med fördel dras vidare och ansluta mot Simsjön.

Genom att markera detta som ett område för sammanhängande bostadsbebyggelse redan nu skapar man också förutsättningar för genomförande av infrastrukturinvesteringar som måste planeras in. Dessa åtgärder är nödvändiga men utan denna visionära höjd för området kommer dessa investeringar skjutas på framtiden och vi får vad man närmast kan likna vid ett Moment 22 där tiden bara går.

Bemötande:

- *Arbetet med Simsjöområdet steg 1 (befintlig bebyggelse) pågår parallellt med ÖP 2040. Text om Simsjöområdets fortsatta utveckling har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Utredningsområden.*
- *Samtidigt som översiktsplanen ska visa på kommunens vilja framåt, ska den också vara en överenskommelse mellan stat och kommun om lämplig mark- och vattenanvändning utifrån hänsyn och avvägningar mot berörda värden, som till exempel riksintressen och naturreservat. När det gäller Simsjöområdet så finns ett flertal sådana olika värden att beakta där för-djupade studier behö-*

ver göras. Dessa har ännu inte blivit genomförda och kommunen har i nuläget inte tillräckligt kunskapsunderlag för att göra rätt avvägningar och markera lämpligt område på markanvändningskartan. Även de sociala och samhällsekonomiska konsekvenserna bör analyseras. I plantexten beskrivs hur det fortsatta planeringsarbetet för Simsjöområdets bebyggelseutveckling bör genomföras.

Jättadalen AB

Jättadalen vill med detta yttrande inkomma med synpunkter och samtidigt berömma Skövde kommuns arbete med att ta fram en genomarbetad och välbalanserad Översiktsplan 2040.

Jättadalen har verkat i kommunen, både på landet och i staden under lång tid och är nu i ett läge där man som företag går in i en ny fast. Vi är bland annat mycket engagerade tillsammans med kommunen och flera andra aktörer i Skövde Science City och har där investerat mycket och arbetar hårt för att möjliggöra byggnation.

Våra synpunkter:

- **Integrera områden och minska barriäreffekter.**
Med anledning av den omfattande byggnationen som planeras på Mariesjö är det av yttersta vikt att stråken och kommunikationerna till och från området stärks. Det gäller dels mot centrum där västra stambanans inverkan som barriär behöver arbetas bort, men också upp mot Stallsiken där den planerade kopplingen behöver komma på plats snarast möjligt. Att arbeta med att integrera Skövde Science City med övriga staden behöver genomföras fullt ut för att ge området bästa möjliga förutsättning att lyckas.
- **Arbeta aktivt med både stad och land.**
Jättadalen anser att en levande landsbygd är en förutsättning för en väl fungerande kommun. Att stärka ytterteratorernas och landsbygdens attraktivitet bör göras riktat och genom rätt förutsättningar kan ÖP 2040 var nyckeln i det arbetet. Vidare anser vi att kommunen kan bli ännu tydligare i ÖP 2040 vad man vill och vilka förutsättningar som ska gälla för utveckling,

etableringar och byggnation utanför Skövde stadskärna. Vi ser fram emot att läsa den slutgiltiga handlingen.

Bemötande:

- Det är viktigt med en tydlig koppling mellan stadens centrum och Science city. Arbetet med detta pågår inom andra delar av den kommunala organisationen och i samverkan med andra aktörer. Likaså är arbetet med att koppla ihop Hjövägen med Nollhagavägen via Stallsiken Södra på gång och kommer betyda mycket för Skövde stad, den kopplingen finns i markanvändningskartan.
- Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit. Kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.

Fastighetsägare Braxtorp 3:2 samt Brixly AB

Mot bland annat bakgrund av planerna för etablering av nya verksamheter i tex Mariestad som kommer generera ett ökat behov av bostäder på orter strategiskt placerade mellan Mariestad och Skövde vill vi lämna följande yttrande på rubricerad ÖP. Vi ser det som mycket positivt att delar av vår fastighet Skövde Braxtorp 3:2 (se kartbild) omvandlas till bostadsändamål mm och begär därför att fastigheten skall ingå i ÖP som område lämpligt för bostäder.

I detta syfte har vi som ägare till fastigheten tecknat en avsiktsförklaring med Brixly AB att utveckla området för bostadsändamål mm.

Bemötande:

- Området är inte lämpligt att exploatera, detta beskrivs i Hållbarhetsbedömningens bilaga "Bortvalda områden". Området har hög sårbarhet och ingår i Stöpens reservvattentäkt, undersökningar om vattentäktens kapacitet och nya tillstånd pågår.

11. Medborgarsynpunkter

Synpunkterna nedan är formellt inkomna från medborgare under samrådet av ÖP 2040. Där flera lämnat synpunkter inom samma ort är dessa samlade och svar ges per ort. Alla synpunkter är anonymiserade.

Skultorp

Medborgare 28

Bor i Häggum som ligger i f.d Skultorps kommun. Är intresserad av hela kommunen men särskilt Skultorpsbygden.

Under ställningstagande 4 skriver ni om en levande landsbygd. Ni skriver bl.a om attraktiva livsmiljöer där mångfald ska stärkas . . . men hur? och med vad? och när?

För oss i Skultorpsbygden finns två nerslitna skolor. När, hur och var ska dessa ersättas? Flera ideella idrottsföreningar gör ett jättejobb i Skultorpsbygden inte minst för barn och ungdomar.

Hur tänker ni kring idrottshall? Behovet är stort!

Vilka utvecklingsmöjligheter ser ni för vårt Kommunallhus?

Många människor i Skultorpsbygden börjar bli lite till åren! När och var planerar ni ett Äldreboende samt Servicelägenheter i Skultorp. Förr fanns äldreboendet Billingsro som nu används till annan verksamhet. Det är ju naturligtvis numera för omodernt till Äldreboende. Men de äldre i Skultorp borde få förvissa sig om att det finns boende med omsorg på ålderdomen. Och, därmed få bo kvar i sin hemmiljö.

Tack, för ordet. Ser med tillförsikt fram emot ert svar!

Ha det gött, Skövde kommun!

Medborgare 33

Undertecknade bor i södra delen av kommunen, Sjogerstad, varför vi främst har kommentarer runt Skultorp och södra kommundelen.

Allmänt anser vi att det är mycket lite som planeras för Skultorp med omnejd.

Allmänna ord som "stärka serviceorternas servicetillgång..."

säger inte så mycket. Vi anser att Skultorp blivit av med det mesta av kommunal / samhällsnyttig service under årens gång. Beröm dock att vi har fått behålla biblioteket och att det fått sk meröppet. Skulle vilja se vad som menas med att "stärka serviceorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter"?

Vad gäller levande landsbygd upplever vi som bor där att det mesta görs för att motverka en levande landsbygd vad gäller till exempel bygglov och anslutning av VA etc. Vi ser skillnader mot andra kommuner som gör det lättare med dessa ärenden.

Bra om kommunen tar fram en definition på mark på landsbygden som kan bebyggas. Lågproduktiv åkermark etc. Jag tror ingen lantbrukare begär bygglov på fin åkermark utan det är på svårbrukad mark eller ängsmark.

Satsa mer på den södra delen av kommunen. Kan ju inte vara möjligt att all satsning hamnar i norra delen. Finns inga tomter kvar i Skultorp och vi ser inga initiativ till att planera för nya utan tvärt om! Kommunen äger faktiskt mark söderut mot Häggumsvägen.

På sid 45 står det om tänkbara områden men senare i planen tas dessa bort p g a olika orsaker.

Mellanstadieskolor måste prioriteras i Skultorp. Finns flera nya förskolor men vart ska barnen sedan ta vägen? Varför inte en högstadieskola! Det finns en bred ungdomsverksamhet varför behovet av en ordentlig idrottshall är skriande!

Bra att det blir cykelväg till Igelstorp. En GC-väg (för arbetspendling) ska kanske gå utmed befintlig väg men varför inte fortsätta med en "naturcykelbana" till Tibro och sedan till Karlsborg på den nedlagda järnvägen. Kan bli ett BRA turistmål ihop med de andra kommunerna. Jämför med Falköping, Ulricehamn med fortsättning till Västkusten.

Bra att göra en plan för Simsjöområdet så att bebyggelsen där kan utvecklas.

Bemötande Skultorp:

- Att peka ut en exakt plats för framtida servicefunktioner som skolor, äldreboenden, fritidsgård mm i tätorterna ingår inte i översiktsplanen. ÖP 2040 visar på var det finns mark för nuvarande

och framtida bebyggelse, oavsett om det är för bostäder eller andra användningar kopplat till detta. Skultorp har bla yta för mångfunktionell bebyggelse, bostadsbebyggelse med viss service och verksamheter. I dessa användningar ingår olika typer av bostadsbebyggelse, service och verksamheter.

- Behovet av att knyta samman Skaraborg med fler cykelvägar har lagts till och beskrivs i text i kapitlet Skövde inför 2040 > Regional infrastruktur, några dragningar visas även i kartan i kapitel Utvecklingsinriktning.
- Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit. Kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.

Följande synpunkter vidarebefordras till berörda:

- Frågor om översyn och underhåll av kommunala fastigheter behandlas i processer utanför översiktsplanens ramar. Synpunkter lämnas vidare till kommunens avdelning för Fastigheter.
- Frågor om översyn och underhåll av befintligt vägnät behandlas i processer utanför översiktsplanens ramar, bland annat i regional infrastrukturplan. Synpunkter lämnas vidare till kommunens enhet för Gata- och natur.

Väring

Medborgare 5

Cykelväg från Tidån genom Väring via flygfältet/fjället utmed väg 200. Säker överfart vid macken i väring då löparspår, Fotboll och Scouter finns på andra sidan väg 200.

Väring: Byggbara tomter även utanför samhället samt möjlighet till fler tomter i samhället. Viktigt för samhället Väring att det ges möjlighet för tillväxt för att säkerställa skolans fortsatta drift. Bygden är viktig för alla. Alla kan och vill inte bo i stan.

Medborgare 18

Under ställningstagandet "En levande landsbygd - Serviceorter

som nav" så väljer man ut ett par orter som ska utgöra "nav" i planen, men det är inte så man uppnår en levande landsbygd. Varje ort har sina kvaliteter och styrkor, olika förutsättningar utefter sin storlek. Att skapa ett antal "minicentralorter" som ska utgöra nav i varje del är ett centraliserat tänk. En levande landsbygd handlar om att decentralisera, att inse att varje ort har olika förutsättningar och styrkor. Man kanske inte kan ha stora villatomter inne i centralorten, men det kan man på mindre orter. Men för att folk ska vilja bygga hus måste det finnas närhet till förskola och någonstans man kan handla mat. Flyttar man det till en lite större ort en bit bort så försvinner också intresset att bygga just där, och man mister den styrka som fanns med den lilla orten. Man har alltid en närhet till natur och rekreation på den lilla orten, men om det finns en bred landsväg som skär av gångstråken så minskar dess attraktivitet. Man uppnår inte en levande landsbygd genom att flytta servicen centralt, utan man uppnår den genom att anpassa den så att den lyfter landsbygdens styrkor och förebygger dess risker.

Man pratar om en levande landsbygd, men samtidigt har man inte tagit vara på möjligheten att faktiskt avsätta mark till specifika ändamål på de så kallade lokalorterna. I Väring som exempel så finns två mindre områden avsatta för verksamhet. Är det hitåt man vill att orten ska växa om fler företag vill etablera sig? Området runt Hedhamra har idag en bensinstation, pizzeria och en obemannad matbutik. Tvärs över vägen finns olika rekreationsområden såsom scoutstuga, motionsspår och fotbollsplan. Det har blivit ett naturligt centrum för orten, men är helt blankt i översiktsplanen. Här skulle jag önska att planen uppdaterades, både för att anpassas till nuläget men också för att ta riktning mot hur orten ska utvecklas. Detsamma borde gälla för övriga orter, planen behöver redovisa hur orterna ska utvecklas fram till 2040.

Vidare skulle jag gärna se att man undersöker möjligheten att använda marken kring stambanan till exempelvis cykelbanor. Av förståeliga skäl får man inte uppföra byggnader nära stambanan, men en cykelväg skulle inte hindra en framtida utbyggnad. En sådan skulle kunna knyta ihop olika mindre orter, exempelvis Tidån - Väring - Ulvåker med korsande cykelbanor

såsom Stöpen. Då skulle man kunna ta sig snabbare mellan dessa till cykel än vad man gör om man följer bilvägarna.

Medborgare 19

En levande landsbygd- Jag förstår inte hur en levande landsbygd ska kunna skapas genom att ta bort kommunal service och inte ha någon mark för verksamheter i ett antal av Skövdes "lokalorter". Uppdelningen mellan serviceorter och lokalorter borde helt slopas i den nya översiktsplanen.

Som nyinflyttad till Väring så läser jag översiktsplanen med oro, ska Väring tillsammans med andra mindre orter inte få fortsätta att växa och vara attraktiva att bo i? I dagsläget har vi kommunal service i form av exempelvis förskola och skola upp till åk 6. Det är en av anledningarna till att vi valde att bygga ett nytt hus och flytta med vår familj till orten. Jag känner mig säker på att många andra som funderar på att flytta till Skövde med familjen resonerar likadant. Vill vi att Skövde ska fortsätta att växa och vara en attraktiv bostadsort så behöver det finnas möjlighet till olika boendemiljöer med service - alla vill faktiskt inte bo trädgårdsstaden.

Idag finns det service i Väring i form av bensinmack, restaurang och mataffär. I översiktsplanen målas allt det ut som sammanhängande bostadsbebyggelse. Om fler företag vill etablera sig på orten så är det problematiskt om kommunen målar ut den som enbart ett bostadsområde. Med den teknikutveckling och digitalisering som vi ser idag så behöver inte alla nya etableringar ske mitt i centrum, möjligheten finns att etablera företag på en mindre ort och ändå vara nära en större marknad, den möjligheten önskar jag ska finnas i Väring och andra lokalorter i framtiden.

Att få till bättre möjligheter till kollektivtrafik och cykel- och gångbanor som nämns i ÖP är självklart positivt och en förutsättning för att alla mindre orter ska ha möjlighet att växa på ett hållbart sätt. I dagsläget finns tillgång till kollektivtrafik för den som jobbar dagtid men nästan obefintligt med kollektivtrafik på helger, förbättringspotential finns alltså för att fler ska kunna välja bort bil.

Medborgare 24

Min åsikt är att Väring ska vara ett levande samhälle som ska utvecklas och inte degraderas till lokalort. Utveckling:

att förskola och skolan med alla olika verksamheter får vara kvar och inte läggas ned eller begränsa möjligheten till aktiviteter i tex gymnasalen, att ungdomar får större utrymme att träffas i en fritidsgård och få möjligheten till meningsfulla aktiviteter, att de som vill ska kunna bygga sina hus i Väring med omnejd, att äldre ska ha möjlighet till kvarboende i seniorboende eller liknande, att kollektivtrafiken utvidgas så så det blir lättare att ta sig till/från Skövde gäller även kvällstid, att gator och gångbanor ses över då de är slitna och dåliga.

Med vänliga hälsningar från gammal och trogen Väringbo

Medborgare 32

Våra lokalorter är Igelstorp, Väring, Lerdala och Ulvåker. Dessa orter ingår i nätverk med en serviceort eller staden, och utgör ett värdefullt komplement till både serviceorterna och Skövde centralort. Lokalorterna är huvudsakligen boendeorter och samtliga har ytor utpekade för framtida bostadsbebyggelse. Förslagets utvecklingsinriktning visar att lokalorterna bättre binds samman med serviceorter och staden. Detta genom strategiska cykelvägar och pendelparkeringar samt kollektivtrafik. Utbyggnad av service är möjlig om underlag av boende och besökare finns.

Lokalorter skall bindas samman med serviceort. Var det det som låg till grunden för den flyttade gympan i feburari? Vilket nätverk ingår Väring i? Jag kan inte se att det finns ett naturligt nav i de serviceorter som utpekade. Förlorar vi den service som finns med skola och barnomsorg i Väring kommer det att bli en sovby för pendlare utan barn. Värings invånare, med företag, föreningsliv är värda ett bättre öde. Det finns krafter som arbetar för ett aktivt och levande Väring, som försökte att få hit en servicebutik och fick det. Vill ni genom att gradera orterna i Skövde kommun i ett A och ett B-lag få vissa orter att växa och andra att krympa?

Medborgare 34

Överlag tycker jag det är positivt att kommunen har tagit fram en långsiktig plan som visar vilken riktning kommunen vill utvecklas framåt. Delarna för Skövde tätort och de naturnära delarna kring berget tycker jag är positivt.

När vi kommer till hur framtiden beskrivs för de som bor utanför stadskärnan blir jag däremot mycket orolig till hur skrivelsen är utformad.

Jag strax utanför Väring, där jag har bott sedan drygt fyra år tillbaka och trivs hur bra som helst. Här har jag lärt känna fler personer på fyra år än vad jag gjorde under mina 15 år inne i Skövde. Däremot blir jag bestört när kommunen i sin framtidsbeskrivning i princip inte beskriver någon utveckling alls för Väring. Som det är skrivet i nuläget kan jag inte tyda in något annat än att all satsning ska ske i serviceorterna och all kommunal service utanför serviceorterna på sikt inte kommer finnas. Att vara en lokalort låter som en degradering för Värings del. Det rimmar illa eftersom kommunen själva har tagit en stor politisk risk med att lansera ”industriområde Locketorp”. Satsas det så stort med i det området vore det väl logiskt att ge förutsättningar till organisk tillväxt i Väring. Det jag menar med det är att ge en förutsättning för privata aktörer att kunna bygga hus åt sig själv eller åt andra. Det finns både personer och företag som försökt bygga men fått nej. I nuläget finns det knappt några tomter trots att kommunen har mark i byn.

Det naturliga kommunen borde göra i och med satsningen i Locketorp borde vara att fräscha upp Väring. Tex rusta upp parkmiljön vid Store-Flo, rusta upp och elektrifiera motionsspåret och självklart någon form av cykelväg till det nyplanerade industriområdet. För mig är det helt oförståeligt att tvinga barnfamiljer som jobbar inne i Skövde (vilket merparten gör) behöva transportera barn till barnomsorg och skola 1 mil åt andra hållet. Det innebär 2 mil extra på morgonen och två mil extra på eftermiddag/kväll. Ingen bussförbindelse i världen kan tyvärr trola bort den tidsförlusten som uppstår med 4 mil extra om dagen. En kommun som vill vara attraktiv i framtiden borde inte dra ner på befintlig service som finns. Så som ÖP2040 är utformad nu står det inget

om varken bibehålla skola, barnomsorg eller ens kommunalt VA.

Det jag vill att kommunen ändrar i ÖP2040 är att göra rimliga satsningar på andra ställen än i centrala Skövde och de sk. Serviceorterna. Det vore mycket mer naturligt att satsa för bättre förutsättningar för tex nybyggnation av bostäder som blir ett bra alternativ till familjer som kommer jobba i Locketorp eller i alla satsningar som Mariestad har kammat hem. Tänk bara att lyfta första intrycket att här finns det möjlighet att skaffa boende med basservice som barnomsorg och föreningsliv. Nära till Skövde och nya industriområdet.

Det absolut minsta vi kan begära av kommunen är att bibehålla och säkra den service som trots allt finns och uppmuntra de krafter som lever och verkar utanför stadskärnan. Bor man utanför stadskärnan betalar vi lika mycket i skatt, men vi får fixa vägen genom en vägförening, julmarknad och event via intresseföreningar, bredband via fiberförening och fritidsaktiviteter via föreningsliv. För övrigt vill jag flika in med att jag tycker omställningen av Locketorp är riktigt intressant och viktig för regionen. Finns det dessutom möjlighet med ett stickspår från västra stambanan för godstransporter till området kan det bli riktigt intressant för satsningen i Mariestad.

Medborgare 43

Vi har läst de synpunkter som Värings intresseförening har lämnat in angående ÖP 2040 och kan bara hålla med i allt som där har sagts. En ypperligt sammansatt text, som andas både förnuft, fakta och logik. Nu sitter vi två här och hade tänkt skriva något på egen hand, men det blir svårt att flika in något som intresseföreningen inte redan så omsorgsfullt har uttryckt. Så förutom att vi helhjärtat står bakom och håller med i allt som där står, lägger vi till några korta tankar kring ÖP 2040.

Vi börjar med att presentera vilka vi är.

Jan-Erik Ullström, född 1977 i Runneberg norr om Knistad men uppvuxen i Locketorp strax söder om Väring. Har i livet flängt som en skottspole mellan Skövde och landsbygden utåt Väring/Locketorp. Numera boende i Väring, med sin sambo och lille son. Har sedan tidigare två barn som nu är i vuxen ålder. Arbetar som författare och även på Volvo GTO i Skövde.

Jonas Tengelin, född 1980 i Ulvåker men uppvuxen i Väring. Bott där sedan 1983 och är fortfarande bosatt där tillsammans med sin sambo och tre barn. Arbetar som svetsare/smed på Nystedts Smides och Mekaniska.

Tillsammans har vi haft många givande diskussioner om landsbygden i allmänhet och Väring i synnerhet. Jag och min sambo valde att flytta ut på landet när vår son föddes 2021. Om det då inte funnits en förskola i Väring, hade vi valt en annan ort. Men tack vare att den servicen tillhandahålls, blev orten tre personer rikare. Detsamma kan sägas om Jonas med familj, fast tvärtom. De funderade ett tag på att lämna eftersom det blomstrande samhälle han växte upp i höll på att vissna och dö bort. Nu valde de att stanna kvar när Hedhamra återigen nystartades med både pizzeria och mindre livsmedelsbutik.

Kontentan är det vi båda ser som allra viktigast för att samhället Väring ska kunna blomstra på nytt: människorna. Utan dem finns det ingenting annat än en spökstad. Och för att någon ska vilja komma hit och framför allt vilja stanna kvar här krävs det ett visst mått av service. I en gyllene värld borde det vara ett lagkrav på att så fort ett samhälles befolkning når en viss nivå, ska det finnas en viss servicestandard där ex. förskola, skola, fritidsgård, pensionärsboenden etc. ingår. Nu förstår vi att detta styrs av saker som exempelvis de översiktsplaner som sätts då och då.

Det vi nu ser håller på att hända och som vi alla behöver vara medvetna om och hjälpas åt att förhindra, är följande mönster. Låt oss börja med att tågen slutar stanna i Väring. Det är första steget till att avfolka ett område. Nu lyckades Väring ett tag att ändå locka hit människor, eftersom det fanns affär och skola. Men tittar man på statistiken är det ganska tydligt vad som händer när post, bank, affär, kiosk, speceriaffär och även attraktiva handelspunkter som Dahlins/Järnia försvinner. Människor flyttar inte hit och de som bor här väljer i viss utsträckning att flytta härifrån.

Samma mönster syns i exempelvis Ulvåker, som efter nedläggningen av affären och flytten av Ulvåkers armatur har blivit en tyst fläck på kartan. Och här kan vi lyfta en sak som ofta glöms bort. Dahlins och Ulvåkers armatur är två bra exempel.

Detta var ställen människor åkte till. Det vill säga att för att ta sig dit, anlände de till två småorter. Av alla de tusentals som gjorde det varje år, var det med största sannolikhet vissa som fastnade för vad de såg.

Lite på samma vis som Next Skövdes uppdrag är att locka människor till Skövde och få Skövde att synas, var dessa verksamheter ljuspelare som lockade folk ut på landsbygden där de kunde se hur pittoreskt det faktiskt kan vara. I vissa av dessa fall blev människorna förälskade i bygden och valde att slå sig ned. Men utan lockande ljuspelare, inga besökare.

Nu var det inte kommunen som lade ner vare sig järnväg, affär eller verksamheter. Men risken är nu att det enda som finns kvar kommer att försvinna på grund av kommunala beslut. Och det som kan försvinna i form av ex. skolverksamhet är av allra största vikt för att andra verksamheter ska kunna våga etablera sig. Utan ett tryggt befolkningsunderlag, är det svårt att locka hit någon alls. Varken företag eller privatpersoner.

Mönstret är ändå ganska tydligt och logiskt. Om Skövde stad är det stora navet i mitten och de föreslagna serviceorterna ligger i utkanterna är det dessa två geografiska lägen som kommer att växa. För att de ska kunna växa krävs det inflyttning av människor. Vilka blir det? Jo. De som nu bor i de så kallade lokalorterna, där servicen ska dras ned. Kvar kommer det finnas en utarmad landsbygd inte bara på lokalortsnivå.

Det är nämligen lätt att glömma hur stora dessa upptagningsområden faktiskt är. Värings socken är 41 kvadratkilometer. Locketorp socken är 33 kvadratkilometer. För de som bor och vill bosätta sig i de så kalla lokalorternas upptagningsområden är det av största vikt att det finns ex. förskola och skola. För dessa kommer det att innebära stora förändringar om nivån av service sjunker. Det är bara att se till hur bra 24/7-butiken nu går i Väring. Det tyder på att behovet av service finns. Och den brukas! Nu startar inte kommunen affärer, men kommunens servicenivå är som sagt grunden för att övriga verksamheter ska våga etablera sig.

Nu är det mycket prat om skola, men för att få ett samhälle att överleva i längden krävs det barn. Och finns ingen skola bosätter sig inte människor med barn där. Lika viktigt är det att

det finns pensionärsboenden, så att vi inte förlorar en hel generation när ålderns höst gör att de behöver lämna hus för lägenhet. Då blir det Skövde som gäller och vårt lilla samhälle tappar bärare av både erfarenhet och historia.

På detta har vi de två kommande stora projekten med Volvos batterifabrik i Mariestad och industrietableringen på gamla flygplatsen. Båda platserna är på pendelavstånd från Väring och Locketorp. Detta innebär att människor får ett skäl att välja dessa bygder att bygga bo i. Då krävs det tomter och saker som kommunalt V/A, bättre bussförbindelser och en garanterad plats på förskola och skola. Dessa bygder har en oerhört stor potential.

Vi vill se att kommunen hörsammar de ord som kommer från Värings intresseförening. Detta för att landsbygden är på väg att åter blomma upp. Allt fler vill ut och kunna odla, leva och stressa av i det gröna. Särskilt tydligt är detta nu efter pandemin och med ett världsläge och en ekonomi som alltmer pekar mot att människor behöver kunna klara sig själva. Solpaneler, trädgårdsland, andrum och frihet.

Vi kommer att göra allt vi kan för att göra landsbygden levande igen. Men vi kan inte göra det själva. Vi behöver kommunens hjälp och då kan vi inte ha en översiktsplan som i grunden är centraliserande för serviceorterna och Skövde stad, vilket kommer att utarma lokalorterna över tid. Människor överlag som vill bo på landet, vill göra det med en viss servicestandard i sitt närområde. Om inte detta finns, väljer man ett område där det finns. Det går rakt emot riktlinjen om inkludering och ett Skövde för alla. Så ta gärna detta till er. Den 20/3 kommer vi att delge konkreta förslag på hur vi kan uppnå en värld vi alla kan och vill leva i.

Medborgare 45

Jag vill bara skriva till Skövde kommun när det gäller Väring och dess framtid.

När det gäller skolan är den ett måste för samhället och jag förordar att kommunen satsar på små skolor istället för stora skolor och förskolor. Prata med pedagoger som arbetar i förskoleklass i skolorna idag.

När jag gör det får man hela tiden till sig att eleverna som

kommer nu och börjar skolan är mer högljudda, oroliga och koncentrationssvårighet än tidigare. Det är en stressad miljö att sitta i en stor matsal som 1-5 åring än som det var tidigare små förskolor och äta på sin hemvist i mer lik hemmiljö. Värna om de som vill ha det så och satsa på ytterorterna. Skulle ni lägga ner skolan i Väring så kommer inte många åka till Tidån utan då kommer man välja skolor i stan som ex. trädgårdsstaden som man ändock passerar finns det utrymme för det? Min största fråga är hur tänker ni när det gäller busstrafiken bor man i Väring är man idag exkluderad att gå på matfestivalen en lördagkväll ex. bussförbindelserna på helgerna måste bli bättre vi vill kunna åka på en AW, bio eller liknande en fredag och lördag liksom alla andra

Ska du till Skövde en fredag från Väring så kan du åka in 17.52 / 20.27 / 21.49 / 01.44 Här skulle man önska en buss vid 23.30 så man kan ha främmande från stan som också kan ta ett glas för att åka hemåt sedan är lite sent att ha gäster till 01.44 Ska man sedan hem från stan en fredag kväll till Väring 18.25 / 20.57 / 22.20 / 02.20

Här blir vi exkluderade för ska du gå på en senare bio och äta så hinner man inte med 22.20-bussen. Vi behöver ha en buss till Väring vid midnatt eller strax före. Nattbussen är bra för ungdomarna. Ska du in till stan en lördag för att gå på matfestivalen eller ut och äta då får du åka 14.19 det är senaste bussen som går en lördag. Detta behöver åtgärdas före 2024 gärna nu.

Ska du hem från Skövde till Väring en lördagskväll om du valt att åka in 14.19 då får du åka hem 17.30 eller 02.20 som ni förstår är detta inte okej. På söndagar går det totalt 3 bussar in till stan mellan tiden 13.01 till 16.56 det är inte lätt att träna eller vara social i Skövde om man bor i Väring och inte har bil. Blir också för kostsamt att ta taxi till stan pga. avståndet

Till Skultorp går det inte bara en linje utan två och var 15:de minut på vardagar ofta bussar med bara några passagerare i kan vi inte få lite mer jämn fördelning i kommunen? Se över tidtabellen vill vi ha personal till skolan och elever som ska kunna pendla till skolan (fler barn har idag dubbelt boende) Men varför kommer då bussen från Skövde till Väring på vardagar 08.09 när skolan börjar 8.00?

Lyssna med skolan i Stöpen två dagar i veckan slutar alltid eleverna tidigt men eleverna har inte alltid buss hem till Väring och Tidän som passar. (tror det beror på språkundervisning) detta gör att snälla mor och farföräldrar åker till Stöpen och las-sar bilen full med ungar hem. Detta kan inte vara svårt att åtgärda.

Allra bästa vore om vi kunde titta på Jönköping, de har tåget som går och stannar i busskurer bara några kilometer utanför centrumkärnan ner mot Nässjö och upp mot Mullsjö. Kanske kan bli verklighet nu när vi tappar både godstrafiken, (stickspår till Mariesjö) och snabbtåg till Skövde. En pendel som går från Falköping till Töreboda alt. Hova fram och tillbaka hela dagarna med stopp på flertalet orter utmed vägen. Skulle kunna tänka mig att fler skulle vilja cykla med bara ni gör väg 200 mer trafik-säker. Så många viltolyckor där är och ingen vägren har man detta hoppas jag ni redan har en plan för. Vi ska väl komma ner i 0 dödsolyckor i trafiken. Då behöver vi bredda vägen, upp med viltstängsel samt cykelbana till Skövde från Väring.

Hoppas kommunen satsar på alla våra orter i kommunen tillsammans blir vi starka VÄRING har varit attraktivt hoppas det så förblir och att vi likställs med Stöpen, Skultorp, Timmersdala och Vårsås.

Bemötande Väring:

- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.*
- *Utvecklingsinriktningen visar framtida cykelvägar som bör tillkomma, bland annat visas en som knyter samman Tidän, Väring och Skövde centralort. Exakt dragning är inte visad, detta behöver studeras i detalj i samband med att beslut fattas att genomföra.*
- *Att peka ut en exakt plats för framtida servicefunktioner som skolor, äldreboenden, fritidsgård mm i tätorterna ingår inte i översiktsplanen. ÖP 2040 visar på var det finns mark för nuvarande och framtida bebyggelse, oavsett om det är för bostäder eller andra användningar kopplat till detta. Väring har yta för bostadsbebyg-*

gelse med viss service och verksamheter. I bostadsbebyggelse med viss service kan bli följande ingå: förskola, skola, särskilda boenden, fritidsgård, grönytor och enstaka butiker eller annan liknande service.

- *Översiktsplanens syfte är att visa på lämplig framtida markanvändning. När och vem som genomför och bygger hanteras inte i översiktsplanen, inte heller huruvida människor och service flyttar till eller ifrån en ort.*
- *Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit. Kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.*

Följande synpunkter vidarebefordras till berörda:

- *Kommunen samarbetar med Västtrafik när det gäller kollektivtrafik. I Utvecklingsinriktningen lyfts dock behovet av god kollektivtrafik till tätorterna.*
- *Frågor om översyn och underhåll av kommunala fastigheter behandlas i processer utanför översiktsplanens ramar. Synpunkter lämnas vidare till kommunens avdelning för Fastigheter.*
- *Frågor om översyn och underhåll av befintligt vägnät behandlas i processer utanför översiktsplanens ramar, bland annat i regional infrastrukturplan.. Synpunkter om behov av översyn av väg 200 lämnas vidare till kommunens enhet för Gata- och natur.*

Igelstorp

Medborgare 15

Mina synpunkter gäller klassificering av Igelstorp. Framförallt den framtida nivå av kommunal service, att den inte sänks från dagens nivå. Skola, förskola samt återvinningsplats i dagens omfattning skall måste säkras.

Sen för övrig service vill jag bara försäkra mig om att det inte förväntas att man åker i riktning ut från Skövde för att få service. Dvs att den service som saknas i Igelstorp kommer att gö-

ras tillgänglig in mot eller i Skövde då flertalet likt jag pendlar in till Skövde och önskar inte åka i motsatt riktning.

Medborgare 16

Tycker framför allt att Igelstorp framför Vårsås ska klassas som serviceort pga. de byggs en cykelbana mellan Igelstorp och Skövde, och Igelstorp är dubbel så nära Skövde. Dvs om Igelstorp växer med kan fler välja att cykla till jobb osv.

Tycker Igelstorp ska bli serviceort. Pga. Dubbelt så nära stan som exempelvis Vårsås. Det finns snart en cykelbana hit. Närheten till stan men ändå naturen. Närheten till Knistad. Igelstorp ligger mellan Skövde och Tibro, med fler jobbmöjligheter för de som flyttar hit. Igelstorp har i det stora hela mer gynnsamma förhållanden för att växa, och lockar fler med sin närhet till Skövde o Tibro.

Medborgare 17

Jag tycker att Igelstorp borde klassas som en serviceort, dels för att det är väldigt nära Skövde. Mycket närmare än tex Vårsås som i eran rapport ska klassas som en serviceort. Plus att ni nu ska bygga en cykelbana mellan Igelstorp och Skövde gör att fler kommer kunna tex cykla till jobb. Ur ett miljö- och hållbarhetstänk så förstår jag inte alls varför ni ska klassa Igelstorp som lokalort. Vi har närheten till Knistad som är en väldigt populär destination för besökare till Skövde. Ligger närmare stan än både Tidån, Vårsås, Våring med mera. Så tänk om och tänk rätt!

Medborgare 21

Tack för en bra intervju i podden Hälta-Hälta! Du nämner att ÖP 2025 har saker kvar att uppnå och att det är bra, hur ser arbetet ut kring byggnationen i Igelstorp?

Jag är uppvuxen och nu boende här i byn har pratat med flertalet boende i byn som skulle tycka det vore intressant att få bygga nytt här, då de få husen som kommer till försäljning här är av mindre storlek och inte rymmer den storlek på familjer som är mer standard idag.

Vi läste 22-12-05 en artikel i SLA om att Vårsås ska bli centralort och Igelstorp ska bli lokalort, det kommer att inte att minska på den kommunala servicen men att tillväxten i första hand

kommer att ske i serviceorterna. Här tycker många av oss som bor i Igelstorp att just tillväxten med bostäder/villor bör tänkas om. I ÖP25 fanns redan 2012 planer på att detaljplanera 2 områden i Igelstorp som nu i alla fall marken numrerad med 28 i ÖP2025 uppköpt av kommunen och där nyttjanderätten löper ut om några år.

Vi är som jag tidigare skrev flera familjer boendes här i byn som söker annat/större boende, som inte ser det som positivt att flytta från vår by till centrum eller ännu längre från stan som till Vårsås då det ger ökade kostnader både för boende vid boende mer centrumnära eller längre reseavstånd till arbete/matbutik från Vårsås än det vi har här idag.

Vi har varit i kontakt med kommunen flertalet gånger under åren gällande mer information om när man anser det ligga i tiden för att detaljplanera detta område och om vi som vill bygga få inkomma med förslag som vi tror kan gynna inflyttandet till oss här i byn, men får bara till svar att det inte kommer att ske inom rimlig framtid. Det jag velat lyfta och framföra inför detta arbete under åren är att många tycker att läget med bostäder enligt punkt 28 (Broschyr ÖP2025) vore bra. Tex för ett villaområde likt Advokatvägen/Juristvägen i Hentorp, det blir ett lugnt kvarter där boende med barn inte behöver oroa sig för onödig trafik som tyvärr är ett problem på flera gator här inne i samhället. Satsningen i Bissgården som varit under flera år ses som mycket positivt jämfört med tex Trädgårdsstaden då de större tomterna i Skultorp ger möjlighet att bygga hus med det antal rum som behövs för det antal barn man har samt att man ändå har en fullgod stor tomt att kunna ha ett bra garage och lekyta för barnen. Anser inte kommunen att frågan bör lyftas tidigare om det finns ett större intresse för att bygga så snart som nyttjanderätten löpt ut?

Nu ska RV 49 byggas ut och vi ska även få en cykelbana ut hit, vilket också ger mer + för oss att vilja bo och leva kvar här med våra barn än att behöva flytta. Igelstorp är en liten by men där vi som bor verkligen värnar om att kunna bo kvar och ha den närhet till både Skövde/Tibro och även till naturen som ges här. Det nämns också i ÖP2025 att ombyggnation av korsningen RV 49/RV 2904 bör göras för att kunna anlägga bostäder på punkt

28 vilket nu kommer att ske i och med ombyggnaden av RV 49. Möjligheten för exploatering av punkt 29 i samma dokument är också möjlig då där nämns att en faktor för byggnation är att tågtrafiken måste upphöra vilket nu är fastställt. Trafikverket har meddelat att med start Januari 2023 så kommer arbetet med att riva upp banvallen starta inför arbetet att göra om den till cykelbana in till Skövde.

Jag personligen har haft diskussion med bland annat Dygnbutiken som gärna skulle vilja etablera sig här men att det inte finns lokal/handelsmark enligt kommunen så därav stannar hans vision av. Om möjligheten fanns för en dygnbutik att etablera sig här så tror jag att det skulle gynna Igelstorps om liten ort, det fungerar bra både i mindre orter som Väring och Fagersanna i Tibro kommun som också ligger lite utanför stadskärnan så som Igelstorp gör.

Efter att ha kikat på kartan över Igelstorp i ÖP2040 så undrar jag om dessa områden jag ringat in på bifogad bild längst ner i dokumentet. Jag tyckte att kartfunktionen var rörig och fick inte riktigt fram vad tanken är med dessa områden. Så vitt jag vet är dessa inte kommunägda idag, i alla fall inte inringat område 1. och 2. Det står nämligen "Resultat – ingen träff" om jag försöker klicka på det gulmarkerade området.

Vad innebär som sagt område 1 och 2?

Vad betyder det överkryssade området i område 3?

Jag ser fram emot ett svar eller vidare diskussion om detta då det ligger mig varmt om hjärtat att få bo kvar här med min familj.

Medborgare 26

Kul med framtidsplaner för Skövde.

För oss som i denna plan kommer ingå i en "lokalort" är det inte en lika rolig läsning. Självklart förstår vi att vi inte är lika stora som tex Stöpen, men vi i Igelstorp ser oss som en potentiell serviceort. Samhället växer och det sitter skyltar i byn om att folk letar boende i vårt område.

Alla lediga tomter som fanns försvann snabbt de senaste åren. Bara det tyder på att en ny generation är på väg in i samhället.

Att i detta skede börja skriva skrämselfpropaganda om att skola, förskola och fritidsgård skulle förflyttas till en serviceort eller staden känns väldigt onödigt. Ja, er text tolkas skrämmande och man uppfattar det som att skola och förskola ska bort, även om det inte ordagrant står så. Skulle vi sätta våra barn på buss när vi har världens bästa skola och förskola finns i vårt samhälle? Ett samhälle som växer och som har ökat elevmässigt samt ofta har fullt på förskoleplatser?

Ett samhälle där vi flertalet gånger påtalat hur roligt det vore om en liten butik kunde öppna igen och hur intressant det varit när man läst om att det eventuellt skulle komma fler lediga tomter till försäljning.

Ett samhälle där priserna skjutit i höjden (på gott och ont) MEN framförallt för att det är attraktivt att bo här.

Ett samhälle som snart får cykelbana och kunna pendla på in till sina jobb i Skövde.

Lite svårt att nyttja cykelbanan om man ska köra sina förskole och fritids barn till annan ort först bara.... Eller det kanske är normalt att sätta sina barn i cykelvagn kl 05:30 i minusgrader för att hinna cykla in till förskolan/fritids i stan och lämna innan man ska börja jobbet kl 7. Ännu svårare blir det om man jobbar i tex Tibro och ska ta omväg förbi Skövde eller Vårsås och lämna sina barn först för att sedan åka tillbaka förbi samhället igen till Tibro eller köra omvägen till jobbet via Vårsås. (med bil då såklart) Men det klart ni på kommunen kanske kan fixa den transporten åt våra förskole och fritids barn där föräldrar jobbar åt "fel" håll mellan 1–10 år. Passa in allas arbetstider och plocka upp våra små, det blir ju inte så bra för miljön heller om alla ska behöva åka 2–3 mil / dag extra menar jag. Men det har ni nog med i era planer hoppas jag. Tänk då också på att bilbarnstolar är dyrt och ni lär ju behöva en del.

Att placera barnen i skolor åt det håll föräldrar arbetar känns elakt mot barnen som garanterat vill gå med dom som bor i byn.

Om nu detta skulle bli verklighet, står ni i kommunen då för det som nämns ovan och för värdeminskningen av våra hus? Vem vill flytta till ett samhälle som är hyfsat stort men som inte har någon skola eller förskola?

Vi är ganska eniga i samhället att vi inte vill vara en lokalort utan en levande ort med skola och förskola. Är Värsås och väring klassade som det, eller om de var Tidans då ska även vi vara det.

Vi ligger ju geografiskt bra mycket bättre än både Värsås och Timmersdala.

Jag och vi hoppas innerligt att ni låter skola och förskola vara kvar och vi väntar med spänning på svar och förklaring. Vi hoppas såklart att all skrämsel som byggds upp inte har en gnutta sanning i sig så vi kan släppa detta och gå vidare.

Medborgare 27

Jag vill lägga in synpunkter om Skövdes vision 2040.

Det står att man vill ha en levande landsbygd och att det finns utrymme för att bygga i lokalorterna, då är det viktigt att även dessa orter prioriteras att ha kvar både förskola o skola, förskoleklass åk 6. Har svårt att tänka mig att folk vill bygga i Igelstorp men ska bussa in sina barn till stan. Man har valt att bosätta sig i en mindre by med närhet till naturen och ha gemenskapen med sina grannar och att barnen ska få gå i förskolan o skolan med dom man har i samma by, inte behöva åka in till förskolor o skolor i stan o även då få en minskad sammanhållning i byn o ökad klimatpåverkan. Även arbetspendlingen till Tibro försvåras om man ska lämna barn i stan o sen åka tillbaka åt andra hållet igen.

Viktigt att även kollektivtrafiken och gång och cykelvägar prioriteras även utanför stadskärnan. Då man med elcykel tar sig smidigt ganska långa sträckor på korttid o minskar klimatpåverkan och slipper även leta parkeringsplatser. Men det är även mindre angenämt att trängas med långträdare på en 30 cm bred vägren.

Medborgare 30

De planer som finns för lokalorterna låter oroväckande, jag själv bor i Sventorp, alltså nära Igelstorp och som jag förstår det så ska vi knytas till Värsås som anses vara en serviceort? Innebär detta att skola/förskola i Igelstorp inte ligger med i planeringen på sikt? Utan att våra barn skall gå i förskola/skola i Värsås? Det kan troligtvis leda till att många av de barn som bor i

Igelstorp kommer att gå i skolan i Skövde tätort då det är enklare logistiskt sett. Det är låter som en dystert utveckling för landsbygden.

Det är en ganska stor del äldre som bor kvar i sina hus i Igelstorp då det är billigt att bo kvar än att flytta in till lägenhet i staden, men när de väl säljer flyttar det in unga/barnfamiljer och vem vill inte ha barnomsorg nära? Åka till Värsås som är fel håll (om man inte arbetar i Hjo då), eller lämna barnen där man bor, valet är ganska enkelt.

Det borde också medföra en större mängd barn som behöver skolskjuts, det påverkar inte dem som bor nära 26:an så mycket, men de som bor närmare åt Fjället/Törebodavägen kommer få spendera längre tid i skolbuss om skolan ligger i Värsås istället för Igelstorp.

Vi har nära till både Tibro och Skövde från Igelstorp, vi har skön natur och goda bussförbindelser! Motionsspåren och mulleskogen är lite eftersatt så slänger också in en önskan om upprustning av detta när jag ändå håller på.

Nu blev inte batterifabriken i Skövde, men en annan är planerad i Mariestad, och jag skulle vilja påstå att de flesta av våra lokalorter är ett gott val för nyinflyttade så det vore tråkigt om de prioriterades ned, inte alla vill bo i tätorten.

Det finns mycket som lockar barnfamiljer här ute, även i framtiden, om vi får behålla vår service såsom barnomsorg.

Tack!

Medborgare 31

Enligt förslaget över översiktsplanen för Igelstorp i Skövdes Vision 2040 framgår att man önskar utvidga samhället såväl österut som västerut längs den före detta banvallen. Undertecknad är markägare till sydvästra delen av det tilltänkta området. Jag finner det anmärkningsvärt att Skövde kommun gång efter annan gör samma misstag och planerar för mark man inte har rådighet över utan att ha haft förevarande kontakt med aktuell markägare. Det ger sämsta tänkbara förutsättningar för en konstruktiv dialog med snabba och goda lösningar. Man agerade på samma sätt med såväl översiktsplanen (ÖP) i Vision 2025 som vid byggnationen av Husebyrondellen och nu senast vid exploateringen av Locketorp.

Området väster om Igelstorp är olämpligt för bostadsbyggnation av flera skäl.

- Skogsområdet används idag för friluftssändamål och hyser de enda anlagda motionsslingorna nära Igelstorp. Dessa används både av privatpersoner såsom motionärer och hundägare, men också av samhällets skola, där skolbarnen har orientering, jogging och utflykter. Vid bostadsbebyggelse här försvinner merparten av detta natur- och friluftsområde.
- I området finns två mobilmaster. En lång rad vetenskapliga studier bekräftar samband mellan mobilmaster nära bostaden och sjukdomar såsom t ex cancer, hjärtproblem och depression (Strålskyddsstiftelsen, 2020).
- Området ligger längs riksväg 49, en av länets mest trafikerade vägar med en prognosticerad trafikintensitet på över 11 000 fordon per dygn år 2045 (Trafikverket, 2020). Att bygga här medför både buller, luftföroreningar och risk för trauman när katten eller andra kära familjemedlemmar förolyckas på vägen.
- Jag bedriver ett expanderande djurhållande lantbruksföretag med 400 hektar jordbruksmark med ett av två brukningscentrum på Erikstorp sydväst om Igelstorp. Idag finns en skyddszon av 400 meter skog mellan min åkermark och samhället. Med ÖPs förslag skulle samhället gränsa alldeles intill min åkermark och vara endast 300 meter från mitt brukningscentrum med gödselbrunnar, maskinbuller och andra olycksrisker och olägenheter. Eftersom jag brukar marken ekologiskt använder jag enbart stallgödsel för att näringsförsörja mina grödor, vilket medför gödsellukt varje gång jag sprider gödseln. Eftersom sydväst är den förhärskande vindriktningen och min åkermark ligger sydväst om den föreslagna bostadsbebyggelsen kommer olägenheten på just den platsen att vara stor. De flugor som följer gödselspridningen brukar inte heller uppskattas av boende.
- Förutom personbilstrafik innebär lantbruksdrift en stor mängd tunga, stora, långa och bullrande transporter med traktor och gödseltunna, finsnittsvagn etc. I mitt företag sker

årligen 1600 tunga transporter på lokalvägen mellan Erikstorp och riksväg 49, vilken alltså ligger strax väster om det föreslagna bostadsområdet. Merparten av transportererna sker under sommarhalvåret och ofta är det stressigt med arbete både tidiga morgnar och sena kvällar. Transporterna skulle således utgöra både en olycksrisk och ett irritationsmoment för många människor i ett närliggande bostadsområde.

- Plan- och bygglagens intention med att inte tillåta byggnation på jordbruksmark är att skydda landets livsmedelsproduktion. Det är aktuellt inte minst i dessa orostider. Att bebygga lantbruksnära skogsmark kan emellertid ge samma följder genom de konflikter som kan uppstå mellan oförstående närboende som medelst rättsprocessande kan tvinga lantbruksföretag att upphöra med sin produktion. Jag är i grunden positiv till en utveckling av samhället Igelstorp och föreslår därför att framtida bostadsbyggnation förläggs på skogsmarken söder om samhället (se bild). Denna ägs dels av Jan och Maud Freiman på Halvarstorps gård och dels av bröderna von Heideken på Gammalstorps säteri. I båda fallen är skogs-skiftena perifert belägna långt från respektive brukningscentrum, varför inga olägenheter för vare sig markägare eller boende i bostadsområdet skulle uppstå vid bostadsbyggnation här. Lillån slingrar sig fram genom det kuperade området och skulle kunna utgöra ett vackert inslag i en boendemiljö. Området befinner sig långt från trafikerade vägar och nära idrottsplatsen. Det är dessutom närmare till Igelstorps centrala delar med skola och förskola än vad det skulle vara från det västra bostadsområdet som föreslås i ÖP.

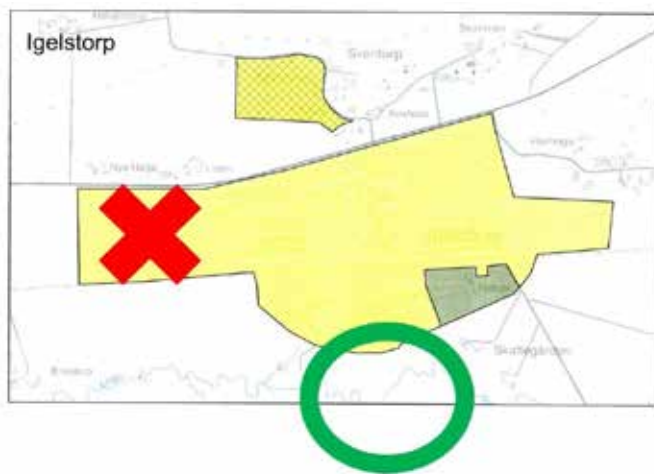

Bild. Grön oval representerar mitt föreslagna område för bostadsbebyggelse i Igelstorp medan rött kryss representerar det område jag anser vara olämpligt av flera skäl.

Referenser

Strålskyddsstiftelsen. 2020. Faktablad om mobilmaster och hälsa. Tillgänglig 23 feb 2023 på https://www.stralskyddsstiftelsen.se/wp-content/uploads/2020/05/faktablad_mobilmaster_halsa_2020_05.pdf
 Trafikverket. 2020. Vägplan granskningshandling. Väg 49 Skövde-Igelstorp, mötesfri väg. Ärendenummer TRV 2018/10440.

Medborgare 36

Har fått läsa Igelstorps IKS synpunkter i detta ärende och håller med till 100% har några mer synpunkter som jag gärna från min sida vill lägga till!

Utvecklingsinriktning

I serviceorterna ska det finnas kommunal service. Det kan exempelvis handla om kommunalt vatten och avlopp, avfallshandtering, förskola, grundskola för lägre åldrar, boende för äldre, bibliotek eller likande kulturell mötesplats för alla åldrar, torgplats eller annan samlade plats utomhus samt någon funktion för idrott eller fritid. I serviceorterna skapas också indirekta förutsättningar för privat service i form av butiker, samt för regional service som kollektivtrafik och viss vård.

Utöver Igelstorps IK så kommer även överlevnaden för våra andra föreningar att få det svårt om servicen på orten blir

sämre, tänker då på hembygdsförening, pensionärsförening, bygdegårdsförening mm.

Markanvändning

I Skövde kommun är Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidän och Vårsås serviceorter. Serviceorterna är nav i sina respektive nätverk, som även rymmer ett antal lokalorter. Detta system främjar den hållbara utvecklingen på landsbygden. Genom att stärka serviceorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en levande landsbygd.

Kan inte hålla med om detta då ovan nämndas medlemmar oftast är beroende av närheten och med en mindre satsning på lokalorten så kommer dessa troligen dö ut och försvinna med då motsatt effekt (mindre livskraftig och levande landsbygd) som följd. Ta i stället vara på dom krafter som finns och låt dom verka där dom vill bo och trivs.

Värden och hänsyn

Serviceorterna och lokalorterna har en viktig funktion, både i kommunens tätortsutveckling och för kommunens tillväxt ur ett hållbarhetsperspektiv. Det bedöms därför motiverat att ta i anspråk den jordbruksmark som ligger i direkt anslutning till tätorterna, för att på så sätt tillgodose ett väsentligt allmänt samhällsintresse. Inanspråktagandet av åkermarken bedöms ge minsta möjliga intrång på omkringliggande värden i anslutning till tätorterna.

Här kan jag inte förstå hur man tänker med "tillväxt ur ett hållbarhetsperspektiv"! RV49 ska byggas om till en säkrare och bättre väg och cykelväg kommer anläggas, även jordbruksmark finns gott om för exploatering vilket borde kunna ge grund för tillväxt i Igelstorp under förutsättning att kommunen stöttar detta, vilket skulle vara självklart med tanke på befintlig infrastruktur och närheten till Skövde!

Hållbarhetsbedömning

Ekologisk hållbarhet

Föreslagen bebyggelseutveckling i Igelstorp medför intrång i riksintresseområdet Svenstorp (NRO14088). Då den föreslagna bebyggelsen ligger i direkt anslutning till samlad bebyggelse be-

döms intrånget medföra begränsade negativa effekter för riksintresseområdet. Det är dock viktigt i samband med detaljplanarbetet se till att de spridningsstråk som finns i det ianspråktagna området bibehålls och förstärks.

Har inte läst NRO 14088 men finns riksintresseområden så ska givetvis detta tas hänsyn till men har svårt att tro att det gäller all mark i anslutning till Igelstorp!

Social hållbarhet

Utgångspunkten i översiktsplaneförslaget är att tyngdpunkten för den framtida utvecklingen ska vara knuten till centralorten Skövde, serviceorterna Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidan och Vårsås samt en viss del de lokala orterna (Igelstorp, Våring, Lerdala och Ulvåker).

Här pratar vi hållbarhet och hur man här tänker när man hänvisar oss till serviceorten i detta fall Vårsås fattar jag inte och då tänker jag förs och främst till transporter. Vi ska alltså åka längre till vår serviceort än vad det är till Skövde centrum eller Stallsiken vilket jag har svårt att tro kommer att göras och då faller ju Vårsås som vår serviceort, inte så hållbart!

Ett antal orter pekats ut som serviceorter (Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidan och Vårsås) respektive lokala orter (Igelstorp, Våring, Lerdala och Ulvåker). I serviceorterna anges att dess kvalitéer ska stärkas och grundläggande kommunal service säkras. Lokala orter ska ingå i nätverk med en serviceort eller med staden. Eventuell ny bebyggelse i serviceorterna samt i de lokala orterna kommer att understödja existerande service.

Kan återigen påpeka vikten av att många äldre som bor och vill bo kvar i Igelstorp men kanske i något annat boende än villa blir lidande då dom vid minskad social service inte kan bo kvar i Igelstorp. Gäller givetvis dom yngre som under några år köpt sin första villa har barn och vill starta sitt familjeliv på en liten ort med närheten till staden. Det som behövs är satsning på dessa som vill bo kvar där dom trivs och har sin umgängeskrets mm. Ska våra äldre som byggt upp samhället bli bestraffade med sämre service eller bli tvingade att flytta någon stans man inte vill och vår nästa generation som vill satsa på Igelstorp ska kommunen sätta käppar i hjulet för!

Medborgare 37

Jag bor i Igelstorp, en av de orter ni betecknar som lokalort istället för serviceort i planbeskrivningen.

Om serviceorter finns att läsa:

I serviceorterna ska det finnas kommunal service. Det kan exempelvis handla om kommunalt vatten och avlopp, avfallshandling, förskola, grundskola för lägre åldrar, boende för äldre, bibliotek eller liknande kulturell mötesplats för alla åldrar, torgplats eller annan samlingsplats utomhus samt någon funktion för idrott eller fritid. I serviceorterna skapas också indirekta förutsättningar för privat service i form av butiker, samt för regional service som kollektivtrafik och viss vård.

Så här står det sedan om utvecklingen i serviceorter:

Utvecklingen i serviceorter

Våra serviceorter är viktiga nav för hela vår landsbygd. Ortarna ska ge en mer jämlik servicetillgång till alla som bor och verkar utanför staden. Genom att stärka serviceorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en levande landsbygd.

Jämför med utvecklingen i lokalorter:

Utvecklingen i lokalorter

Dessa orter ingår i nätverk med en serviceort eller staden, och utgör ett värdefullt komplement till både serviceorterna och Skövde centralort. Lokalorterna är huvudsakligen boendeorter och samtliga har ytor utpekade för framtida bostadsbebyggelse.

Som boende i en av de så kallade lokalorterna reagerar jag på detta. Även om man försöker linda in det känns det som en självklarhet att detta kommer leda till en stor försämring för oss som bor i någon av lokalorterna.

Varför stärker man inte Igelstorps utvecklingsmöjligheter? Vi har ju både skola och förskola här sedan långt tillbaka. Varför ska det inte skapas förutsättningar för levande landsbygd även här?

Skultorp, Stöpen, Timmersdala, Tidan och Vårsås är serviceorter.

Igelstorp, Våring, Lerdala och Ulvåker är lokalorter.

Hur har ni gjort urvalet när ni har bestämt vilka orter som ska räknas som serviceorter och vilka orter som ska få ”nöja sig” med att vara lokalorter? Om lokalorterna står det ”samtliga har ytor utpekade för framtida bostadsbebyggelse”, men vem vill köpa ett hus i en ort där det inte satsas på någonting?

Jag vill gärna se en redovisning på hur tankarna har gått när detta valet gjordes.

Översiktsplaneförslagets ställningstaganden kring serviceorternas utveckling bedöms bidra till positiva effekter och måluppfyllelse.

Här kan jag bara instämna med vad som Igelstorps IK skrev till 100%

Det bedöms som positivt att serviceorternas offentliga platser och sociala rum belyses i planen, och anger att det ska finnas kommunal service som bibliotek eller liknande kulturell mötesplats för olika åldrar, torgplats eller annan samlande plats utomhus samt målpunkter för idrott eller fritid.

Jättebra för serviceorterna men återigen på bekostnad av lokalorten! Tycker ingen ska behöva degraderas till Lokalort.

Ny bebyggelse på landsbygden planeras främst ske genom komplettering av övriga orter och byar, vilket är en positiv inriktning för att motverka en splittrad bebyggelsestruktur med långa avstånd till servicefunktioner. Landsbygdens invånare samt människor boende i de utpekade lokala orterna kommer dock fortsatt vara beroende av serviceorterna samt Skövde centralort.

Med lite satsning åt rätt håll så skulle Igelstorp avståndsmässigt inte skilja sig från Skultorp nämnvärt! Tror bestämt att merparten av igelstorpsborna även i fortsättningen tar närmsta och bästa vägen till den service man vill till och inte åka en längre och mindre säker väg för sitt ärende!

I översiktsplaneförslaget anges inriktningen att bebyggelseutvecklingen för bostäder ska ske på platser med närhet till god kollektivtrafik samt längs kollektivtrafikstråk. Att placera huvuddelen av ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen är en mycket bra förutsättning för ett hållbart vardagsliv.

Här har vi något intressant, här får jag inte ihop det med att Igelstorp ska vara lokalort med tanke på kollektivtrafik med

både bra väg och med många busslinjer. Så här om något skulle väl vara bra att bygga och som jag påpekat tidigare så skulle dom äldre få en bra möjlighet till att förflytta sig.

Ekonomisk hållbarhet

Utöver förtätning och koncentration till serviceorter, planeras ett antal nya områden för större exploatering för bostäder och verksamhetsområden. För bostäder planeras utveckling av ett nytt område i Stadsskogen, medan Trädgårdsstaden och Hasselbacken ska utvecklas vidare

Man kan ju undra hur det skulle sett ut om Skövde kommun skulle tagit en del av allt man plöjt ner i alla nya områden med allt vad det innebär och då satsat på redan befintliga orter där det till stor del redan finns skolor, daghem, fritidsgård, framdraget vatten/avlopp mm. då kanske det hade funnits underlag för att inte ens komma på tanken ”Lokalort” då hade allt kanske blivit till fullo använt! Det kallar jag ekonomisk hållbarhet!

Åtgärder på väg 26 och 49 är sedan tidigare planerade, och översiktsplaneförslaget anger att det är av stor vikt att åtgärderna fullföljs, då det är viktigt både för pendlingsresor och för näringslivets transporter.

Tillbaka till något som talar för att Igelstorp som lokalort är helt fel!

Kan som slutord tillägga att jag har bott i Igelstorp sedan mitten på 90-talet och ser väl att dom sista 10 åren har man fått en känsla av att vi redan är på väg mot som någon skrev ”lågort”.

Har tidigare varit verksam i Vägföreningen som fanns och även i idrottsföreningen samt har med åren lärt känna merparten av invånarna. Det finns väldigt många som vill se igelstorp Växa och utvecklas och vill bidra till detta. Många har köpt sina första hus och sett Igelstorp som en trevlig ort med bra avstånd till Skövde och vill leva sina liv här med allt vad det innebär och då är inte det första man vill höra att Kommunen ska sänka standarden dit man flyttat. Se nu till att göra rätt och inte som det blev med elbesparingen kommunen skulle göra och då stängde Idrottshallen vilket senare visade sig inte gett den effekt man önskat. Kommunen vill ha våra skattepengar och man ska försämra för oss som råkar vara bosatta i en (som ni vill kalla

det) lokalort det är inte ett bra sätt att värna om skattebetalarna!

Hoppas för min och många andras skull att detta förslag läggs ner och Kommunen i stället tar kontakt med tänkta service och lokalorter och planerar framtiden ihop och inte klassa in invånare efter vart man bor. Alla bör vara lika viktiga för kommunen och ska behandlas där efter.

Medborgare 38

Som landsbygdsbo så saknar jag ett landsbygdsperspektiv på utvecklingen. Det perspektiv som färgar planen utgår från att landsbygden är beroende av Skövde som "den enda" centralorten. Jag skulle vilja påstå att som landsbygdsbo så har man aktivt valt friheten att förhålla sig till flera centralorter och yttertätorter i sitt vardagslivspussel.

Mina tankar som följer fokuserar därför på landsbygden, lokalorter och serviceorter.

Onödigt uppdelning i serviceort och lokalort

Att bo på landsbygden, eller i en mindre ort utanför centralorten är lika naturligt som att bo i centralorten. Vi är färre som väljer "utanför", men det är lika rätt och ett lika viktigt val för oss som vi gör utifrån vår syn på livet.

I planförslaget görs en helt onödig uppdelning i serviceorter och lokalorter. Det är endast marginella skillnader i formuleringarna, såsom att servicen i serviceorterna ska stärkas medan den i lokalorterna kan stärkas vid behov. Vore det inte bättre att låta behovet styra på alla platser? Det skulle ge en mer dynamisk utveckling anpassad till hur livet i Skaraborg utvecklas även på andra plan än just den kommunala servicen i en enskild kommun. Till exempel om en större företagsetablering sker i Locketorp så är det inte svårgissat att Våring och Ulvåker kommer bli ganska eftertraktade bostadsorter (förutom såklart Trädgårdsstaden och Stadsskogen). Låt då det stimulera utvecklingen även i dessa orter istället för att bromsa och peka på att det är Tidå och Stöpen som är serviceorterna och navet som det ska satsas på i kölvattnet av Locketorps utveckling.

Vi ser tydligt att kommunen kommer att växa i invånarantal de kommande decennierna. Det bör gälla generellt för alla yttertätorter också, om de inte styrs alltför mycket av kommunala pekpinnar som inskränker folks valfrihet. Tillväxten runt om i

kommunen blir en möjlighet att bibehålla och utveckla service och livskvalitet på fler håll. I alla dom orter som har kommunal service idag bör man rimligtvis kunna förvänta sig att denna blir kvar och på vissa håll kanske till och med utvecklas. Ta skolorna i Igelstorp, Lerdala, Våring och Ulvåker som redan finns där idag. Låt målsättningarna som utkristalliseras från översiktsplanen få bidra till att även dessa orter får fortsatt livskraft så att den kommunala servicen kan vara kvar. Med marginal, så att den inte ens behöver hamna i ett läge (t ex ekonomiskt eller utifrån befolkningsunderlag) där man behöver överväga att stänga eller nedmontera. På vilka sätt behöver Våring eller Igelstorp utvecklas för att den kommunala servicen ska vara kvar eller förbättras? Vad saknas? Fixa det istället för att sänka ambitionsnivån för lokalorterna så att alla här blir missnöjda. Vi som valt att bo här har gjort det för att vi vill gräva där vi står, förvalta och utveckla! Inte lägga ner och avveckla för att bli en del i något större centraliserad serviceort. Vi vill fortsätta vara centrala - men vi betalar också skatt som ni behöver ge oss något tillbaka för!

Lokalorterna beskrivs i planförslaget som någonstans där man bor, inte så mycket mer. Men man vill oftast inte bara bo i en ort. Man vill också ha tillgång till grundläggande service. Har man bosatt sig i t ex Igelstorp så har man förmodligen valt att bo utanför centralorten, men man vill ändå få gatan snöröjd och ha nära till förskola, skola, fritids och fritidsgård för att få livspusslet att gå ihop.

Man accepterar att ha lite längre till viss typ av service men förväntar sig ändå att den kommunala servicen, som man är mest beroende av i vardagen, ska finnas nära. Barnen ska gärna kunna ta sig till och från skolan på egen hand. Det ska gärna gå att utöva åtminstone någon idrott lokalt för de som inte har möjlighet att skjutsa sina barn till träningar i centralorten.

Serviceorternas nätverk

Jag anser att man i en kommunal plan inte ska klustra ihop lokalorter med serviceorter endast på grund av geografi. Möjligen på makronivå, men det döljer sig alldeles för många unika situationer under ytan som gör att en sådan generalisering snarare kommer att bygga upp hinder och rivalitet än att riva dem.

Det är inte alls givet att utökad service i en serviceort innebär fördelar för människorna på andra håll i serviceortens "nätverk".

Samverkan stimuleras inte av att ge alla förutsättningar till den ena parten. Samverkan bygger på att vi från flera håll bidrar med olika saker till en gemensam bättre helhet. Det som händer nu i och med översiktsplanförslaget är att det upplevs som att satsningen på serviceorterna sker på bekostnad av de omgivande lokaliteterna och landsbygden.

Oroväckande faktabrist i underlag

När blev just dessa serviceorter och vad är det konkret som skiljer tänkta serviceorter från tänkta lokaliteter idag? Vilket faktaunderlag baseras urvalet på?

Det är lite oroväckande att se ganska stora brister i Landsbygdsprogrammet, som utgör underlag för planförslaget. Till exempel på sid 20 där grundskolorna presenteras, saknas helt Vårsås skola, inte ens markerad på kartan och omnämns inte i text. För Timmersdala skola och Tidans skola beskrivs att det finns gymnastiksal och slöjdsal - det finns även i Sventorps skola trots att det inte nämns i texten. Den läsare som inte är insatt kan lätt få uppfattningen att vissa skolor saknar dessa komponenter som skulle innebära kostsamma investeringar trots att dessa skolor i verkligheten redan är kompletta. Sammanställningen känns hopklistrad från flera källor med olika detaljnivå. Om resten av beslutsunderlaget också håller samma godtyckliga kvalitet så finns det stor risk att översiktsplanen beslutas på felaktiga faktagrunder.

Slutord

Att bo på landsbygden är att vara fri från stadens tyglar. Om Skövde vore solen så är yttertätorterna som planeter som cirkulerar i omloppsbana på lagom avstånd för att ge lämpliga livsbetingelser för just de individuella preferenser som får människorna på landsbygden att trivas. Genom att införa begreppet serviceort degraderas lokaliteterna från att vara egna små livfulla planeter i omloppsbana runt solen Skövde till att bli livlösa månar i bana runt serviceorterna. Så skrota begreppen serviceort och lokalort i översiktsplanen! Låt istället hela kommunen

utveckla sig utifrån varje plats unika förutsättningar och dess invånares drivkrafter, behov och önskemål. Håll dom kommunala pekpinarna borta från onödigt styrande men ge oss valuta för de skattepengar vi bidrar med!

Helt enkelt!

Medborgare 39

Som ledamot i kommunstyrelsen så har jag deltagit i alla workshops inför framtagandet av detta förslag till översiktsplan. Jag anser att det presenterade förslaget inte överensstämmer med det som vi kom fram till vad det gäller "Serviceorter och lokalorter". På mötet diskuterades att lokalorter skulle kunna vara "Bas" för service men att man skulle kunna ha Serviceorter med "det lilla extra" på landsbygden. Så ser inte det presenterade förslaget ut.

I det förberedande arbetet presenterades heller aldrig var den tilltänkta modellen kommer ifrån. Det kom ingen information om att detta faktiskt är en modell skapad i Tyskland på 30-talet. En tid då man kategoriserade in allt och alla till och med människor i mer eller mindre värda. På workshoppen såldes tanken "Serviceorter och lokalorter" in genom att påstå att vi som kommun inte skulle kunna växa på ett bra sätt om vi inkluderar alla våra nuvarande ytterområden. Jag anser att detta är en skrämselpropaganda som uppenbarligen inte har med verkligheten att göra. Vi är en välmående kommun inklusive alla våra ytterområden idag. Det finns så klart saker att förbättra, men genom jämlika och solidariska insatser kan vi få hela vår kommun att växa och må bra även fram till 2040.

I förslaget pekas tre av Skövdes åtta ytterområden ut som "Lokalorter". De ska i huvudsak ha sin kommunala service som exempel skola och förskolor i en så kallad "Serviceort". Sammanlagt handlar det om ca 1700 människor vars kommunala service nu genom förslaget om översiktsplan är hotad. Vi riskerar att väldigt många av Skövdes skattebetalare blir missnöjda, tappar sin tillit till Skövde kommun och att ett dåligt rykte sprids, vilket knappast kan ses som gynnsamt för Skövdes tillväxt.

I förslaget till översiktsplan presenteras inte hur urvalet av de tre orter som plockats ut för att fortsättningsvis inte prioriteras för kommunal service har gått till. I översiktsplanen skriver

man om att planera bebyggelse vid kollektivtrafikstråk. Nedanstående fakta om Igelstorp gör att urvalet blir mycket förbryllande och helt ologiskt.

- Igelstorp ligger intill ett prioriterat kollektivtrafikstråk i Västra Götaland.
- Skolan i Igelstorp har i befintlig fastighet en gång i tiden tagit emot dubbelt så många barn som går där idag.
- Dagens förskola får hänvisa barn i Igelstorp till annan förskola på grund av platsbrist. Fastigheten som förskolan ligger i nyttjar inte hela den befintliga ytan för förskoleverksamhet. Här kan man enkelt utöka verksamheten i befintlig fastighet.
- Det bor idag ca 600 människor i Igelstorp, den fjärde största yttertätorten i kommunen idag.
- Det byggs en "två plus en" väg och en GC-väg till tätorten.
- Geografiskt ligger Igelstorp relativt nära Locketorp som pekats ut som en framtida stor arbetsplats.
- Igelstorp saknar hyresrätter. Byggs sådana skulle generationsbytet i bostäder kunna ske snabbare.

I förslaget till översiktsplan har man pekat ut nya områden för bebyggelse även i de så kallade "Lokalorterna". Om kommunen samtidigt säger att framtida kommunal service prioriteras på annan plats kommer dessa områden naturligt inte bli verklighet. Ingen gör investeringar i bostäder, om kommunal service saknas eller är hotad.

Den ojämlikhet som förslaget skapar på landsbygden riskerar kommunens tillväxt. Om tilliten till kommunen är bristande då kommunal service riskeras, skapar det dåligt rykte som i sin tur gör att människor väljer bort Skövde kommun.

Medborgare 41

Hej! Varför ska ni bygga över Igelstorpskogen när den är verkligen det enda fritidsspår som finns i närheten, varför bygga bort enda närliggande skog som lokalorten har och göra det sämre för alla som bor i närheten?

Medborgare 42

Måste ifrågasätta tanken med att Värås ska vara serviceställe för Igelstorp. 7,5 km åt "fel" håll som också förutsätter körkort och bil. Bussförbindelser på 49. an är utomordentliga till skillnad mot de mot Hjo o Värås.

Som tidigare ordförande för SPF seniorerna i Igelstorp så vågar jag påstå att det inte finns någon pensionär som kommer att söka sig till Värås.

Vi har ca 6 km till stan. Låt oss då hellre bli en stadsdel av stan. Precis som Trädgårdsstaden eller Ryd. Ungefär samma avstånd. Varför ska Skövde som vill satsa framåt försvåra för vissa delar av innevanarna. Fantastiska bussförbindelser underlättar. Hoppas att ni kallar oss till ett möte.

Några hastigt nerskrivna rader när jag upptäckte att det var sista dagen.

Medborgare 44

Läser mycket fint om staden framtid i er nya översiktsplan.. det som gör mig lite ledsen är att det inte verkar som att vi i Igelstorp kommer få vara en del av den av helheten framöver. Igelstorp idag är ett lugn och tryggt samhälle, fint att bo i för våra äldre som levt stor del av sina liv här, många var till och med själva delaktiga i att bygga upp byn, och som inte vill flytta in till stan. För våra barn och ungdomar, som kan växa upp med vissheten att de känna sig trygga i skolan och på lekparken då alla känner till varandra här, något man sällan får uppleva på en större skola, och vilket faktiskt är avgörande för många elevers möjlighet att klara av skolan på ett tillfredsställande sätt. Det är också ett både härligt och praktiskt sätt att bo även för oss mitt i livet som arbetar i stan men faktiskt vill ut därifrån när arbetsdagen är avklarad.

Igelstorp är så bra idag, dock med EN stor nackdel service-mässigt, vi har inga affärer, postombud eller liknande längs med vägen ut åt vårt håll, vilket tvingar oss kors o tvärs runt stan.. med BIL!! (olika fraktbolag placerar oss i olika områden av stan, ofta kan man inte välja själv vart man vill hämta). Vi bidrar då givetvis till köerna i stan bara för att kunna handla och hämta paket, funderar ofta på när jag står i kön mot Stallsiken på eftermiddagen hur många som står där, släpper ut avgaser

och förspiller tid, enbart för att de har paket att hämta. Det är boende från lokalortens öde.

Det är sorgligt! Och det gör att vi inte bör höra till serviceorten Skövde centrum. När den efterlängtnade cykelbanan äntligen blir klar hade vi ju hoppats på att vi skulle bli en ännu självklarare del av staden.

Men med Vårsås som alternativ, närmsta serviceort kräver ju hämtning av både postpaket och förskolebarn en extra omväg ut på Hjo-vägen med, den för sådan trafik inte alls lämpliga vägen, Vårsås-Igelstorp som daglig rutt. Och där försvann då möjligheten att använda cykelbanan för pendling till o från jobbet, vi är därmed inte en del av staden utan blev ofrivilligt "lantisar", med än mer restid som ger både klimat- och ekonomisk påverkan.

Inkludera oss i stället, håll oss nära!

Värna om den fina skolkulturen som finns här, visa alla nyinflyttade barnfamiljer att dom är värda nåt. Gynna affärsidkare som vill starta dygnsbutik här MED paketombud. Vi har en fritidsgårdsverksamhet här som brinner för att skapa gemenskap i hela samhället, använd dom istället för att avveckla. Det finns en fotbollsklubb med verksamhet som håller liv i bygden, vet att det finns i Vårsås också men varför måste det ena utsluta det andra?

Vilka ska ni locka att bo här framöver på "ytor utpekade för framtida bostadsbebyggelse", isolerade i skogen utan några som helst samhällsfunktioner tror ni?

Det som lockar idag är ju det motsatta, möjligheten till förskola o skola, kort pendling till arbete/aktiviteter i stan samtidigt som man har naturen runt knuten.

Det är vackert! Det är därför vi bor här!

Medborgare 47

Ni måste tänka att vi i sventorp måste ha en skola upp till 6an och en fritidsgård så barna har något bra att göra på fritiden. För här ute i Sventorp byter nu ägare på villorna för vi är gamla och då kommer barnfamiljer hit ut. och då är det inte försvarbart att barna ska gå i skola i stan. för det är för långt att cykla till Skövde härifrån. Och föräldrarna kan inte köra och hämta barna till skolans tider då blir det många barn som kommer att

vandra runt i Skövde före och efter skolan för de jobbar och finns det ingen skola här så går det inte att sälja våra hus vi som vill flytta till stan då blir det mer hemsjukvård och hur ska kommunen hinna med oss. Så Sventorp Igelstorp måste vara en serviceort.

Medborgare 48

Är någon konsekvensanalys gjord över Igelstorp (Sventorp)?

Igelstorp har närhet till Tibro Skövde vilket gör att många barnfamiljer har stort intresse att bosätta sig i Igelstorp.

Sventorp (Igelstorp) har en bra fungerande skola och förskola.

Den nya cykelvägen ses som mycket positivt som även påverkar vår miljö och gör det ännu mer attraktivt att bo i Igelstorp.

Förslag:

Förfrågan finns om en närbutik 7 - 24 i Igelstorp (Sventorp)

Samt önskemål att förflytta sopcontainern ner till Reningsverkets f.d. dammar. För att ge plats åt närbutiken.

Bensinstation finns utmed väg 49 ca 2km från Igelstorps centrum.

Planering för äldreboende bör beaktas, då landsbygdens medborgare väljer att stanna kvar på landsbygden (Igelstorp).

Det måste ges förutsättningar att växa och utvecklas även på landsbygden.

Medborgare 49

Jag vill kommentera gällande att Igelstorp klassas som en lokalort i planen. Vi i Igelstorp och Sventorp är stolta över vårt samhälle och ser den som en framtida självklar utvecklingsort när vår fina stad växer. Att de små orterna får behålla sin service i form av skola och förskola känns mycket viktigt för att landsbygden ska få fortsätta att hållas levande. Självklart vill vi här få behålla vår utvecklingspotential och hoppas att det i planen finns med nya områden där familjer bereds möjlighet till nybyggnation.

Medborgare 50

Om jag förstått rätt så har man rätt att uttala sig om denna vision även idag. Jag tycker att det är sorgligt att ni inte satsar lite

på ytterområden till Skövde. Har bott utanför Igelstorp sedan 1987 och det är inte förändrat ett enda dugg. Skola, förskola och alla lekplatser ser precis likadana ut som när mina barn var små. Nu är det mina barnbarn som bor i byn och det är sorgligt vad lite ni gör. Betalar vi inte lika mycket i skatt som alla andra Skövde bor. Vägunderhåll är urdåligt, vintertid jättedåligplogning, underhåll på kommunalt avlopp och vatten är under all kritik. Varför är inte Igelstorp en serviceort? Jag vill veta vad som ska göras. En cykelväg tex har varit på tal om länge men vad händer? INTE ett skit. Däremot måste det väl bo väldigt många ur kommunstyrelsen bortåt Stöpen-Ulvåker för där har de en fin cykelbana till Stöpen till att börja med sen har de tilllochmed en mellan Stöpen och Ulvåker. Det är ju ett hån mot oss andra som betalar skatt och bor i Igelstorp. Jag vill gärna ha svar om vad ni gör och vad ni ska göra.

Bemötande Igelstorp:

- Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning.
- Att peka ut en exakt plats för framtida servicefunktioner som skolor, äldreboenden, fritidsgård mm i tätorterna ingår inte i översiktsplanen. ÖP 2040 visar på var det finns mark för nuvarande och framtida bebyggelse, oavsett om det är för bostäder eller andra användningar kopplat till detta. Igelstorp har yta för bostadsbebyggelse med viss service och bostäder. I bostadsbebyggelse med viss service kan bli följande ingå: förskola, skola, särskilda boenden, fritidsgård, grönytor och enstaka butiker eller annan liknande service.
- Översiktsplanens syfte är att visa på lämplig framtida markanvändning. När och vem som genomför och bygger regleras inte i översiktsplanen.
- Områden för ny bebyggelse som ej är planlagt än har förtydligats med eget kartlager.
- Landsbygdsprogrammet är ett separat styrdokument som tagits

fram i egen process och uppdateras inte i samband med ÖP 2040., Behov av en uppdatering av landsbygdsprogrammet nämns i kapitel Genomförande > Fortsatt arbete.

- Utvecklingsinriktningen visar framtida cykelvägar som bör tillkomma, bland annat visas en som knyter samman Igelstorp och Skövde centralort. Exakt dragning är inte visad, detta behöver studeras i detalj, arbetet pågår och Trafikverket är ansvariga.
- Text om att befintliga motionsspår kan påverkas av ny bebyggelse har lagts till i kapitel Mark- och vattenanvändning > Igelstorp.
- De digitala kartornas funktion är uppdaterad så att information visas när en klickar på olika ytor, tydlig teckenförklaring finns i det digitala materialet.
- Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit. Kapitel Värden och hänsyn > Areella näringar.
- En första etapp för kapacitetsökning av kommunalt VA till Igelstorp (och Vårsås) är planerat i samband med att Trafikverket bygger om väg 49.

Följande synpunkter vidarebefordras till berörda:

- Kommunen samarbetar med Västtrafik när det gäller kollektivtrafik. I Utvecklingsinriktningen lyfts dock behovet av god kollektivtrafik till tätorterna.
- Frågor om översyn och underhåll av befintligt vägnät behandlas i processer utanför översiktsplanens ramar, synpunkter lämnas till kommunens enhet för Gata och natur. I Igelstorp finns både statliga, kommunala och enskilda vägar.

Övriga synpunkter

Medborgare 1

Jag tycker om Skövdes vision om utvecklingen. Jag tycker om de gröna områdena i science park och det är väldigt innovativt. En

sak man skulle kunna lägga till är att man skulle kunna bygga broar mellan vissa hyreshus och affärer så man kan gå från grönområde till grönområde då slipper man gå ner på gatan. För att ta sig till nästa grönområde och det blir som en park. Man skulle också kunna sätta upp ett litet staket eller glasskiva på taken för att öka säkerheten men en glasskiva vore snyggast.

Markanvändning: Denna var svår att förstå eftersom de olika färgerna nämnde markanvändning men de berättade inte vad marken användes för.

Jag tycker att vi borde skydda naturen på Billingen mer förutom det så var det bra. Denna paragraf var svår att förstå och läsa så man kanske borde göra det enklare för folk att förstå så dom kan lämna bättre input.

Jag tycker det är en bra start och är glad att kommunen satsar på roliga projekt för att inte bara göra kommunen mer eftertraktad men också mer konkurrenskraftig. Samtidigt som vi värnar om den biologiska mångfalden och grön energi. Så gör vi Skövde till en attraktiv stad alla vill besöka åtminstone en gång. Översiktsplanen var förvånansvärt bra och jag blev överraskad eftersom jag trodde bara grejerna i ÖP var DRÖMMAR. Men det visar sig att även drömmar kan uppfyllas.

Bemötande

- *De digitala kartornas funktion är uppdaterad så att information visas när en klickar på olika ytor, tydlig teckenförklaring finns i det digitala materialet.*
- *Naturen på Billingen har flera olika typer av skydd – detta beskrivs bland annat i kapitlet Värden och hänsyn.*

Medborgare 2

Mina synpunkter gäller järnvägsspåren från flygplatsen, vår fastighet ligger mitt emellan de två inritade järnvägsspåren samt att det norra spåret går över en del av vår skogsmark. Vi vill ju helst inte ha järnväg med godstrafik så nära vår fastighet, det påverkar mycket.

Jag förväntar mig mer information om vad detta innebär för oss och när det skall genomföras?

Det gäller även industrietableringar på flygplatsen och vägen förbi våra fastigheter ut till väg 200, hur det påverkar oss som bor här.

Det område som finns i närheten av järnvägsspåren och som påverkas består av ca 15 fastigheter varav hälften bebos av barnfamiljer.

Bemötande

- *De två utredningskorridorer för nytt järnvägsspår som finns i ÖP 2040 ska slutligen bli ett spår. För att veta exakt dragning och placering kommer utredningar och planarbete genomföras. Alla berörda blir då informerade och har möjlighet att yttra sig. Arbete med detta är precis påbörjat och därför finns inte mer information än vad som visas i ÖP 2040. Synpunkten har förmedlats till berörda handläggare.*

Medborgare 3

Inte så mycket fabriker och mer skog. Minska jakt och ta hand om djur.

Bemötande

Noteras

Medborgare 4

Riktigt bra

- 3-30-300 regeln är jättebra.
- Innovativt att blanda byggnader och ha ex. växthus, träd osv på tak.

Hållbar utveckling

- Återvinningskärl bör introduceras till varje kommunal verksamhet.
- Återvinningskärl bör finnas i speciellt skolor där mycket papper används. (Kärlden ska ha ett lock med ett avlångt rektangulärt hål för att motverka att ungdomar slänger annat som ex. PET-flaskor)

Livsmiljö och kontakt

- Det bör byggas speciella ex. fritidsområden eller en byggnad för umgänge i Södra Ryd för att öka rörelsen in i Södra Ryd och öka integrationen.

Den nära staden

- Det borde inte vara för tätt i staden eftersom det skapar stress. Konstant människoflöde skulle kunna öka risken för detta genom att ex. människor som går snabbt oftast är mer stressade än andra. Därför bör tätheten variera med mer öppna områden utan ex. bilvägar för att introducera en lugn och bullerfri miljö.

Levande och unik plats

- Speciella byggnader/aktiviteter bör byggas vid ex. seniorbyggnader för att främja kontakten mellan generationer och minska ensamheten bland äldre. Underlättar även för äldre att umgås om det är nära till dem.

Medskapande och samverkan

- Många vet inte hur och att de kan påverka inom kommunen. Därför bör kommunen iallafall använda sig av Medvind, Vklass, Elins Esplanad och annat som kommunen har tillgång till för att föra fram hur de ska tycka till. Detta är otroligt viktigt för ungdomar då endast 24,5% av de som går i gymnasiet anser dock att de har ganska eller mycket stora möjligheter till att föra fram deras åsikter till de som bestämmer i kommunen, enligt barnrättsenkäten 2022.
- För att involvera flera i beslut kan det börjas med genom att ex. fråga vilken färg bostaden ska målas om med för bostäder i Skövde kommun. Om fler känner att de kan bli hörda och påverka kommunen bör det öka relationen till Skövde kommun och öka sannolikheten för dem att bo kvar.

Struktur - Bebyggelse

- Genom att ex. leda rör från handfat till toaletter eller införa två kranar går det att spara vatten.
- Inför duschhandtag som har en spärr på 38 grader Celsius.
- Ge bidrag för folk som ska byta fönster eller fönsterlister för att hålla mer värme inne.

Bemötande

- *Skövde kommun tackar för synpunkter om samhällsplanering och det sociala perspektivet och noterar dessa.*

Medborgare 6

I rondellen där man kör till Mariestad (Statoil och Bilia ligger där också) där finns det ingen cykel/gångövergång eller tunnel. Är det meningen att man ska gå ner ända till Aspö och vända? Det är nog närmare 1 km fram och tillbaka, bara för att korsna vägen? Vid Aspö finns det två förbindelser över vägen, en tunnel och en bro.

Bemötande

- *Cykelöverfart vid rondellen mot sjukhuset ingår inte i ÖP-arbetet, synpunkten lämnas till kommunens enhet för Gata och natur. Det kan ingå i det kommande arbetet med en Trafikstrategi eller i annat arbete inom gatuenheten. Arbetet med Trafikstrategin beskrivs i kapitlet Genomförande samt även i kapitel Mark- och vattenanvändning > Övergripande vägnät.*

Medborgare 7

Hej, nu när fotbollen har blivit så stor i Skövde så behövs det en fotbollsplan inomhus runt Billingehovområdet. I den hallen så ska det vara en 11v11 plan med konstgräs (så som finns i Ulvåker). Planen hade använts mycket av alla möjliga lag.

Bemötande

- *Synpunkten lämnas vidare till kommunens avdelning för Fritid.*

Medborgare 8

Samarbete mellan kommun och privatpersoner gällande inköp av solpaneler. Det går att få bidrag när privatpersoner köper in solpaneler och får dem installerade. Kommunen skulle kunna utföra ett samarbete med privatpersoner för att minska kostnaderna och öka mängden hushåll som köper solpaneler. Vid inköp av solpaneler minskar kostnaden ju större yta solpaneler

som köps in. Om kommunen skulle köpa in sina solpaneler i samband med hushållens, dock att hushållen redan har betalat in sin summa till kommunen, kan de få stordriftsfördelarna. Detta leder till att bidraget inte behövs i lika stor utsträckning när hushållen redan får ett lägre pris genom samarbetet. Det sparar pengar för kommun/stat och hushållen.

Eftersom hushållen får minskade kostnader kan det öka intresset av att köpa in solpaneler.

Alternativt skulle kommunen kunna vara en sorts plattform för flera privatpersoner att köpa in solpaneler tillsammans då det sker genom en trovärdig tredje man, kommunen. Privatpersonerna kan köpa in och kommunen kan stå för transporten. Eftersom stordriftsfördelarna minskar inköpspriset kan bidraget istället gå till kommunens transport av solpanelerna till alla hushåll. De totala kostnaderna kan minska samt att underlätandet av inköp av solpaneler för hushållen kan öka mängden hushåll som köper in solpaneler.

Bemötande:

- *Lämnas för kännedom till miljöstrateg samt energi- och klimatstrateg.*

Medborgare 9

Anser det felaktigt att ta produktiv åkermark i anspråk söder om samhället Stöpen, en del av föreslaget område används för tillfället att producera energi men är likväl åkermark och övriga området används för produktion av mat.

Det finns lämpliga områden på flera andra sidor om samhället som är att föredra framför att i onödan förstöra åkermark för överskådlig framtid.

Föreslår förflyttning från nämnda åkermark till i detta fall skogsmark i anslutning till samhället.

Bemötande:

- *Föreslagen mark i ÖP 2040 har vägts mot andra ytor i anslutning till Stöpen och det finns andra värden och risker på andra platser att ta hänsyn till. Det gäller bland annat risk för skred och skydd*

av grundvattentäkt. I ÖP2040 finns utöver nämnda åkeryta en skogbevuxen yta utpekad för ny bebyggelse i nordvästra delen av samhället. Sammantaget bedömer kommunen förslaget vara det mest lämpliga

Medborgare 10

Områden för Sport och Fritid – En utökad strand med beachvolleyboll och beachfotboll vid Karstorps badplats och de befintliga beachvolleybollbanorna.

På sidan 65 i samrådshandlingen beskrivs vikten av ett rikt utbud av idrotts- och fritidsaktiviteter för en god folkhälsa. Även det Kultur- och fritidspolitiska programmet 2018-2022 och dess mål om att främja ett rikt friluftsliv nämns här.

För att röra sig är sporthallen/anläggningen inte längre det enda valet av plats. För att uppmuntra människor utan aktivt sportintresse att utöva sport och röra på sig bör ytor för spontansport prioriteras i översiktsplanen.

Med spontansport finns möjligheter att skapa nya typer av sociala mötesplatser i stadens offentliga rum. Människor från alla åldrar och olika bakgrund kan mötas och röra sig tillsammans på ytor med möjlighet för spontansport (Vital Cities u.å.), vilket även borde leda till ökad integration i samhället.

Avståndet är av stor betydelse när det gäller att få människor att använda spontana sportytor och framförallt känslan av att platsen är lätt att nå. (Kompier & Valle 2013) Billingen är en jättebra plats för sport och fritid men upplevs som svår att ta sig till utan bil. Karstorp är lätt att cykla till från centrum via befintliga cykelleder och många nya punkthus har byggts i området.

Sittplatser i nära anslutning till vissa aktiviteter är ett bra sätt att bjuda in förbipasserande som sedan kan lockas att ta del av aktiviteterna (Andersen 2009). På vår-höst promenerar många utmed lederna runt Karstorp och skulle kunna fångas upp för att delta i spontansport om sådan erbjöds i närheten. På somrarna är Karstorp en populär badplats och även då finns stora möjligheter att fånga upp badgäster för att aktivera sig.

Att erbjuda besökare sittplatser, både med och utan tak, är viktigt. (Boonstra, Hermes 2011, s. 36). Lokala beachvolleybollklubben Skövde Volley skulle ha möjlighet att anordna turne-

ringar för tävlande spelare för att locka åskådare som blir intresserade av sporten samt tävlingar för allmänheten där alla har möjlighet att vara med, eftersom flera banor än 2 krävs för att kunna anordna en bra och välbesökt turnering. I Mariestad finns 5 banor i hamnen och det är tillräckligt många för att kunna göra en medelstor turnering.

För att nå kommunens mål om god folkhälsa lättare och ökad integration föreslår jag därför att en yta för sport och fritid reserveras i översiktsplanen för att i framtiden kunna anlägga en större strand där både badgäster och beachvolleybollspelare kan samsas om området. Se markerat område på karturklipp nedan.

Flera områden för sport och fritid som finns idag runt Karsorpssjön saknas idag i kartan med mark- och vattenanvändning från ÖP 2040. Bla fotbollsplanerna, freesbegolfbanan samt beachvolleybollplanerna. Hoppas kommunens mål är att behålla dessa ytor för sport och fritid.

Bemötande:

- *Karstorsområdet har markanvändningen Grönområde i kartan. Inom Grönområden kan det även finnas vissa enklare anläggningar och ytor/platser för idrotts- och fritidsaktiviteter. För Karstorsområdet finns även ett planprogram som mer i detalj beskriver markanvändningen för området. Synpunkten lämnas vidare till kommunens avdelning för Fritid.*

REFERENSER

Andersen, R. B. (2009). [Elektronisk] Activating: Architecture and Urban Planning. URL: http://www.dif.dk/-/media/difdk/foreningsliv/udgivelser/pdf/activating_architecture_and_urban_planning.pdf [2023-01-29]

Boonstra, N. Hermens, N. (2011). [Elektronisk] De maatschappelijke waarde van sport URL: <http://www.verwey-jonker.nl/doc/vitaliteit/De%20maatschappelijke%20waarde%20van%20sport%20met%20voor%20en%20achterkant.pdf>

Befintliga beachvolleybollplaner

Yta för strand och fler beachvolleyboll- och beachfotbollplaner Ärendenummer: #1892 | Datum: 2023-02-19 10:43 Bilaga 1 sida 2 av 3

Kompier, V. Valle, D. C. (2013). [Elektronisk] Sport in the City. Research on the relations between sport and urban design. URL: http://sportinthecity.net/files/7513/8012/2944/Sport_in_the_City_-_paper_Casas_Valle_Kompier.pdf [2017-04-24]

Vital Cities (u.å.) [Elektronisk] Urban sports promotion for social inclusion, healthy and active living URL: http://urbact.eu/sites/default/files/vitalcities_baselinestudy_final_1.pdf [2023-01-29]

Medborgare 11

Tycker att expansionen ute i Trädgårdsstaden är jättetråkig då alla fina ridvägar förstörs och

ryttare blir undantryckta när vi redan får så mycket skit av folk för att vi bara existerar. Tycker att ni borde skydda skogarna lite mer och expandera mer planerat.

Bemötande

- *Ridhusanläggning och ytor kring detta är reserverat i planen som "Sport och fritid". Övriga ytor i Trädgårdsstaden är redan planerade för bostadsbebyggelse enligt tidigare översiktsplan och Planprogram.*

Medborgare 12

Varför utgår man ifrån scenario RCP 8.5 som nu enligt IPCC själva bedöms som osannolik? Det är ju istället RCP 4.5 som närmast överensstämmer med faktiska uppmätta värden på temperatur, koldioxidhalter mm.

Bemötande

- *Skövde kommun utgår från samma referens som övriga myndigheter i Sverige.*

Medborgare 13

Snälla ta inte bort skogen!!! Vi vill ha kvar den!

Bemötande

- *Grönområden är viktiga vilket delvis beskrivs i Ställningstagande 5 i kapitel Utvecklingsinriktning.*
- *Om det gäller utvecklingen av Södra Ryds norra del har det tillkommit en planeringsprincip för det området i kapitel Mark- och vattenanvändning > Större utbyggnadsområden för bostäder.*

Medborgare 14

Det är bra att bygga ut i vissa delar men jag skulle vilja att man satsar mera på att bevara grönområden. Det är en hel del som är och går i skogen uppe i Södra Ryd, jag skulle vilja att man tar hänsyn till detta.

Bemötande

- Grönområden är viktiga vilket delvis beskrivs i Ställningstagande 5 i kapitel Utvecklingsinriktning.
- När det gäller utvecklingen av Södra Ryds norra del har det tillkommit en planeringsprincip för det området i kapitel Mark- och vattenanvändning > Större utbyggnadsområden för bostäder.

Medborgare 20

I förslaget till översiktsplan 2040 så är det nuvarande grönområdet ovanför Sommarvägen angivet med en föreslagen markanvändning sammanhängande bostadsbebyggelse. (Se röd markering bild). Samrådshandlingens förslag till markanvändning bör ändras från "sammanhängande bostadsbebyggelse" till "grönområde".

Anledning till att ändring av markanvändning bör göras:

1. Angivet markområde innehåller en för Billingens unik bokskog som idag utgör ett mycket populärt vandrings- och strövområde. Området i sin helhet är klassat som Naturvärdesklass 2 Högt naturvärde – och har därmed stor positiv betydelse för biologisk mångfald och därmed olämpligt för bebyggelse.

2. Angivet markområde är ett skyddsområde för Skyddsområde vattentäkt (Bergssäterkällorna, PlanID 1683K-P30), och därmed olämpligt för bebyggelse.

3. Angivet markområde är angivet i Naturvårdsprogram för Skövde kommun - sammanställning av områden med naturvärden som Klass 2 Mycket höga naturvärden. (Område 5620) och därmed olämpligt för bebyggelse.

4. Befintliga stadplaner (1683K-ST201, 1683K-ST180 samt 1683K-ST156) som påverkar angivet markområde innehåller alla angivet ändamål PARK som direkt strider med föreslagen markanvändning i Förslag till ÖP 2040.

Sammantaget så är angivet markområde i bild 1 utifrån ett antal tungt vägande aspekter inte lämpligt för bebyggelse utan föreslagen markanvändningen bör ändras till "grönområde". Markområdet med bokskogen och vandringsstråk bör framgent utvecklas mot att bli en naturlig "entré" till Billingens spårområde från Billingensluttningen och inkluderas i Nordbillings naturvårdsområde (NRO14075).

Bemötande

- Ytan har ändrats. Norra halvan är kvar som "Bostadsbebyggelse med viss service" (tidigare "Sammanhängande bostadsbebyggelse"), andra halvan har fått användningen "Landsbygd".

Medborgare 22

Jag har tagit del av översiktsplanen och anser att den missar ett antal grundförutsättningar som bör ligga till grunde för planen. En sådan är att den bör ge stöd åt att Skövde blir Skaraborgs mest attraktiva näringslivskommun. En annan sådan grundförutsättning är att ett övergripande mål bör vara att Skaraborg blir självförsörjande på el. För att det ska vara möjligt måste man skapa förutsättningar för SMR. Skövde är knappast aktuellt för detta, eftersom vi sannolikt inte har tillräckliga kylvattentillgångar inom kommungränserna. Här krävs därför samverkan med övriga kommuner. Omfattande ledningsbyggnad kommer också att krävas. Inte heller detta har man på ett tillfredsställande sätt beaktat i översiktsplanen.

Det är gott och väl att planen tar sin utgångspunkt i att Skövde ska kunna växa till 75 000 invånare. Man har dock inte tagit tillräcklig hänsyn till vad som krävs avseende infrastruktur för att detta mål ska kunna nås med god kvalitet för medborgarna. En stor miss är synen på trafiken. Sannolikt kommer biltrafiken att öka proportionellt till befolkningsökningen. Kommunen ska inte bestämma vilka trafikslag medborgarna ska använda. Kommunen ska naturligtvis skapa bra förutsättningar för användning av alternativa trafikslag. Annars bör kommunen förhålla sig neutral och inte missgynna något trafikslag. Sådan neutralitet innebär sannolikt en kraftig ökning av biltrafiken. Stadens genomfartsleder sväljer knappt nuvarande volymer. Här krävs radikala förändringar, till vilka inte tillräcklig hänsyn tas i översiktsplanen.

En stor svaghet i kommunens bostadsplanering är bristen på centralt belägna villatomter. Här måste det vara en prioritet att minska tomtkön genom tillskapande av attraktiva villatomter i centrala lägen, även om detta innebär att andra boendeformer får stå tillbaka. Jag anser vidare att översiktsplanen generellt visar på ett alltför statiskt tänkande. Om vi bara ser tillbaka på vad som hänt de gångna 18 åren och vad detta inneburit för planförutsättningarna, så är det sannolikt att mycket stora förändringar även kommer att ske de närmaste 18 åren. Vissa förändringar är lätta att överblicka, andra inte. En väldigt viktig fråga är ju vad som händer med Cementa? En annan hur kom-

munen ställer sig till eventuell uranbrytning. En sak som vi säkert vet, är att elförbrukningen kommer att öka kraftigt och att erforderliga planer för detta måste finnas. Vidare saknar jag analyser och målsättningar avseende såväl det militära försvarets som civilförsvarets utveckling.

Jag anser vidare inte att EUs artdatadirektiv på ett tydligt sätt inarbetats i översiktsplanen. Här finns behov av omtag. Som en liten pusselbit i detta arbete anser jag det som självklart att kommunen på sin skogsmark ska bedriva hyggesfritt skogsbruk och med alla åtgärder jobba för att främja den biologiska mångfalden samt för att skydda hotade arter.

Bemötande

- *Nytt samarbete inom Skaraborg kommer undersöka energifrågan som sen kan implementeras i revidering av översiktsplanen.*
- *Frågor som rör trafikinfrastruktur, mobilitet och hållbara färd sätt finns även beskrivna och beslutade i andra kommunala styrdokument som trafikstrategi, cykelplan och energi- och klimatanplan. Kommunen ska bland annat uppdatera sin Trafikstrategi vilken kommer innefatta behov och åtgärder för Skövdes trafikinfrastruktur.*
- *Centrala villatomter och andra typer av bostadsbebyggelse finns det plats för bla i område Norr om Hasslum och i Trädgårdsstadens fortsatta utökning.*
- *Hasslums övningsområde pekas ut som utredningsområde i granskningshandlingen. Läs mer i kapitel Mark- och vattenanvändning > Verksamhetsområden.*
- *För kommunägd mark i anslutning till tätorterna finns en skogsbruksplan som kommunen arbetar utifrån. Läs mer i kapitel Vården och hänsyn.*

Medborgare 23

Har följt arbetet med översiktsplanen och granskat förslaget mycket noga. Det mest slående är att ny mark för boende i princip (olika former) består av Stadsskogen som egentligen inte är

ny då den fanns med redan i den förra öp. Att man inte byggt något där än känns ganska naturligt då intresset från byggare (stora som små) antagligen har varit obefintligt. Att bygga mer med stambanan som närmsta granne och att fortsätta förlänga Skövde i Norr/Sydlig riktning känns som en riktig tankekurpa. Så tack och lov att kommunen inte kommit någonstans i den felaktiga tanken.

Flera gånger har jag hört och läst att Skövdes starke man Arne Loretzon argumenterat för byggnation vid Simsjön. Naturskönt läge och nära till stan är argumenten. Att han sedan äger marken där spelar antagligen en stor roll.

Ser att området är inritat för utredning, så kommunen verkar inte vilja varken stöta sig eller gå Arne helt tillmötes. Själv tycker jag att man skall bevara denna oas som området är med fina vandringsmöjligheter, bad och rekreation på nära håll för Skövdeborna. Dessutom verkar det vara ett mycket dyrt projekt att få till en vettig väg och ge dit upp. Arnes argument är att det är nära till staden.

Ta då en titt på de tre kartorna jag lägger med i brevet. Jag har i samtliga tre fall utgått från Resecentrum som vi väl kan beteckna som mittpunkt i Skövde.

Till Stadsskogen är det 6,5 km och tar 10 min. Till Simsjön är det 6 km och tar 11 min med befintlig väg. Oklart vad en ny väg skulle innebära.

Men nu till det som för mej förefaller helt ofattbart att man inte planerar för. Området utmed v 49 mot Tibro efter Ösan. Dit är det 3,9 km och tar 6 min.

Området skulle inte kräva någon ny dyr infrastruktur då befintlig och i närtid planerad ombyggnation av v 49 bekostas av Trafikverket. Cykelbana är redan projekterad, och området kantas av Ösan på flera sidor vilket skulle kunna innebära fina strand/grönområden. Man kan också tänka att det skulle vidga Skövde åt rätt håll med tanke på Mariesjöstatsningen med skola, livsmedel osv.

Nu sägs det ju alltid att man inte skall bygga på åkermark för att vi skall prioritera livsmedelsproduktion där. Kan låta rimligt när man säger det så, men frågade en bekant som har bättre koll på detta och hen säger att det är ett jättedåligt argument.

Statens jordbruksverk betalar ut ersättning för 131 000 ha mark (2021) för att den skall ligga i träda och alltså inte odlas. Detta för att bromsa det överskott på spannmål vi har i Sverige. Med ett för stort överskott måste mycket spannmål exporteras till en osäker världsmarknad och det vill man undvika. Därför

betalas det ut ca 200 miljoner till lantbruket för att lägga mark i träda.

Med den kunskapen tycker jag att argumentet mot jordbruksmark är borta.

Bevara fina naturvärden och bygg där det inte gör någon skada och där det passar bäst i stället utifrån befintlig infrastruktur och avstånd till centrum.

Bemötande:

- *Arbetet med Simsjöområdet steg 1 (befintlig bebyggelse) pågår parallellt med ÖP 2040. Text om Simsjöområdets fortsatta utveckling har förtydligats i kapitel Mark- och vattenanvändning > Utredningsområden.*
- *Text om varför det inte är lämpligt att bygga ut centralorten öster om Ösan har tillkommit i kap Markanvändning > Större utbyggnadsområden bostäder.*
- *Förtydligande om hantering av jordbruksmark och om utveckling utanför centralorten Skövde har tillkommit.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

Medborgare 25

Bostäder för äldre: Vi är ganska många 75+ are i Värsås serviceort som fortfarande bor i villor men som saknar alternativt boende i samhället. De flesta av oss vill bo kvar men alternativ saknas.

I ÖP40 saknas ett av kriterierna för serviceort, Värsås, nämligen bostäder för äldre. Antingen mindre enplans lägenheter, trygghetsboende eller liknande. Lämplig mark för detta finns på fastigheterna Värsås 8:95 respektive Värsås 8:94.

Genomfartsvägen, Djursättravägen: En skamfläck för samhället. Mycket tung trafik, ständigt provisoriskt lagande av beläggningen, många skolbarn som varje dag ska gå över vägen, trafiksituationen för skolbusstrafiken mm.

Varför nämns inget av detta i ÖP40? Hur ser kommunen på detta? Dialog med vägverket?

Bemötande

- *Vilken typ av boenden som ska finnas på vilken plats regleras inte i översiktsplanen.*
- *Alla framtida gc-sträckningar finns inte utpekade i ÖP 2040 då det*

blir på en för detaljerad nivå. Ofta handlar det inte heller om kommunal mark.

Medborgare 29

Hej! Jag heter Charlie och jag är nio år. Jag har ett förslag till er. Förslaget är att ni skulle kunna bygga en stadsdel som sträcker sig mellan Mariesjö och tunneln på väg 26. Jag tänker att stadsdelen ska heta Sköntorp och stadsdelen ska också ha ett centrum med ganska många affärer. Det ska vara äng och landsbygd blandat med en tätort. Jag tycker att det ska finnas plats för 10 000 invånare och det ska vara både bivanligt och miljövänligt.

Bemötande:

Noteras.

Medborgare 35

I ÖP2040 står på sidan 13 "Målen för hållbar utveckling" under rubriken "Agenda 2030" står:

"... Den fysiska planeringen har både direkt och indirekt inverkan på målen i Agenda 2030. Skövde kommuns översiktsplan har därför en viktig roll o Skövdes bidrag till att Sverige ska kunna nå målen i Agenda 2030." (Agenda 2030 är en av FN och Svenska regeringen godkänd plan med 17 olika övergripande mål.)

Lite längre ner på samma sida står under rubriken "Sveriges miljömål":

"Sveriges riksdag har beslutat att miljöpolitikens övergripande mål ska vara att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta."

I Skövde kommuns Klimat- och energiplan 2021–2030 står på sidan 34:

"Av industrins utsläpp står cementindustrin för 91 procent, eller 58 procent av totalen.

(anmärkning: Med detta menas att Cementa står för 91 procent av industri utsläppen och att Cementa står för 58 procent av alla klimatutsläpp i Skövde kommun).

Under rubriken "Slutsats" på sidan 36 i Skövde kommuns Klimat- och energiplan 2021–2030" står:

"... Men mycket hänger på att cementindustrin följer sin färdplan, som innehåller stora tekniska utmaningar genom infångning av koldioxid, så kallad CCS." (anmärkning: CCS står för Carbon Capture and Storage som är att med teknik plocka bort koldioxiden ur skorstensröken).

Går man in på Cementas hemsida så finner man att Cementa för fabriken i Slite på Gotland planerar och hoppas ha en sådan anläggning på plats till 2030. Men tekniken är ny och i skrivande stund finns ingen sådan stor anläggning i drift i hela världen ännu. Så en färdig anläggning år 2030 för Sliteanläggningen är nog mera ett önsketänkande, och för Skövdefabriken nämns inget årtal på hemsidan överhuvudtaget, dvs ingen plan finns.

På sidan 9 i Skövde Energi- och Klimatplan står: "Skövdes klimatavtryck är noll 2045."

Slutsats 1: Ska Skövde kommun få ner klimatutsläppen så är Cementas vara eller inte vara helt avgörande. Cementas nuvarande täktstillstånd går ut sista dec 2031.

Ska Skövde överhuvudtaget kunna uppnå eller komma i närheten av sina planerade klimatutsläpp måste Cementas verksamhet upphöra 2031.

Trots detta har i ÖP40 ritats in yta för en kommande expansion av tälkten.

I ÖP2040 på sidan 95 står:

"Kommunens riktlinjer för riksintresse värdefulla ämnen och/eller material:

"En eventuell utökning av täktområdet vid Cementa (vid Våmb) måste föregås av en noggrann avvägning mellan olika nationella, regionala och lokala intressen."

På en planritning som finns på utställningen ÖP2040 i Kulturfabriken, att det är inritat ett utökat täktområde vid Våmb, betydligt större än det som nu är tillståndsgivet.

Slutsats 2: Olika planer måste harmonisera med varandra, men ÖP2040 gör inte det med Skövde kommuns Energi- och Klimatplan 2021–2030.

Yrkande: Att denna utökade täkt tas bort ifrån planritningarna i ÖP2040 och i texten.

Bemötande:

- I ÖP 2040 redovisas ytan för Riksintresseområde för materialutvinning i karta Värden och hänsyn, ytan som finns i karta Mark och vattenanvändning motsvarar den yta som det idag finns täktstillstånd för. Skövde kommun följer beslutade riksintressen och givna täktstillstånd till dess att dessa förändras och har inte för avsikt att ändra ytan för markanvändningen. Även om tillstånd för brytning inte förlängs finns möjlighet för Heidelberg att fortsätta tillverkningen inom verksamhetsområdet.
- Kommunen ser dock möjlighet att få delta i dialog med verksam-

hetsutövaren Heidelberg (tidigare Cementa) för att se vilken typ av återställning som kan vara lämplig den dag då brytningen upphör.

Medborgare 51

Efter att ha läst ÖP2040 blir jag fundersam på vilken syn Skövde Kommun egentligen har på landsbygdsutvecklingen. I den gröna omställning vi lever i, känns det mycket märkligt att en modern kommun inte har större ambitioner att ställa om samt göra plats för bostäder för alla. Viljan att locka industrier är mycket bra såklart, då näringslivet är nyckeln till lönsam tillväxt i kommunen.

Men var skall personalen i industrierna bo? Det känns inte modernt att man fortsätter förlita sig på inpendling från andra kommuner. Grön omställning innebär inte enbart att ställa om från fossila transporter till fossilfria dito, det handlar också om ett minskat resande överlag. Arbetspendling som företeelse känns förlegat och framåt 2040 kommer det vara betydligt färre som accepterar det än idag.

Alla kommer heller inte vilja eller kunna bo inne i centralorten. Att erbjuda bostadsmöjligheter lite utanför centralort men fortfarande inom kommunen skapar goda förutsättningar för hög livskvalitet. Att skapa möjligheter till en livssituation där mer fritid istället för pendlingstid ger goda möjligheter till ett aktivt liv även utanför arbetet känns som en absolut nödvändighet, särskilt när man nu tittar 17 år framåt i tiden.

Här har Skövde mycket goda möjligheter att skapa attraktionskraft genom att utveckla samtliga kringorter. Var och en av orterna sitter på sina unika fördelar. Att skapa strategier för var och en av orterna känns som en större angelägenhet än att i princip ensidigt satsa vidare på centrumnära bostadsområden. Tomtmarksetablering samt privata initiativ till bostadsbyggnation i samtliga kringorter behöver uppmuntras. Kommunal service såsom t ex skola/förskola och transportstrategier behöver utarbetas och klargöras.

Varför saknas helt framtidsvisioner för de så kallade lokalorterna? Var finns ambitionerna att t ex skapa ett kommuntäckande nätverk av cykelvägar? Att som idag jobbpendla en person

per bil kommer inte funka 2040. Åker man ensam åker man cykel eller kollektivt. Möjliggör detta inom hela kommunen.

Restiden från Våring Hedhamra till t ex Science Park Skövde är två minuter (2!) längre än från de nybyggda delarna av Skultorp (Oxadrevsvägen, t ex). Våring har en aktiv Scoutkår, en fin idrottsanläggning med fotbollsplaner och motionsspår. Våring har, precis som alla andra kringorter, mycket goda möjligheter att skapa boenden med hög livskvalitet. Truvet, där jag bor, har snart ett utbyggt kommunalt VA-nät. Elnätet är nyligen uppdaterat och fibernät är etablerat sedan ett antal år. Trots detta verkar viljan till diskussion kring nya möjligheter till bostadsbyggande i området saknas.

Varför inte maximera värdet av de infrastrukturinvesteringar som görs och har gjorts? Skall de norra kommundelarna bli attraktiva som boendeorter under åren fram till 2040 krävs högre ambitioner än de som presenteras i ÖP2040. Ta en dialog med oss som lever här idag, och para resultaten av de samtalen med en medvetenhet om den gröna omställningen vi lever i. På det viset kan vi hitta sätt att ta hela Skövde in i framtiden.

Bemötande:

- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning. Det finns ytor för ny bebyggelse i alla tätorterna.*
- *Behov av cykelväg som knyter samman tätorter och Skövde centralort finns redovisat i Utvecklingsinriktningen. Exakt dragning är inte visad, detta behöver studeras i detalj i samband med att beslut fattas att genomföra.*

Medborgare 46

Jag har synpunkter på den nya Översiktsplanen 2040 för Skövde kommun,

Jag ser Skövde kommun som den ledande kommunen inom "Skaraborg", navet där den största exploatering, expansion och tillväxt kommer att ske.

Jag finner det då mycket märkligt att man från ledande håll

vill dela in kommunens orter i ett A- och ett B-lag, serviceort respektive lokalort.

Visst, den nya översiktsplanen sätter ingen begränsning gällande nybyggnation av bostäder etc men så länge kommunal service som förskola, skola etc kommer att koncentreras till serviceorterna kommer detta på sikt att urholka lokalorterna, vem vill bo i en ort där förskola och skola saknas..?!

En ny och modern översiktsplan borde främja hela landsbygden. Om Skövde kommun ska växa till 75 000 invånare borde det vara intressant att nyttja alla orter, ge dessa samma förutsättningar till tillväxt istället för att som nu enligt den nya översiktsplanen begränsa denna.

Ge alla orter samma förutsättningar till kommunal service, låt kommuninnevånarna själv kunna välja förutsättningslöst, begränsa inte detta med indelning service- respektive lokalort.

Bemötande:

- *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning. Det finns ytor för ny bebyggelse i alla tätorterna.*

Medborgare 40

“Utvecklingsinriktningen pekar som sagt ut åtta ställningstaganden. Dessa ska vägleda planeringen av den fysiska miljön och fungera som ett stöd, både för kommunens alla verksamheter och för andra som utvecklar och bygger Skövde kommun” (s. 24).

“Utvecklingsinriktningens ställningstaganden ska finnas med i all planering och samhällsutveckling i kommunen”(s. 35)

Därför blir innehållet och formuleringarna i dessa ställningstaganden av mycket stor vikt för hur kommunens utveckling kommer att ske till 2040, med sikte på 2060. För att kommunens utgångspunkt med ÖP2040 Hållbar utveckling med medborgarna i fokus ska kunna bli verklighet anser jag att det behöver ske en förändring när det gäller strategin för hur målsättningen en levande landsbygd ska kunna uppnås, dvs. innehållet i ställ-

ningstagande 4. Jag hoppas att kommunen kommer att ta till sig mina och andras synpunkter på ställningstagande 4 och på så vis “beakta vilka effekter som dagens beslut och investeringar får på längre sikt.”

När jag deltog vid ett av informationstillfällena där ÖP2040 diskuterades framgick det tydligt att ambitionen med ställningstagande 4 är att verka för att det ska finnas service även utanför Skövde stadsområde. Därav formuleringen en levande landsbygd. Ambitionen i detta är positivt och något som jag tror att alla boende på landsbygden, i småorter och tätorter utanför staden ser som något bra. På ett övergripande plan kan jag också förstå tanken. Genom att satsa på att utveckla servicen i en del av orterna och skriva med detta i ett övergripande strategiskt dokument blir förutsättningarna bättre för att såväl kommunal som privat service ska finnas kvar och kunna utvecklas i dessa orter på sikt. På så vis försöker man reducera risken för en alltför stark centralisering av kommunal och privat service till stadens centrum eller närområde.

Att kommunen vill undvika ett sådant framtidsscenario är fullt förståeligt med hänsyn till planens utgångspunkt Hållbar utveckling med medborgarna i fokus, samt viktiga ledord som använts då planförslaget tagits fram (såsom levande landsbygd och närhet). Därför har ett förslag tagits fram som sammanfattas som ställningstagande 4.

En levande landsbygd Serviceorter som nav (s. 26). Det är här som jag menar att en förändring behöver ske om det ska finnas en genomgående linje mellan utgångspunkten Hållbar utveckling med medborgarna i fokus och övriga ställningstaganden i förslaget. I ställningstagande 4 delas kommunens yttertätorter (som de benämns i ÖP2025) in i två kategorier, så kallade serviceorter och lokalorter. Även om jag anser att den här benämningen/kategoriseringen är problematisk och riskerar att leda till oönskade konsekvenser på både kort och lång sikt, kommer jag i texten att använda mig av dessa definitioner för att det ska bli tydligt vad som menas. Av texten i ställningstagandet framgår det att “i serviceorterna ska det finnas kommunal service” (s. 26), och längre ner i dokumentet förtydligas det att “serviceorterna utgör nav som förser hela landsbygden med service”

(s. 31) och "Orterna ska ge en mer jämlik servicetillgång till alla som bor och verkar utanför staden. Genom att stärka serviceorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en levande landsbygd." (s. 31). Gruppen som har tagit fram planförslaget drar i ställningstagande 4 slutsatsen att detta system (serviceorter som nav i sina respektive nätverk) "främjar den hållbara utvecklingen på

landsbygden." (s. 26). Men, här undrar jag hur man har tagit hänsyn till den hållbara utvecklingen med medborgarna i fokus vad gäller kommunens utpekade lokalorter? Som inledning till ställningstagande 4 står det att det ska skapas bättre förutsättningar "för att leva, verka i och besöka landsbygden och dess orter", men hur ska det skapas bättre förutsättningar för lokalorterna? Här finns det, i ett ställningstagande som ska vara vägledande för all planering och samhällsutveckling i kommunen med sikte på 2060, ingen information om detta. Bortsett från förklaringen att lokalorter ingår i serviceorternas nätverk.

Som beskrivs på sidan 24 ska samhällsplaneringen i första hand "ske med och för medborgarna. Skövdeborna ska kunna vara stolta över sin kommun och den plats där de lever och bor. Det är en fin tanke, men även om vi som bor i lokalorter är stolta över den plats där vi lever och bor, samt är villiga att delta i samhällsplaneringen och arbeta tillsammans med kommunen och andra aktörer för en hållbar utveckling, blir det svårt att förverkliga om det inte finns stöd för det i kommunens översiktsplan. I november 2019 hölls en dialogkväll med boende i en av lokalorterna (Lerdala), där medborgarna och Lerdala var i fokus. Tillsammans med representanter från kommunen fick vi diskutera hur orten kunde utvecklas som en del av kommunens arbete med tätortsutveckling. Det som framkom var på många sätt samma punkter som i serviceorterna. Stolthet över ortens gemenskap, över den fina naturen, över det fina föreningsarbetet och inte minst över förskola och skola. En absolut majoritet under dialogkvällarna markerade skolan som det absolut viktigaste för orten, för den är inte bara en plats för undervisning utan på många sätt det som utgör grunden för ortens framtida livskraft. Man kan se det som vårt bidrag till att uppfylla visionen "Tillsammans förverkligar vi drömmar och

får Skövde att växa". Jag vill kunna förverkliga att kommande generationer ska få uppleva det unika och speciella med att växa upp och gå i skolan i just Lerdala, helt enkelt se till kommande generationers behov och möjligheter i just vår ort.

På samma sätt som ett hållbart samhälle inkluderar fler delar än en samling bostäder och vägar för att transportera sig till arbete och service, krävs hänsyn till fler aspekter för att kommunens orter ska vara hållbara och robusta över tid. För detta krävs en översiktsplan som i sin helhet faktiskt genomsyras av en syn på lokalorter som "unika i sina kvaliteter och karaktärer" (s. 26), där det uttryckligen framgår att det är viktigt för kommunen att bevara och utveckla lokalorternas livskraft och livsmiljö i samverkan med lokalorternas boende. Kort sagt, att övriga ställningstaganden i förslaget även gäller för lokalorterna och dess boende. Därför är min förhoppning att den slutliga versionen av ÖP2040 har ett ställningstagande 4 som även innefattar hur det ska skapas bättre förutsättningar för människor att leva, verka i och besöka kommunens lokalorter. Först då kan vi prata om att hela kommunen ska leva.

Bemötande

- *Indelningen mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns tätorter och texter och kartor har justerats i kapitel Utvecklingsinriktning och Mark- och vattenanvändning. Ställningstagande nr 4 har formulerats om.*

12. Synpunkter vid samrådsmöten

Samrådsmöte 1

1. Yttre ringled behövs – *utreds vidare i Trafikstrategi*
2. Det sker inget i södra delen av kommunen – *Det finns ett uppdrag hos kommundirektören för att se över behov av skola och idrottshall i Skultorp. Skultorp har ytor för utveckling i ÖP 2040.*
3. Cementa och Billingsryd, saknas visioner om vad som ska ske här efter brytning upphör – *noteras Skövde kommun följer beslutade riksintressen och givna täktillstånd till dess att dessa förändras. Även om tillstånd för brytning inte förlängs finns möjlighet för Heidelberg att fortsätta tillverkningen inom verksamhetsområdet.*

Samrådsmöte 2

1. Hur har ni nått ut till människor? – *följt PBL men även gjort en mängd ytterligare ansträngningar med poddavsnitt, artiklar i tidningar samt på flera sociala kanaler.*
2. Grönska är viktigt, bygg inte bort det. – *Noteras*
3. Locketorp är inte lämpligt för stor fabrik – *inte ett beslut som fattas i ÖP 2040*
4. Behövs stora tomter för villor. – *Noteras*
5. Måste vi växa? – *inte ett beslut för ÖP 2040*
6. Materialutvinning, saknar framtidsbild för områdena. – *Skövde kommun följer beslutade riksintressen*
7. Bra att det inte ska vara vindkraft på Billingen! – *Noteras*

Samrådsmöte 3

1. Övningsområdet i Hasslum kommer bli alltmer viktigt på sikt. Även av vikt för civilförsvaret. – *Noteras. Under fortsatta arbetet efter samrådet har området vid Hasslums övningsområde ändrats till Utredningsområde för att ge mer tid för fortsatt dialog kring frågan.*
2. Serviceorter/lokalorter - fortsatt utveckling ska vara möjligt och dagens service får inte försvinna – *Indelning mellan serviceorter och lokalorter utgår, alla dessa orter benämns "tätorter" och texter och kartor har justerats. Det finns ytor för ny bebyggelse i alla tätorterna.*

13. Bilagor

PTS.....	105
Statens Geotekniska Insitut.....	107
SGU.....	108
Sändlista Samrådsredogörelse.....	117

Datum	Vår referens	Sida
2023-02-03	SK1	1(2)
Ert datum	Er referens	
2023-02-02	401-107-2023	
	401-52718-2022	

Avdelningen för säker kommunikation

PTS har av Länsstyrelsen i Västra Götaland ombetts att inkomma med synpunkter på översiktsplan för Tranemo kommun samt översiktsplan avseende Skövde kommun.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga
- verka för att tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation i fred

Regeringen presenterade i oktober 2011 sin digitala agenda för Sverige. Det övergripande målet i agendan är att Sverige ska vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. År 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025” där det kortsiktiga målet är att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. På längre sikt är målen att 98 procent av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 6101
102 32 Stockholm

Besöksadress:
Hälsingegatan 38
113 43 Stockholm

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

En robust och välutbyggd it-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. It är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl fungerande och utbyggd it-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att it-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte it-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan- och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information.

I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Sedan december 2010 finns ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Datum	Diarie nr
2023-02-01	5.2-2212-1250
Ert datum	Er beteckning
2022-12-21	

Vår referens
Samir Ezziyani

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
vastragotaland@lansstyrelsen.se

Översiktsplan för Skövde kommun

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har från Länsstyrelsen i Västra Götalands län erhållit rubricerad översiktsplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Underlag:

1. Översiktsplan 2040, 2022-11-14
2. Hållbarhetsbedömning, samrådshandling, 2022-10-24
3. Karta mark- och vattenanvändning, 2022-11-14
4. Karta värden och hänsyn, 2022-11-14

SGI:s synpunkter

SGI ser positivt på att kommunen redovisar sitt ställningstagande för hur utpekade områden med stabilitetsproblem ska hanteras i efterföljande planering och lovprövning.

Observera att MSB:s översiktliga kartering över stabilitetsförhållandena är begränsad till vid utredningstillfället bebyggda områden längs ett vattendrag. Det kan således finnas andra områden med förutsättningar för skred. Vi anser att detta bör förtydligas i planen.

Ärendets handläggning

Ärendet har handlagts av geotekniker Samir Ezziyani. Granskning har utförts av geotekniker Ulrika Isacson.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Planenheten

Planstöd

Ulrika Isacson

Samir Ezziyani

Statens geotekniska institut

581 93 LINKÖPING
Besöksadress: Olaus Magnus väg 35

Tel: +46 13-20 18 00
Fax: +46 13-20 19 14
E-post: sgi@sgi.se

Bankgiro: 5211-0053
Org.nr: 20 21 00-0712

Handläggare
Magnus Johansson
018-17 91 77

Länsstyrelsen Västra Götaland
vastragotaland@lansstyrelsen.se

Remiss samråd av översiktsplan för Skövde kommun 2040

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 2022-12-21 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

Klimat- och Georelaterade risker

Frågor som berör samhällets motståndskraft mot extrema händelser kopplade till exempelvis värmebölja, nederbörd, översvämning, ras och skred, mm. är mycket viktiga att beakta inom all fysisk planering. Det kan röra sig om grönstruktur och markbeläggning i städer; hur topografi, hus och konstruktioner kan påverka vattenflöden och risk för översvämning; hur vatten, topografi, jordart och berggrund under vissa förutsättningar kan samverka och öka risk för sättningar och markrörelser.

För att kunna förutse potentiella risker och inleda åtgärder som kan förebygga, förhindra eller mildra eventuell framtida skada krävs ofta förutseende och kunskap inom många olika fackområden jämte analys och beräkning av eventuell påverkan. I andra fall är förebyggande arbete jämförelsevis enkelt om man bara blir medveten om en potentiell risk. Men framför allt behövs en helhetssyn hur naturliga förutsättningar påverkar *och samtidigt påverkas av* samhällets infrastruktur, byggnader och konstruktioner och vilka ändrade förutsättningar ett förändrat klimat kan ge.

Materialförsörjning

Det är vitalt att samhället idag och i framtiden har tillgång till bergmaterial av lämplig kvalitet och att täkter är placerade så att långa transporter undviks.

Samhällets materialförsörjning med ballast, krossprodukter och natursand är ofta en mellankommunal fråga då enskilda täkter kan leverera till större geografiska områden. Tillgång på lämpligt material av hög kvalitet behöver säkras över längre tid. Täktlokalisering bör utöver geologiska förutsättningar och tillgänglig bergkvalitet även ske i avsikt att minimera transportsträckor och utsläpp i enlighet med klimat- och miljömål.

Bergart, mineralogi och struktur kan starkt påverka berggrundens lämplighet för användning som råvara för olika ballast. Bergkvaliteten varierar både regionalt och lokalt och bedöms enligt olika kriterier beroende på syfte och användningsområde för färdig produkt. Ett bergmaterials lämplighet inom exempelvis väg-, och järnvägsbyggnad eller som tillsats i asfalt & betong bedöms enligt olika

kvalitetskrav beroende på avsedd användning. SGU arbetar bla. med att ta fram bergkvalitékartor som redovisar detta. Dessa redovisas i SGU:s kartvisare ”Ballast” och vissa data föreligger för kommunen.

SGU ser ett hos många kommuner ett behov av uppdaterat planeringsunderlag i form av en regional materialförsörjningsplan på länsnivå för att få en bra överblick av samhällsbehov och råmaterialtillgångar sett i ett längre perspektiv. Materialförsörjningsplanering kan med fördel genomföras i ett mellankommunalt eller regionalt perspektiv. Länsstyrelsen är därmed en lämplig aktör för att ta fram relevant planunderlag till berörda kommuner.

Kommentarer till ÖP Skövde

Kommunens översiktsplan beskriver kommande behov i ett helhetsperspektiv. Kommunen beskriver i inledningen på ett didaktiskt och informativt sätt lagkrav, uppbyggnad och syfte med översiktsplanering. Översiktsplanen är väl disponerad och diskuterar aspekter som hållbarhet, klimat- och miljöfrågor.

Riskhantering

Aktuella händelser i Norge, Tyskland och Sverige har under föregående år aktualiserat ett utökad samhällsbehov av att analysera klimat- och georisker som tex. översvämning, skyfall samt skred och ras. Mål är att identifiera förekommande risker för att förebygga, hindra eller mildra effekter och ev. skador.

Det är viktigt att undersökningar av risker, förekomst av föroreningar mm. hanteras åtminstone översiktligt redan vid fysisk planering, tex. vid översikts- eller detaljplanering, utpekande av LIS-områden mm. Kommunen bör i detta arbete resonera hur olika redovisade riskfaktorer kan påverka och eventuellt förstärka varandra.

Radon

Radonproblematik är viktig att ta upp och beakta i kommunal planering. Radongas bildas från grundämnet Radium och är ett led i den radioaktiva sönderfallskedjan uran-bly. Radongas som bildas kan ackumuleras i markens porluft, men även lösas i grundvatten. Naturlig förekomst av uranmineral i berggrunden och sandiga jordarter med hög andel porer som kan leda och ackumulera radongas kan därmed påverka risk för högre radonhalter. Genom mänsklig påverkan kan radonproducerande ämnen anrikas vilket kan medföra förstärkt bildning av radongas. Detta är tex. fallet för restprodukten rödfyr som skapas genom bränning av alunskiffer.

Det generella sambandet mellan jordart, bergart och radonrisk kan dock variera efter lokala faktorer och bör verifieras genom mätning. SGU genomför geofysiska mätningar av strålning och dessa redovisas i kartvisaren *Gammastrålning, Uran*. Denna finns tillgänglig och kan enkelt länkas in i onlinekartan via WMS. Tillgängliga mätdata visar att kommunen på grund av förekomst av alunskiffer till stor del uppvisar hög radonrisk, sk. högradonmark. Områden med låg risk (ofta väl avgränsade) förekommer, främst där andra bergarter dominerar.

Översvämning, skyfall och klimateffekter

Delar av kommunen kan genom sitt geografiska läge delvis löpa risk för påverkan genom höga flöden och översvämning. För att möta utmaningar kopplade till klimatförändring är en förutseende hantering av tex. dagvattenproblematik, skyfall- och översvämningssrisk, men även ökande risk för överhettning av tätbebyggda områden mm. nödvändig. Grönstruktur och andel förseglad mark spelar stor roll för tex. avkylning av tätbebyggda områden genom avdunstning, samt och om och hur bra nederbörd kan infiltrera eller avrinning fördröjas.

Grönstrukturer kan direkt påverka effekter av exempelvis skyfall eller extrem värme. Även om detta sannolikt ger kraftigare effekt i större städer är faktorerna relevanta att beakta även för mindre tätorter. I enlighet med Boverkets riktlinjer om hälsa, säkerhet och risker (2018) kan det av dessa skäl vara värdefullt att i planarbetet verka för en ökad andel grönstruktur i stadsmiljö. Exempelvis genom att inom fysisk planering avsätta buffertytor och grönytor som kan ta upp påverkan och därigenom mildra risk för effekter på byggnader, infrastruktur som utgår från framtida extrema naturhändelser. Väl planerade och placerade grönstrukturområden kan till exempel möjliggöra lokalt omhändertagande av dagvatten som dagvattenfördröjning, ökad infiltration och därigenom minska översvämningssrisk vid skyfall. Vegetation i grönstrukturer kan även medverka till ökad markstabilitet i utsatta områden.

Kommunen tar på ett bra sätt upp översvämning, skyfall och klimatanpassning. Kommunen nämner i text utförda utredningar och analyser, tex. skyfallskartering (Skövde och Skultorps tätortsområden), lågpunktskartering (hela kommunen), översvämningsskartering (för Tidån, MSB). Dessa frågor redovisas dock ej i onlinekartan vilket är en brist. Risk för påverkan från skyfall mm. kan med fördel redovisas i karta för att kunna jämföras med aktuell och planerad markanvändning. Det kan vara värdefullt att redovisa flera översvämningss- och nederbördsscenarioer för att kunna se olika utbredning och ev. påverkan på markanvändning mm. Översvämningssproblematik är ofta en mellankommunal fråga och bör lämpligen utredas i samarbete med berörda grannkommuner och länsstyrelsen.

Med rätt undersökningar, redovisade i relevanta tematiska lager i en onlinekarta vore det möjligt att samtidigt kunna se markanvändning och samlade risker i en och samma karta för att bedöma föreslagna markanvändnings lämplighet och om påverkan från ev. risker kan föreligga.

LIS-områden

I inledande text förklaras förutsättningar och begrepp. Ett antal LIS-områden beskrivs i text och karta. Generellt kan en grafisk redovisning av naturliga förutsättningar och ev. risker i onlinekartan underlätta riskbedömning och värdering av lämplig markanvändning, samt värdering av ett områdes lämplighet för LIS. Exempelvis kan det röra sig om beräknade översvämningsscenarioer, eller om förekomst av ev. aktsamhetsområden för skred kan ha en relevant påverkan för respektive plats.

En interaktiv onlinekarta för kommunen med relevanta kartlager skulle även för LIS-områden kunna underlätta en bedömning av förutsättningar och ev. påverkan vid utpekad markanvändning. Riskperspektivet kan exempelvis beröra kartlager med markanvändning, topografi/slänlutning, förekomst av potentiellt förorenade områden, översvämningssrisk, skredrisk mm.

Masshantering / materialförsörjning

För 25-30 år sedan har landets Länsstyrelser tagit fram regionala eller kommunala grushushållningsplaner / inventeringar av naturgrus och morän. Detta planunderlag är idag ej längre att

betrakta som aktuellt och därtill alltför fokuserat på naturgrus och inte på tillgång och efterfrågan sett till samhällets behov av materialförsörjning som helhet.

SGU er mycket positivt på att nytt planunderlag anpassat efter dagens kunskapsläge och behov tas fram. I detta är det övergripande mellankommunala och regionala perspektivet mycket viktigt och Länsstyrelsen bör därför bistå i processen. Det kan även vara ett lämpligt alternativ att en materialförsörjningsplan tas fram på länsnivå för att användas som planunderlag hos berörda kommuner i stället för att länets kommuner då Länsstyrelsen kan ha mer personalresurser med relevant kompetens att tillgå för detta arbete än enskilda kommuner.

Hållbar avfallshandling, slutna kretslopp och återbruk är en möjlighet att undvika avfall, men temat bör ses i ett bredare perspektiv som inkluderar cirkulära råmaterialflöden. Materialförsörjningsfrågan inbegriper olika typer av masshantering, men ser även på framtida tillgång och efterfrågan och beaktar också nyproduktion av jungfruliga material och hur detta tex. påverkar markanvändning, Sveriges miljömål, miljö kvalitetsnormer mm. ur kommunens, men också regionens perspektiv. I detta kan förekomst av täkter i regionen vara relevant att redovisa.

Begrepp som masshantering och materialförsörjning nämns ej i planhandlingen. Cirkularitet/cirkulär ekonomi nämns endast i samband med återvinning respektive avfallshandling. Med tanke på det stora tonnage som samhället årligen förbrukar i form av naturmaterial som bergkross med därtill relaterad naturpåverkan och transportutsläpp är det högst angeläget att inkludera dessa mängder i begreppet cirkulär ekonomi. Exempelvis genom återvinning av ballast och betong, vilket kräver utpekade ytor och lagerplatser inom kommunen.

Lokal masshantering kan bla. minska klimatpåverkan genom mindre transporter och även bättre projektekonomi. Tillgång och efterfrågan på material möts inte alltid, samtidigt vill man alltid undvika ev. onödig avfallsklassning då en potentiell resurs då försummas. För att lösa detta kan det för hållbar masshantering krävas att lämpliga upplags- och hanteringsplatser finns utvisade. En lämplighetsbedömning bör bla. ta hänsyn till grundvattenrelaterade risker vid val av masshanteringsplatser, t.ex. genom hydrogeologisk bedömning av ev. påverkan på grundvattnets miljö kvalitetsnormer eller på specifika grundvattenberoende skyddsobjekt.

I vissa fall måste av geologiska orsaker de kommuner i regionen som har en lämplig berggrund möjliggöra en regional försörjning av bergmaterial till grannkommunerna. Dessa frågor bör hanteras inom kommunal- och länsplanering. Det kan vara klokt att inom översiktsplanering skapa sig en bild av nuvarande och framför allt framtida materialförsörjningsbehov inom regionen.

Täktverksamhet kan innebära avsevärd påverkan på omgivningen. Samtidigt är ofta täktverksamhet av geologiska orsaker lokaliserad (och i vissa fall begränsad) till specifika områden med lämpliga bergarter och materialegenskaper.

Det kan därvid vara lämpligt att inom samhällsplanering på kommunal- och länsnivå utpeka områden med lämplig berggrund, ostörd placering samt bra transportmöjligheter avseende miljöpåverkan och kapacitet så att man inom dagens samhällsplanering inte av oaktsamhet bygger bort hållbara lösningar för framtida materialförsörjning. Samtidigt kan täktverksamhet ha motstående intressen som tex. naturskydd, rekreation, dricksvattenförsörjning och det är därför av särskild vikt att detta tas upp beaktas i kommunal översiktsplanering. Tillgång till uppdaterat planeringsunderlag från länsstyrelsen avseende materialförsörjning skulle kunna vara av stor fördel för hållbar samhällsplanering.

I kapitlet Materialutvinning redovisas täktverksamhet inom kommunen. Två områden beskrivs: Cementa (kalksten) och Billingsryd (diabas). Kommunen anför att ”Övriga grus- och bergtäkter i kommunen är inte särskilt utpekade på markanvändningskartan.”

SGU anser att det är högst relevant att alla typer av täktverksamhet tas upp inom fysisk planering och redovisas i en markanvändningskarta då all täktverksamhet innebär någon form av omgivningpåverkan. Likaså kan omvänt omgivande markanvändning ställa krav relaterade till påverkan utgående från täktverksamhet, det geografiska läget och avstånd mellan olika typer av markanvändning är viktigt att känna till. Samtidigt är det av vikt att försörjning av samhällets materialbehov som malm, ballast, sand och industrimineral upprätthålls över tid. För detta behövs långsiktig planering av naturresurser och markanvändning.

För materialförsörjningsplanering och utvärdering av framtida materialbehov och -tillgång kan närmare information om täkter såsom produktion, kvalitet (lämplighet för olika användningsområden), återstående tillståndstid, geografiskt läge vara relevant. I onlinekartan markanvändning bör åtminstone namn på redovisad materialutvinning framgå om man klickar på objektet, i nuvarande version står endast ID=0; Användning=Materialutvinning i popupfönstret.

Aktsamhetsområde för skred

Lokala förutsättningar som jordart, topografi och grundvattennivå spelar stor roll för ras-, skred- och erosionsrisk. Enligt de klimatmodeller som SMHI redovisar för Sverige är det sannolikt att både absolut årsnederbörd som förekomst av extrema väderhändelser kommer att öka. Skyfall, översvämning och höga vattenflöden skapar goda förutsättningar för ökad erosion och uppkomst av ras och skred.

SGU anser därför att stigande havsnivå, risk för ökad förekomst/kortare återkomsttid för skyfall, översvämning och höga vattenflöden genom ett ändrat klimat därmed kan ha direkt bäring på risk för ras, skred och erosion. Potentiella riskområden är ofta kopplade till förekomst av finkorniga jordarter och topografi vilket enkelt kan visas i en onlinekarta, exempelvis genom att läsa in WMS-lager från SGI eller SGU. En skyfallsanalys eller lägpunktsinventering kan därtill ge information om flöden och möjliga vattenmängder.

MSB, SGU och SGI genomför olika typer av kartering och analys, exempelvis av jordarter, släntlutning, erosionsrisk, markstabilitet. Detta redovisas delvis i karttjänster som bygger på analys av andra myndigheternas data eller sammanställer information från flera myndigheter.

Beskriver generellt förutsättningar och risker i text men koppling till karta saknas. Relevant kartinformation från andra myndigheter används ej i onlinekartan trots att det sannolikt enkelt kan länkas in till GIS-systemet via WMS.

Förorenad mark

Förorenade områden, om potentiella eller verifierade, är mycket viktiga att ta hänsyn till i kommunal planering. Generell problemställning rörande risker förenade med markanvändning inom förorenade områden, eventuell påverkan på markanvändning och möjliga åtgärder kopplade till problematiken bör tas upp. Förekomst av potentiellt förorenade områden och miljöfarliga verksamheter belägna inom aktsamhetsområde för skred eller riskområde för översvämning kan påverka spridningsrisk och riskvärdering. Detta kan visas specifikt i karta, tex. har Åmåls kommun gjort detta i sin ÖP 2050, vilket SGU ser som mycket positivt.

Förorenade områden, riskområden och miljöfarliga verksamheter beskrivs i text, rödfyrproblematik tas upp specifikt. Ett antal specifika platser nämns och förekomster visas i onlinekartan. Vid klick på objekt visas typ (bransch) men ej namn, vilket försvårar koppling mellan text och karta.

Dricksvattenförsörjning

Kommunen tar upp dricksvattenförsörjning och redovisar bla. olika dricksvattenförekomster och vattenskyddsområden i karta. Det vore önskvärt att i en och samma karta även kunna se planerad markanvändning och dricksvattentäkter tillsammans med ev. föreliggande riskfaktorer, som tex. (potentiellt) förorenad mark, översvämningsrisk mm. för att bättre kunna bedöma om en möjlig risk för dricksvattentäkter kan föreligga och därvid ange lämpliga åtgärder.

Riksintressen

Kommunens riksintressen Billingsryd – diabas, Rådene – kalksten och Våmb – kalksten tas upp och redovisas i onlinekarta. Objekten är dock inte klickbara, man får inte ens upp områdets namn. Med fördel kan man använda ett GIS-systems möjligheter och exempelvis länka till riksintresseutpekandet där berört område beskrivs närmare.

Karta i planbeskrivning (pdf) på s95 visar bara kommungräns, riksintressen kulturmiljövård, friluftsliv och natur. Riksintresse mineral, transporter saknas i legenden.

En noggrann avstämning av faktisk och potentiellt möjlig markanvändning och olika riksintressen mot varandra är alltid nödvändig. Dock bör även i resonemang om prioritering nationell försörjningssäkerhet beaktas. Denna berörs genom föreliggande riksintressen för mineral och det kan vara av vikt att Sveriges långsiktiga försörjning med dessa råvaror bör säkerställas. Covid-19-pandemin och aktuellt säkerhetspolitiska läge har tydligt belyst risker förknippade med importberoende och långväga logistikkedjor för nödvändiga råvaror.

Mellankommunala intressen

Ett antal frågor rörande olika typer av risker bör hanteras som mellankommunala intressen. Samarbete över kommungränser rörande riskbedömning och -hantering, tex. rörande översvämningsrisk är värdefull. I ett större planperspektiv som tex. kommunens översiktsplan innebär är även materialförsörjning, dricksvattenförsörjning en typisk sådan fråga.

Jordbruksmark

Ianspråktagande av jordbruksmark sker i alla Sveriges kommuner. Ofta berör det enskilda fallet mindre arealer men sammantaget för Sverige blir detta avsevärda ytor. Aktuella händelser i vår omvärld pekar förutom miljö- och ekologiska aspekter på ett stigande behov av att skydda tillgänglig jordbruksmark från exploatering i syfte att säkra Sveriges livsmedelsförsörjning och detta kan komma att spegla sig i en mer restriktiv hållning mot exploatering av odlingsbar mark.

Plankartor

Kommunal planering kräver både översiktligt och detaljerat kartmaterial, lämpligen i digital form. Det finns olika alternativa lösningar, tex. arbetar Boverket med att utveckla en GIS-plattform ”Boverkets ÖP-modell”. Detta kan underlätta såväl användning som granskning av kommunala planer för såväl

enskilda medborgare som andra aktörer eller myndigheter då olika kartskikt som illustrerar exempelvis potentiella risker och planerad markanvändning direkt kan jämföras med varandra.

Kartor i pdf-dokument har av praktiska skäl nackdelar kopplade till upplösning, detaljering och utvärdering/kombinationsmöjligheter av visad information och lager i en planhandlings olika tematiska kartor. En webbkarta ger även möjlighet att koppla metadata till enskilda kartobjekt, såsom för exempelvis ett potentiellt förorenat område, namn, föroreningstyp, klassning, status, ytterligare information, ev. länkar mm. Användare kan själv kombinera olika lager och zooma in i kartan för att se hur exempelvis risk för erosion och översvämning kan påverka enskilda potentiellt förorenade områden.

Det råder stor variation huruvida Sveriges kommuner tillhandahåller planhandlingar som en onlinekarta eller endast som pdf, med de begränsningar som ett fast filformat medför. Även varierar systemlösning, innehåll och tematisk uppdelning stort hos de kommuner som erbjuder en onlinekarta. Större enhetlighet skulle avsevärt underlätta granskning och användning av planer genom såväl myndigheter som allmänhet.

Det är mycket fördelaktigt att exempelvis kunna visa kartlager med potentiellt förorenade områden och miljöfarliga verksamheter i samma onlinekarta som markanvändning, erosions-, översvämningrisk mfl. lager. Det saknas dock tyvärr möjlighet att använda tillgängligt kartmaterial från SGU, SGI och MSB (som nämns i plantexten) för kartlager eller som bakgrundskarta, vilket är en stor brist. I text nämnd skyfallskartering och lågpunktskartering vore tillika mycket angeläget att kunna redovisa i karta.

Ordlista

Det kan vara positivt och öka användarvänligheten i plandokument om det finns en kort ordlista som enkelt förklarar begrepp som kan uppfattas som ovanliga eller svårförståeliga, exempelvis av kommuninvånare som läser planhandlingen.

Referenser

Det är mycket positivt att kommunen i ett avslutande kapitel listar använda referenser. Med fördel kan aktiva länkar för webbadresser för vidaregående information, nedladdning av rapporter, öppning av kartvisare (Länsstyrelsen, MSB, SGI, SGU, ...) anges för ett större antal källor än vad som nu är fallet. Det höjer användarvänligheten om läsaren genom lämpliga webblänkar direkt ges möjlighet att öppna exempelvis en citerad rapport.

Kommunen nämner i texten en rad referenser tex. i form av olika rapporter, skyfalls-, lågpunktskarting mm. Lågpunktskarteringen saknar entydig hänvisning i referenslistan.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Samhällsplanering berg Mugdim Islamovic
Statsgeolog Magnus Johansson har varit föredragande.

Mugdim Islamovic

Magnus Johansson

Digital attestering i SGU:s remisshanteringssystem ersätter för närvarande signering/underskrifter.

Bilaga till remissvar: Materialförsörjning

Materialförsörjning är en del av fysisk planering

På kommunal, regional- och länsnivå uppdateras översiktlig planering med jämna intervall. Vid framtagande av dessa översiktsplaner skall frågor som berör materialförsörjning tas upp. Dessa frågor sammanfattas lämpligen i en materialförsörjningsplan på regional / länsnivå som regelbundet omprövas och revideras, tex. i samma cykel som översiktsplanen (vart fjärde år, dvs. en gång per mandatperiod).

Vid översiktsplanering är det nödvändigt att överväga om materialförsörjning är en mellankommunal fråga att hantera i översiktsplanen. Materialförsörjning är ofta regional till sin natur och det kan därför vara naturligt att behandla i översiktsplanen som en mellankommunal fråga. Hur relevant materialförsörjning är i ett mellankommunalt perspektiv beror på de geologiska förutsättningarna, regionens struktur och materialbehov.

Materialförsörjningsplan

Syftet med en materialförsörjningsplan är att planera för möjligheterna att långsiktigt ha tillgång till byggnadsmaterial i form av krossat berg, grus och sand, s.k. ballastmaterial, för att utveckla infrastruktur och bostadsbyggande. Materialförsörjningsplanen behövs också för att se till att de nödvändiga täkterna placeras i ett sådant läge att brytningen och transportererna förorsakar minsta möjliga skada för miljön. Genom att planera för en hållbar materialförsörjning kan de kvarvarande naturgrusavlagringarna sparas för den framtida dricksvattenförsörjningen. En materialförsörjningsplan är således ett viktigt strategiskt styrmedel för att se till att samhällets försörjning av ballastmaterial kan tillgodoses på ett hållbart och resurseffektivt sätt (SGU 2015).

Lagrum enligt Miljöbalken, miljömålen och plan- och bygglagen

Enligt miljöbalken (MB 9 kap. 6f §) får en täkt i naturgrus inte komma till stånd om:

- det med hänsyn till det avsedda användningsområdet är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda annat material,
- naturgrusförekomsten är betydelsefull för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning och täkten kan medföra en försämrad vattenförsörjning eller
- naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- och kulturmiljö.

Inom miljömålet Grundvatten av god kvalitet ingår bevarandet av naturgrusavlagringarna som en av sex preciseringar formulerat på följande sätt: "Naturgrusavlagringar av stor betydelse för dricksvattenförsörjning, energilagring, natur- och kulturlandskapet är fortsatt bevarade."

<https://sverigemiljomal.se/miljomalen/grundvatten-av-god-kvalitet/>

Sändlista samråd ÖP 2040 – Skövde kommuns översiktsplan

Remissinstans
Länsstyrelsen Västra Götaland
Trafikverket region väst
Luftfartsverket
Polismyndigheten i Västra Götaland
Västtrafik AB
Skogsstyrelsen Västra Götaland
Försvarsmakten
Västra Götalandsregionen, regionutvecklingsnämnden
Västra Götalandsregionen, kollektivtrafik- och infrastrukturnämnden
Kommunala Lantmäterimyndigheten
Tidans vattenförbund
Västergötlands museum
Förv för kulturutveckling (tidigare Västarvet)
Post- och telestyrelsen
Posten
MSB
Skövde Energi AB
Kreativa Hus Skövde AB
Science Park Skövde AB
AB Skövdebostäder
Next Skövde Destinationsutveckling AB
Kommunalförbundet Skaraborgsvatten
Skaraborgs Kommunalförbund
Räddningstjänsten Östra Skaraborg
Avfall och återvinning Skaraborg
Miljösamverkan Östra Skaraborg
Kyrkogårdsförvaltningen
Svensk Handel Väst
Cityföreningen
Näringslivsforum
Hyresgästföreningen
Fastighetsägarna Skövde
Västsvenska Handelskammaren
Sveriges Åkeriföretag Skaraborg
Lantbrukarnas Riksförbund
Riksidrottsförbundet Västra Götaland
Skövde Naturskyddsförening
Skövde Fågelklubb
Friluftsförbundet

Skanova Nätplanering Väst
Svenska Kraftnät
Vattenfall Eldistribution AB
Vallebygdens Energi Ek för.
Sjogerstad El distr. Ek. för.
Ellevio
Serviceämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Bygglövsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Socialnämnden
Kristdemokraterna
Centerpartiet
Vänsterpartiet
Miljöpartiet de gröna
Moderata samlingspartiet
Socialdemokraterna
Liberalerna
Sverigedemokraterna
Skövdepartiet
Mariestads kommun
Götene kommun
Töreboda kommun
Tibro kommun
Hjo kommun
Tidaholms kommun
Falköpings kommun
Skara kommun
Lidköpings kommun
Karlsborg kommun
Skövde Hembygdsförening
Norra Billingens Hembygdsförening
Sventorp-Forsby Hembygdsförening
Häggums Hembygdsförening
Värsås Hembygdsförening
Tidanbygdens Hembygdsförening
Varola-Vretens Hembygdsförening
Hagelbergs Hembygdsförening
Skultorps Hembygds- o Fornminnesförening
Wäring-Locketorps Hembygdsförening
Binnebergsortens Hembygdsförening

Skövde kommun

Postadress Fredsgatan 4, 541 83 SKÖVDE

Telefon 0500-49 80 00

Webbplats skovde.se

